

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

61. gadagājums
2018. gada 5. oktobris

Saturs

I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi

ATZINUMI

Reģionu komiteja

RK 129. plenārā sesija, 16.5.2018.–17.5.2018.

2018/C 361/01	Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija par sekām, ko Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības radīs ES vietējām un reģionālajām pašvaldībām	1
2018/C 361/02	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES meža stratēģijas vidusposma pārskatīšana”	5
2018/C 361/03	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF) pēc 2020. gada – ieguldījums Eiropas piekrastes kopienās”	9
2018/C 361/04	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Inovācijas nostiprināšana Eiropas reģionos: stratēģijas izturētspējīgai, iekļaujošai un ilgtspējīgai izaugsmei”	15
2018/C 361/05	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru”	19
2018/C 361/06	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Kultūras mantojums kā stratēģisks resurss saliedētākiem un ilgtspējīgākiem ES reģioniem”	31

III Sagatavošanā esoši tiesību akti

REĢIONU KOMITEJA

RK 129. plenārā sesija, 16.5.2018.–17.5.2018.

2018/C 361/07	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES civilās aizsardzības mehānisma pārskatīšana”	37
---------------	---	----

2018/C 361/08	Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti"	46
2018/C 361/09	Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu"	72

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

RK 129. PLENĀRĀ SESIJA, 16.5.2018.–17.5.2018.

Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija par sekām, ko Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības radīs ES vietējām un reģionālajām pašvaldībām

(2018/C 361/01)

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK),

- ņemot vērā 2017. gada 8. decembra kopīgo ziņojumu, ko sagatavojuši sarunu vedēji no Eiropas Savienības (ES) un Apvienotās Karalistes (AK) valdības par 1. posma progresu sarunās par AK izstāšanos no ES saskaņā ar LES 50. pantu, un Eiropas Komisijas sagatavoto 2018. gada 28. februāra izstāšanās līguma projektu,
 - ņemot vērā Eiropadomes (50. pants) 2018. gada 23. marta nostādnes par vispārēju izpratni par turpmāko ES un AK attiecību satvaru,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2018. gada 14. marta rezolūciju par vadlīnijām ES un Apvienotās Karalistes turpmāko attiecību satvara veidošanai,
1. atzinīgi vērtē to, ka līdz ar pārejas perioda noteikumu apstiprināšanu nav pieļaujama nekāda diskriminācija starp tiem ES pilsoņiem, kuri līdz pārejas perioda beigām ieradās Apvienotajā Karalistē, un Apvienotās Karalistes pilsoņiem, kuri līdz pārejas perioda beigām ieradās ES27 valstīs. Atzinīgi vērtē faktu, ka saskaņā ar izstāšanās līgumu mūža garumā ir aizsargātas to Apvienotās Karalistes pilsoņu tiesības, kuri paliks Eiropas Savienībā, un to ES pilsoņu tiesības, kuri paliks Apvienotajā Karalistē, un prasa garantēt, ka turpmākas pārmaiņas ES dalībvalstu vai Apvienotās Karalistes politikā šīs tiesības neapdraudēs. Tas attiecas arī uz tiesībām uz veselības aprūpi un sociālā nodrošinājuma iemaksu savstarpēju atzīšanu;
 2. atzinīgi vērtē panākumus, kas gūti to jautājumu risināšanā, kuri apspriežami saistībā ar ES un Apvienotās Karalistes attiecību turpmāko satvaru, un mudina sarunās iesaistītās puses iespējami ātri precizēt sadarbības pamatelementus (tādus kā tās struktūra, pārvaldība, tvērums un strīdu izšķiršanas, tiesībaizsardzības un līdzdalības mehānismi), lai dotu ievērzes un radītu skaidrību vietējām un reģionālajām pašvaldībām;
 3. norāda, ka svarīga nozīme ir tā sauktajai “neregulējuma klauzulai” jeb tiesiskā regulējuma saskaņošanai starp Īriju un Ziemeļīriju – tātad Eiropas Savienību. Atgādina, ka attiecībā uz Ziemeļīrijas un Īrijas robežu ir jāpanāk vienošanās par optimālu, operatīvu un juridiski darbojošos risinājumu, un pauž cerību, ka līdz Eiropadomes jūnija samitam tiks gūti turpmāki panākumi;
 4. atzīmē, ka Apvienotās Karalistes izstāšanās noteikti radīs sekas un ka atkarībā no tā, kāda vienošanās tiks panākta starp ES un Apvienoto Karalisti, jaunās attiecības var padarīt preču un pakalpojumu apmaiņu, kā arī personu un kapitāla pārvietošanos grūtāku nekā muitas savienībā un vienotajā tirgū, kam Apvienotā Karaliste ir piederīga patlaban. Tādēļ aicina ievērot pragmatismu, lai nepieļautu negatīvas sekas nevienai no pusēm, vienlaikus respektējot muitas savienības un vienotā tirgus integritāti;

5. tomēr norāda: lai gan ir virkne iespējamo risinājumu, kā veidot Apvienotās Karalistes un ES turpmākās attiecības, netiek pievērsts pietiekami daudz uzmanības tam, kādām būtu jāizskatās attiecībām ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Uzsver, ka daudzi svarīgi jautājumi ir jārisina pašvaldību līmenī, tāpēc ir jāturpina sadarbība, daloties paraugpraksē ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

6. atgādina, ka kopš referenduma RK ir nodrošinājusi forumu nepārtrauktam dialogam ar Apvienotās Karalistes vietējām un reģionālajām pašvaldībām, vienlaikus veicot konsultācijas un padziļināti izvērtējot, kā Apvienotās Karalistes izstāšanās ietekmēs pašvaldību līmeni; minētā darba rezultāti liecina, ka saimnieciskā un sociālā ietekme, ko radīs Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES, visticamāk, būs asimetriska ne tikai dažādiem ekonomikas sektoriem, bet arī dažādiem reģioniem un valstīm, proti, daži reģioni un dalībvalstis, ņemot vērā to tirdzniecības saiknes ar Apvienoto Karalisti un šo saikņu raksturu un apjomu, minēto ietekmi izjutīs asāk;

7. atzīmē: no RK veiktās analīzes izriet, ka vairumam reģionu līdz šim nav izdevies pienācīgi novērtēt Apvienotās Karalistes izstāšanās iespējamo ietekmi; tam par pamatu galvenokārt ir nenoteiktība, kas pavada sarunas un turpmākās attiecības. Norāda, ka par Apvienotās Karalistes izstāšanās ietekmi trūkst datu, un tas neizbēgami ierobežos iespējas kvalitatīvi sagatavoties un veikt ietekmes mazināšanas pasākumus;

8. ņemot vērā neskaidrības saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un neziņu par konkrētajām izstāšanās sekām, visiem pārvaldības līmeņiem gan Apvienotajā Karalistē, gan 27 ES dalībvalstīs ir jāturpina gatavoties visiem iespējamajiem iznākumiem, kā to uzsvērusi Eiropadome. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir īpaši svarīgi būt gatavām jebkuram scenārijam. Uzsver, ka svarīgi ir saglabāt augstu pārredzamības līmeni visos lēmumu pieņemšanas procesa posmos, jo tas ir būtisks priekšnoteikums, lai reģioni un vietējās pašvaldības varētu sagatavoties visiem iespējamajiem iznākumiem;

9. aicina pielikt papildu pūles, lai sabiedrību informētu par izmaiņām turpmākajās attiecībās. Īpaši norāda, ka izpratnes veidošana un dalīšanās ar informāciju palīdzēs uzņēmumiem, it sevišķi MVU, labāk sagatavoties strukturālajiem un ar ekonomiku saistītajiem pielāgojumiem, un aicina vietējās un reģionālās pašvaldības izstrādāt īpašas, savām vajadzībām pielāgotas stratēģijas, kā mazināt Apvienotās Karalistes izstāšanās ietekmi, ja tas ir nepieciešams un ja tam ir pamats;

10. mudina ES dalībvalstis, tāpat kā ES iestādes, parūpēties, lai vietējām un reģionālajām pašvaldībām šie uzdevumi nebūtu jārisina vienām un lai šīs problēmas tiktu pēc iespējas mazinātas ar pozitīvu turpmāko attiecību palīdzību. Šajā saistībā Komiteja ar dziļām bažām norāda uz Eiropas Komisijas nesensajiem priekšlikumiem par DFS un atkārtoti pauž pārliecību, ka spēcīga kohēzijas politika, tostarp pastiprinātas Eiropas teritoriālās sadarbības programmas, piemēram, *Interreg*, ir ļoti svarīgas ES vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai varētu mazināt Apvienotās Karalistes izstāšanās negatīvās sekas; turklāt uzsver, ka arī citas ES politikas jomas, piemēram, kopējā lauksaimniecības politika un kopējā zivsaimniecības politika, būtu jāizmanto, lai mazinātu šo negatīvo ietekmi, kas būtu jāņem vērā, lemjot par turpmāko finansējumu. Aicina Eiropas Komisiju līdz 2019. gada 29. martam apsvērt, vai nebūtu jāizveido stabilizācijas fonds tiem reģioniem, kurus vismagāk skar Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES;

11. norāda: lai vietējās un reģionālās pašvaldības varētu tikt galā ar kritiskām situācijām, var būt nepieciešami arī pietiekami elastīgi valsts atbalsta noteikumi;

12. atgādina: lai gan Apvienotā Karaliste, būdama trešā valsts, nevarēs piedalīties ES lēmumu pieņemšanas procesā, labākais veids, kā mazināt sekas, ko rada Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES, ir vērienīgs nolīgums, kurā paredzēta ES un Apvienotās Karalistes reāla partnerība, kas neaprobežojas tikai ar tirdzniecības un ekonomikas attiecībām; uzsver, ka, neraugoties uz to, ka šādu nolīgumu varēs finalizēt un noslēgt tikai tad, kad Apvienotā Karaliste vairs nebūs ES dalībvalsts, tomēr ir jādara viss iespējams, lai noslēgšana notiktu bez liekas kavēšanās. Turklāt uzsver, ka ārpolitikas un aizsardzības politikas jomā ir jāparedz īpaši nolīgumi, ar kuriem varētu saglabāt saikni starp Apvienoto Karalisti un ES, kā arī izlūkdatu apmaiņu;

13. mudina Eiropas Savienību par prioritāti noteikt savienojamību, personu pārvietošanos un preču apriti starp Eiropas Savienības reģioniem un arī starp Eiropas Savienību un Apvienoto Karalisti. Jo īpaši uzsver ostu, lidostu, kā arī ceļu un dzelzceļa tīklu izšķirošo lomu šādas savienojamības nodrošināšanā un vēlas, lai tādēļ tiktu pārorientēta politika un ieguldījumi;

14. atgādina, ka Apvienotajai Karalistei ir jāturpina Eiropas cilmes vietas nosaukumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība un arī turpmāk jāatzīst Eiropas tiesību akti sanitāro, fitosanitāro un vides jautājumu jomā, lai izvairītos no jaunu eksporta kontroles pasākumu ieviešanas, kas apgrūtinātu pārvaldījumus uz minēto valsti;

15. atzinīgi vērtē izstāšanās līguma projekta ceturtajā daļā izklāstīto provizorisko vienošanos par pārejas periodu, kurā Savienības tiesību akti ir piemērojami gan Apvienotajā Karalistē, gan attiecībā uz to; tādējādi palielinās juridiskā noteiktība un laiks, kas nepieciešams sarunām par ES-27 un Apvienotās Karalistes turpmākajām attiecībām;

16. atgādina, ka vietējās un reģionālās pašvaldības no 27 Eiropas Savienības valstīm ir ieinteresētas, lai Apvienotajai Karalistei kā trešai valstij, kas veic atbilstošas finansilāas iemaksas, būtu atļauts piedalīties noteiktās Savienības programmās, sevišķi tādās jomās kā izglītība, kultūra, pētniecība, inovācija, kā arī attiecīgās aģentūrās, saglabājot ciešas attiecības drošības, robežu un migrācijas pārvaldībā;

17. atzinīgi vērtē četrus izstāšanās līguma projekta pamatprincipus, proti, gādāt, ka tiek aizsargātas pašreizējās pilsoņu tiesības, ka tiek pildītas finanšu saistības, ko uzņēmusies ES-28, ka tiek saglabāta Īrijas salas ziemeļu-dienvidu sadarbība un ka netiek veidota stingra robeža starp Ziemeļīriju un Īriju;

18. uzskata, ka turpmākās partnerības nolīgumā būtu svarīgi iekļaut noteikumus par fizisku personu pārvietošanos pēc jebkāda pārejas perioda, pamatojoties uz pilnīgu savstarpējību un nediskrimināciju dalībvalstu vidū; Lai nodrošinātu turpmāko mobilitāti, līgumā ir jāgarantē profesionālās, akadēmiskās un aroda kvalifikācijas savstarpēja atzīšana;

19. uzsver, ka ir ļoti svarīgi gādāt, lai Īrijas salā netiktu ierīkota stingra robeža un lai netiktu apdraudēta Lielās piektdienas vienošanās; tāpēc aicina Apvienoto Karalisti un ES turpināt meklēt tādus risinājumus, kas ļautu arī turpmāk nodrošināt preču, pakalpojumu un personu pārvietošanos starp abām teritorijām, neradot negatīvas sekas Eiropas muitas savienības un vienotā tirgus integritātei vai Īrijas kā ES tiesību subjekta tiesībām un pienākumiem, tostarp attiecībā uz Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu pārvietošanās brīvību neatkarīgi no viņu valstspiederības. Uzsver, ka ES programmās *PEACE* un *Interreg* ir jāsaglabā partnerības attiecības ar Apvienoto Karalisti;

20. atkārtoti pauž cerību, ka Andalūzijas reģions un, konkrētāk, tūkstošiem darba ņēmēju no septiņām Gibraltāra apgabala pašvaldībām, kuri darba dēļ ik dienu iebrauc Gibraltārā, kā arī abu teritoriju iedzīvotāji Apvienotās Karalistes izstāšanās dēļ nepaliks zaudētājos, ņemot vērā ļoti ciešo savstarpējo sociālo un ekonomisko atkarību minētajā zonā un it īpaši kaimiņos esošajā Linejā de la Konsepsjonā;

21. atgādina, ka Eiropas Savienības tālākie reģioni saskaras ar strukturālām grūtībām, kas minētas Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. pantā. Dažu šo reģionu lielā atkarība no britu ekonomikas rada nepieciešamību ES līmenī noteikt īpašus aizsardzības pasākumus, lai kompensētu iespējamu negatīvu ietekmi uz to trauslo ekonomiku;

22. aicina puses nepārprotami paredzēt, ka izstāšanās līguma projektā minētās kopīgās struktūras paturēs prātā teritoriālo dimensiju, un uzsver, ka Komiteja izskatīs iespējas arī pati nodibināt atbilstīgu struktūru nepārtrauktai sadarbībai ar Apvienotās Karalistes vietējām un reģionālajām pašvaldībām gan pārejas periodā, gan vēlāk. Tā varētu būt apvienotā komiteja, kas līdzinātos citām struktūrvienībām, kuras RK ir izveidojusi sadarbībai ar valstīm, kas nav ES dalībvalstis;

23. pēc 2020. gada ir jāievieš piemērota kārtība, kādā Apvienotās Karalistes vietējās un reģionālās pašvaldības varētu ērti sadarboties ar saviem partneriem no ES, piedaloties ES sadarbības programmās kā, piemēram, pašlaik to dara Norvēģija vai Islande, kā arī izmantojot arī makroreģionālās stratēģijas, *Interreg* un ETSG sistēmu;

24. šajā saistībā atgādina: kaut arī sarunās RK nepilda oficiālas funkcijas, dažiem Komitejas locekļiem un viņu pārstāvētajām pašvaldībām būs iespēja ieņemt oficiālu nostāju saskaņā ar to lomu, ko attiecīgie locekļi un pašvaldības pilda savas valsts juridiskajā sistēmā; tāpēc aicina turpmākās sarunas par nākotnes partnerības nolīgumu veidot pārredzamas un iekļaujošas, lai vietējās un reģionālās pašvaldības spētu piedāvāt savu redzējumu un atbilstoši un laikus reaģēt un prognozēt iespējamo ietekmi, īpaši ekonomikas jomā, un tādējādi aizsargāt savas teritorijas. Atkārtoti pauž pārliecību, ka RK vislabāk spēj izveidot un izmantot institucionālus mehānismus, kas veicina regulāru apspriešanos pēc izstāšanās un sadarbību ar Apvienotās Karalistes vietējās pārvaldes struktūrām un decentralizētiem parlamentiem un asamblejām, un pauž gatavību sākt iekšējo sagatavošanās darbu, lai novērstu attiecību pārrāvumu izstāšanās dēļ;

25. norāda, ka sarunas par Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un par turpmākajām attiecībām ar Apvienoto Karalisti pierāda Eiropas integrācijas trūkuma radītās izmaksas un riskus, kā arī to, kāda pievienotā vērtība ir Eiropas Savienībai kā kopienai ar kopīgu nākotni un vērtībām, kas balstītas uz patiesu solidaritāti un konkrētiem savu pilsoņu labā izdarītiem darbiem, sākot ar pārvietošanas brīvību. Tāpat uzskata, ka sarunas paver iespēju atsākt Eiropas integrāciju kā atvērtu procesu, kas vērsts uz tādas Eiropas Savienības veidošanu, kura būtu taisnīgāka un iekļaujošāka, balstīta uz kopīgām vērtībām un uz daudzlīmeņu pārvaldības veicināšanu starp Eiropas Savienību un valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm;

26. uzdod Komitejas priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Eiropas Komisijas izraudzītajam sarunu vadītājam, ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES saistīto jautājumu koordinatoriem Eiropas Parlamentā un Eiropadomē, Apvienotās Karalistes valdībai, Apvienotās Karalistes decentralizētās pārvaldes asamblejām un valdībām, kā arī vietējās pārvaldes struktūrām un ES Padomes prezidentvalstij Bulgārijai.

Briselē, 2018. gada 17. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES meža stratēģijas vidusposma pārskatīšana”

(2018/C 361/02)

Ziņotājs: Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE), Lapinlahti pilsētas domes deputāts

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

I. IEVADS**Vispārīga informācija par ES meža stratēģiju**

1. Mežu politika Eiropas Savienībā ir dalībvalstu kompetencē.
2. Taču vairākās jomās, kas ietekmē mežus un to izmantošanu, Eiropas Savienībai ir ekskluzīva kompetence vai dalīta kompetence ar dalībvalstīm. Šīs jomas ir it īpaši kopējā tirdzniecības politika un kopējā lauksaimniecības politika, attīstības politika, klimata aizsardzības politika, vides, enerģētikas, bioekonomikas un aprites ekonomikas politika.
3. Tādēļ ir radusies vajadzība nodrošināt ES līmeņa koordināciju tajās ES politikas jomās, kas ietekmē ar mežsaimniecību saistītos jautājumus, un novērtēt ES globālo saistību ietekmi uz mežu ilgtspējīgu izmantošanu. Meža stratēģijā būtu jāņem vērā dalībvalstu kopējie mērķi un to atšķirības. Kad ES, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijā un Pasaules Tirdzniecības organizācijā, risina sarunas par jautājumiem, kas ietekmē mežus (skatīt 2. punktu), tai jāņem vērā dalībvalstu un to reģionu viedokļi par mežiem. Meža stratēģija ir efektīvs instruments dažādu politikas jomu saskaņošanai un dalībvalstu un to reģionu dažādo viedokļu tuvināšanai. Stratēģijā ir arī jānorāda jauni mērķi un pasākumi, kas būtu jāapsver ES līmenī.
4. Eiropas Savienībā tiek atzīti ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas principi, kas tika apstiprināti Eiropas līmenī un izstrādāti *Forest Europe* procesā. Šie principi, kuri nodrošina mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un kuros būtu jāiekļauj arī “kaskādes princips” attiecībā uz izmantošanu, tiek piemēroti, valstīs izstrādājot mežu un dabas aizsardzības tiesību aktus un sagatavojot uz tirgu orientētus sertifikātus.
5. Meži klāj 43 % ES dalībvalstu zemes platības. Šī mežu platība ir ļoti daudzveidīga, un šī dažādība raksturīga gan mežu veidiem (arī meža platības, kas nav klātas ar kokiem), gan to izmantošanas iespējām. Vairāk nekā 60 % mežu ir privātā īpašumā, savukārt pārējie meži ir dažādu veidu publiskais īpašums. Tas nozīmē, ka vietējām pašvaldībām ir svarīga loma, jo tās ir arī mežu īpašnieces. Vietējo pašvaldību īpašumtiesības ir trešais izplatītākais mežu īpašumtiesību veids Eiropā.
6. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām var piederēt meži. Tās var arī apsaimniekot mežus un īstenot ar tiem saistītos tiesību aktus. Tas nozīmē, ka pašvaldībām šajā jomā ir ievērojama pieredze un īpašas zināšanas. Vietējām un dažādajām reģionālajām pašvaldībām meži ir nozīmīgs ilgtspējīgas ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās attīstības elements. Par to liecina tas, ka jau vairāk nekā gadsimtu tiek izstrādāti un īstenoti pārvaldības plāni, kuru pamatā ir pastāvības, stabilitātes un ilgtspējas princips attiecībā uz plašā mežu produktu klāsta ieguvu, kā arī noturīgu mežsaimniecības tiesību aktu īstenošana, kas nodrošina mežu aizsardzību. Tāpēc, atjauninot ES meža stratēģiju, ar tām būtu jāapspriežas. Ar mežsaimniecību saistītu jautājumu risināšanā vietējās un reģionālās pašvaldības ir ne tikai nozīmīgas dalībnieces, bet – tāpat kā mežu īpašnieki – arī reāli ieinteresētas personas.

II. ILGTSPĒJĪGA MEŽU POLITIKA VIETĒJO UN REĢIONĀLO PAŠVALDĪBU SKATĪJUMĀ

7. Ekonomiski ilgtspējīga mežu politika

7.1. Mežsaimniecības nozare nodrošina gan 7 % no Eiropas ekonomikas izaugsmes, gan darbvietas 3,5 miljoniem cilvēku (līdz pat 4 miljoniem, ja pieskaitām ar mežiem saistīto bioenerģijas nozari). 2011. gadā ES mežrūpniecības kopējā produkcijas vērtība bija 460 miljardi euro. Mežsaimnieciskai darbībai un tās nodrošinātajām darbvietām ir būtiska nozīme lauku un mazapdzīvotos reģionos, kā arī centienos veicināt ekonomikas izaugsmi pilsētās un stiprināt lauku un pilsētu teritoriju sadarbību. Meža stratēģijā uzsvars būtu jāliek uz ekonomikas izaugsmi, nodarbinātību un Eiropas ieguldījumiem un jānorāda uz jaunajām iespējām, ko tie paver, īpašu uzmanību pievēršot mežsaimniecības nozares dalībnieku ekonomiskās attīstības atbalstam tālākajos reģionos.

7.2. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām var būt nozīmīga loma centienos gan pārliecināt uzņēmumus izmantot vietējos koksnes resursus, gan veicināt pāreju uz bioekonomiku. Piemēram, pirmkārt, būvmateriālu izvēle un enerģijas ražošanas kopienų vajadzībām un publisko ēku apsildīšanai un, otrkārt, plašāka progresīvas biodeģvielas izmantošana sabiedriskajā transportā ir lietderīgi instrumenti, kas var labvēlīgi ietekmēt tautsaimniecību un nodarbinātību reģionos. Saskaņā ar Atjaunojamo energoresursu direktīvu modernu, no mežiem un citiem avotiem iegūtu biodeģvielu izstrāde un izmantošana ir svarīgs ES klimata politikas elements. Tādēļ būs vajadzīgi ievērojami ieguldījumi tehnoloģijās, izmēģinājuma iekārtās un liela apjoma ražošanā, kā arī ilgtermiņa tiesiskais regulējums, kas nodrošina stabilu pamatu nepieciešamo lielo ieguldījumu veikšanai.

7.3. Eiropā 90 % no izmantotajiem kokmateriāliem ir vietējie kokmateriāli. Ar nodarbinātību un vietējo un reģionālo tautsaimniecību saistītu apsvērumu dēļ būtu jācenšas panākt vietējā patēriņa palielināšanos, vienlaikus uzmanību pievēršot meža resursu ilgtspējai un koksnes izmantošanas veidiem. Tāpēc būtu jāapsver iespējas, kā varētu izmantot konkrētas mūsu mežos sastopamas sugas, kas pašlaik nav pieprasītas tirgū, un jāveic pētījumi, lai radītu jaunus lietojumus un tehnoloģijas.

7.4. Meža stratēģijas pārskatīšana ir jāaskaņo ar bioekonomikas stratēģijas atjaunināšanu. Lai varētu attīstīt mežu bioekonomiku un veicināt inovāciju, ir jānodrošina dažādo ES politikas pasākumu saskaņība.

7.5. Reformējot kopējo lauksaimniecības politiku, ir svarīgi paredzēt instrumentus, kas sniedz gan atbalstu meža nozarei lauku rajonos, piemēram, instrumentus mežu izciršanas novēršanai, mežu atjaunošanai un pārveidošanai, mežu plānošanai un apsaimniekošanai, gan atbalstu mazauglīgu lauksaimniecības zemju apmežošanai un agromežsaimniecības sistēmu izveidošanai un atjaunošanai, mežu kā ekstensīvas lopkopības sistēmas neatņemamas sastāvdaļas saglabāšanai, kā arī uzņēmējdarbības veicināšanai un nozares darbinieku apmācībai.

7.6. Ekonomiskā ilgtspēja ir atkarīga arī no mežsaimniecības produktu efektīvas un pārredzamas izmantošanas, kas ir joma, kurā ļoti nozīmīga loma var būt pielietotajām tehnoloģijām.

7.7. Turklāt jāizstrādā un jāievieš dinamiskas un integrētas meža informācijas un kartogrāfijas sistēmas, kas gan īpašniekiem, gan apsaimniekotājiem kalpos kā pamats lēmumu pieņemšanai.

8. Ekoloģiski ilgtspējīga mežu politika

8.1. Eiropas meži sargā bioloģisko daudzveidību, saglabā ekosistēmu pakalpojumus un piesaista atmosfērā nonākušās oglekļa emisijas. Pašlaik meži uzkrāj aptuveni 10 % ES siltumnīcefekta gāzu emisiju. Istenojot sekmīgu ilgtermiņa pieeju, kas ņem vērā reģionālās īpatnības, līdz pat 90 % ES mežu varētu būt dabiski meži vai daļēji dabiski meži, kuros mīt daudzas sugas. Ieguldījumi ilgtspējīgā mežu ekonomikā arī turpmāk nodrošinās ilgtspējīgākus un veselīgākus mežus.

8.2. Mežu izmantošana ir ilgtspējīga, ja koksne aug ātrāk, nekā to iegūst, un ja tiek ņemtas vērā ar bioloģisko daudzveidību saistītās prasības. Jāatzīmē, ka kopš pagājušā gadsimta deviņdesmitajiem gadiem zemes platība, ko klāj Eiropas meži, ir palielinājusies un šis palielināšanās rādītāji ir pieauguši. Līdztekus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai viens no ilgtspējīgas mežu politikas galvenajiem mērķiem ir apturēt mežu izciršanu pasaulē un tajās Eiropas teritorijās, kur mežu izciršana rada problēmas. Mežu ekosistēmu daudzveidība un dažādā nozīme, kāda tām ir to apkārtējās teritorijās dažādos Eiropas reģionos, būtu jāņem vērā, kad tiek vērtēta mežu izmantošanas ilgtspēja.

8.3. Daudzām augu un dzīvnieku sugām un mežu izmantošanai atpūtas nolūkos ir svarīgi, ka, apsaimniekojot mežus, uzmanība tiek pievērsta bioloģiskajai daudzveidībai un mežu ekosistēmu daudzveidībai.

8.4. Meža stratēģijas vidusposma pārskatīšanā vairāk jāņem vērā mežu daudzdimensionālā nozīme klimata politikas īstenošanā, Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanā, bioloģiskās daudzveidības jomā izvirzīto Aiči mērķu sasniegšanā un centienos sasniegt ANO izvirzītos ilgtspējīgas attīstības mērķus un tādā veidā jāpanāk, ka ilgtspējīga mežu apsaimniekošana tiek atzīta par tikpat nozīmīgu kā citi CO₂ emisiju mazināšanas pasākumi. Vietējās un reģionālās pašvaldības varēs darboties efektīvāk virzībā uz kopīgiem, tostarp meža nozares mērķiem, ja vidusposma pārskatīšanā tiks minēti konkrēti, specifiski un pārbaudīti priekšlikumi un piemēri, kā būtu jārikojas.

8.5. Eiropā notiek aktīvas debates par mežu ekoloģisko stāvokli un attīstību, un tas dažreiz rada domstarpības vietējā un reģionālajā līmenī. Lai varētu atvieglot dialogu, ir svarīgi, ka pētījumiem par Eiropas mežiem, to pārvaldību un to attīstību tiek atvēlēti vajadzīgie līdzekļi un ka iestādēm un pilsoniskajai sabiedrībai ir pieejami ticami publisku avotu nodrošināti dati par mežiem.

8.6. Izstrādātas daudzas iniciatīvas, kas atbalsta centienus saglabāt ES mežu daudzveidību, piemēram, *Natura 2000* tīkls, Putnu direktīva un Dzīvotņu direktīva, atbalsts zaļai infrastruktūrai un bioloģiskās daudzveidības stratēģija laikposmam līdz 2020. gadam. Vietējās un reģionālās pašvaldības palīdz tās īstenot, un būtu jāpaver tām vairāk iespēju piedalīties šo iniciatīvu satura veidošanā.

8.7. Daudzās ES dalībvalstīs un reģionos mežu ugunsgrēki ir lielākais drauds mežu ekosistēmu saglabāšanai⁽¹⁾. Ar vietējās sabiedrības īstenotiem pasākumiem var visātrāk un visefektīvāk ierobežot meža ugunsgrēku radīto kaitējumu. ES rīcība jāvirza uz tehniskās palīdzības sniegšanu apmācības jomā, tādējādi uzlabojot kopienu pašpalīdzības spēju, arī ugunsdzēsības un citu sabiedriskās drošības dienestu gatavību reaģēt pirmajā brīdī un ierobežot katastrofu⁽²⁾;

8.8. Šajā saistībā jānorāda, ka, pateicoties dažiem tālākajiem reģioniem, Eiropas Savienībā ir Amazones meži un subtropu meži. Šie pirmatnējie meži ir unikāla zinātniskās izpētes, specializācijas un inovācijas laboratorija (piemēram, pētniecība farmācijas jomā un augu ekstraktu plašāka izmantošana). Tālāko reģionu bioloģiskā daudzveidība veido gandrīz 80 % no ES bioloģiskās daudzveidības, un tai ir svarīga nozīme planētas ekoloģiskā līdzsvara nodrošināšanā. Vietējās un reģionālās pašvaldības ir šīs nenovērtējamās bagātības sargātājas, un tām ir vajadzīgs pienācīgs atbalsts šīs bagātības pārvaldībā un saglabāšanā.

9. Sociāli ilgtspējīga mežu politika

9.1. Meži nodrošina ne tikai koksni, bet arī daudzus ekosistēmu pakalpojumus un dabas produktus. Ilgtspējīga mežu apsaimniekošana nodrošinās, ka iedzīvotāji šos labumus saņems arī turpmāk. Mežu piedāvātie dabas produkti un atpūtas iespējas ļoti pozitīvi ietekmē veselību.

9.2. Meži sniedz ievērojamu labumu sabiedrībai, konkrēti, tās dzīves kvalitātei un labklājībai, un tāpēc ir ļoti nozīmīgi cilvēku dzīves līdzsvaram. Komiteja tāpēc ierosina ar publiskām vai privātām iniciatīvām un ES atbalstu veicināt jaunu meža platību veidošanu.

9.3. Sociāli ilgtspējīgai mežu izmantošanai ir vajadzīga ilgtermiņa telpiskā plānošana. Jautājumos, kas saistīti ar mežu izmantošanu un aizsardzību, ir jāapspriežas ar mežu īpašniekiem, vietējām un reģionālajām pašvaldībām un reģionu iedzīvotājiem.

9.4. ES meža stratēģijai būtu jāietekmē ES globālā līmenī īstenotā tirdzniecības un attīstības politika – augstām ES globālās programmas prioritātēm jābūt ekoloģiski ilgtspējīgai mežu izmantošanai jaunattīstības valstīs, bioloģiskajai daudzveidībai un mežu politikas sociālajai ilgtspējai (zemes īpašumtiesības, tiesības izmantot mežus, vietējo iedzīvotāju tiesības).

9.5. Lai atbalstītu lēmumu pieņemšanu, būtu jānodrošina, ka iedzīvotāji un vietējās un reģionālās pašvaldības var viegli piekļūt pētniecības datiem par mežu attīstību un izmantošanu. Tas ir arguments, kādēļ būtu plaši jāpublicē Komisijas 2018. gada pētījumi par Eiropas mežiem un kādēļ par tiem visaptveroši jāinformē nozares dalībnieki un plašāka sabiedrība.

⁽¹⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Mežsaimniecības politika: 20–20–20 mērķi" (OV C 141, 29.5.2010., 45. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums "ES civilās aizsardzības mehānisma pārskatīšana" (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 37. lpp.).

9.6. Viss iepriekšminētais būs iespējams tikai tad, ja mežsaimniecības kultūra tiks kopta un bagātināta: iekšēji – ar pieredzes un labas prakses piemēru apmaiņu visā Eiropas mežsaimniecības telpā un ārēji – ar pilsētu iedzīvotāju atbalstu. Tāpēc jācenšas panākt, lai viņi gūtu labumu no mežiem un to apsaimniekošanas.

9.7. Visās meža stratēģijās – reģionālajā, valstu un jo īpaši Eiropas līmenī – kā prioritārais sākumpunkts būtu jāparedz iedzīvotāju skaita saglabāšana, kas dod iespēju apsaimniekot un izmantot mežu resursus.

Briselē, 2018. gada 16. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF) pēc 2020. gada – ieguldījums Eiropas piekrastes kopienās”

(2018/C 361/03)

Ziņotājs: *Alberto NÚÑEZ FEIJÓO* (ES/PPE), Galisijas apgabala ministru prezidents

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē debates par fondu, kuram ir svarīga nozīme Eiropas piekrastes reģionu sociālā, ekoloģiskā un ekonomiskā potenciāla veicināšanā, kā arī jūrniecības un zvejniecības nozares un zilās ekonomikas attīstībā piekrastes un jūras teritorijās, it īpaši lauku apvidos;
2. ir gandarīta, ka debates par EJZF nākotni ir uzsāktas piejūras reģioniem svarīgā laikā, kad Eiropa saskaras ar tādiem nozīmīgiem izaicinājumiem kā daudzgadu finanšu shēmas (DFS) pārskatīšana un *Brexit*. Komiteja uzskata, ka tā ir iespēja novērst pašreizējā fonda darbībā konstatētos ierobežojumus, taču tas jādara jau agrīnā posmā – faktiski tūlīt pēc tā darbības uzsākšanas;
3. vērs uzmanību uz Eiropas jūrniecības un zvejniecības nozares svarīgo nozīmi, jo tajā iesaistīti vairāk nekā 85 000 kuģu, nodarbinātas vairāk nekā 340 000 personu visā aprītes ķēdē un tiek nozvejotas un audzētas vairāk nekā 6 000 000 tonnas zivju un jūras velšu; uzsver nozares sociāli ekonomisko ietekmi daudzos piekrastes reģionos, kuri ir lielā mērā atkarīgi no šīs nozares un kur tā ir cieši saistīta ar vietējo kultūru un tradīcijām;
4. uzsver kopējās zivsaimniecības politikas (KZP) un integrētās jūrlietu politikas (IJP) ietekmi uz šīs nozares nākotnes perspektīvām Eiropā, jo to mērķi ir orientēti uz šīs nozares ilgtspēju vides, sociālajā un ekonomikas aspektā;
5. atzīst, ka iepriekšējās finanšu programmas ir palīdzējušas “saudzīgi” pārkārtot nozari, kura ir veikusi atzinīgi vērtējamus pielāgošanās pasākumus, un izveidot progresīvu un pasaules mērogā konkurētspējīgu pārstrādes nozari;
6. norāda uz problēmām, kas saistītas ar KZP īstenošanu, piemēram, izmetumu samazināšanu vai maksimālā ilgtspējīgas ieguves apjoma sasniegšanu, kā arī problēmām, ko sagādā *Brexit*, un tām, kas saistītas ar jauniem problemātiskiem tirgus uzdevumiem, ko ik dienu rada jūras izcelsmes proteīna globālā ražošana. Mūsu tirgi jāapgādā ar veselīgiem un nekaitīgiem pārtikas produktiem, un ir jāsamazina nepietiekami kontrolēto ārējo ražojumu laišana tirgū;
7. atgādina par zvejniecības ieguldījumu sabiedrības labā visā Eiropas Savienībā, īpaši pārtikas un klimata jomā. Zvejniecība, nodrošinādama iedzīvotājiem – un tātad patērētājiem – veselīgus un kvalitatīvus produktus, kas atbilst zvejniecības un akvakultūras labas pārvaldības noteikumiem, veicina Eiropas Savienības pārtikas autonomiju. Komiteja atgādina, ka pārtikas jautājums ir viena no galvenajām Savienības kompetencēm, kas ir definēta LESD, kā arī to, ka Kopienas tirgus ir atkarīgs no jūras produktu importa. Komiteja uzsver, ka pārtika ir otrais ANO ilgtspējīgas attīstības mērķis, atzinīgi vērtē ziņojuma “Pārtika no okeāniem” iniciatīvu un aicina smelties iedvesmu no tā ieteikumiem. Ar ieguldījumiem kuģos un ostās zvejniecības nozare palīdz samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas un pārvaldīt fosilās enerģijas izmantošanu;

Nozare ar potenciālu un dinamiku, kurai nepārtraukti pārmaiņu laikā ir vajadzīgs atbalsts

8. uzskata, ka ir svarīgi nodrošināt vajadzīgo budžetu, lai atbalstītu pārmaiņas, kuras izriet no KZP un no problēmām, kas skar jūrniecības un zvejniecības nozari;

9. saistībā ar jauno DFS aicina Eiropas Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu par EJZF, kas būtu pietiekami visaptverošs, lai sasniegtu KZP mērķus, un ļautu veikt ieguldījumus pārmaiņu skartajās piekrastes kopienās, ņemot vērā zivsaimniecības ārējo dimensiju;

10. aicina virzīt EJZF mērķus uz jūrniecības un zvejniecības darbībām, ilgtspējīgu jūras un saldūdens akvakultūru, kā arī to nozīmi, nevis – kā tas vairākkārt norādīts – dot priekšroku to aizstāšanai ar citām, jo visas ar jūru saistītās darbības ir saderīgas. Uzskata, ka zvejniecība var saglabāt savu tradicionālo raksturu un rast jaunu impulsu nākotnei. Šajā nolūkā ir svarīgi palielināt zvejnieka profesijas pievilcību. Komiteja prasa, lai EJZF būtu virzīts uz zvejniecības nozari, ilgtspējīgu jūras un saldūdens akvakultūru un kopējās zivsaimniecības politikas mērķu sasniegšanu, īpaši atbalstot piekrastes mazapjoma zveju, radot stimulus jaunajai paaudzei, palielinot zvejnieka profesijas pievilcību un stiprinot Savienības piekrastes kopienas. Tāpēc Komiteja uzskata, ka EJZF jāveido tā, lai tas atbalstītu jaunus darbības veidus un šīs nozares attīstību un lai šie atbalsta veidi būtu savienojami ar valsts atbalstu;

11. atkārtoti pauž atbalstu ieinteresēto personu aicinājumam izstrādāt jūrniecības un vides jomā Eiropas mēroga finanšu instrumentu ar mērķi atbalstīt jaunus uzņēmumus un jau esošos uzņēmumus, piešķirot tiem aizdevumus un bankas garantijas; Komiteja ir gandarīta par zvejniecības iekļaušanu otrās paaudzes Junkera plāna 2.0 rīcības prioritātēs un vēlas, lai šāda pieeja tiktu turpināta arī pēc 2020. gada;

12. laikposmam pēc 2020. gada aicina EJZF iekļaut un nostiprināt politikas teritoriālo dimensiju un atbalstīt Eiropas piekrastes kopienas, tām, iespējams, pārejot uz tradicionālo jūrniecības nozaru dažādošanu, un šai nolūkā atbalstīt ieguldījumus tādās papildinošās darbībās kā, piemēram, zivju restorānos, kas piedāvā vietējos produktus, kā arī vides, kultūras un izglītības pakalpojumus zivsaimniecības nozarē;

13. uzsver nepieciešamību saglabāt un palielināt vietējai attīstībai pieejamos līdzekļus – jo sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas ir apliecinājušas, ka tās ir veiksmīgs risinājums mazām kopienām, – un šajā nolūkā sniegt finansiālu atbalstu sabiedrības spēju stiprināšanai un ekonomikas dažādošanai ārpus zvejniecības nozares;

Pašreizējais EJZF – būtisks atbalsta instruments ar pretrunīgiem mērķiem un novēlotu īstenošanu

14. atzīst pašreizējā EJZF svarīgo nozīmi un atzinīgi vērtē tā struktūru – iedalījumu divās galvenajās jomās, kuras saistītas ar KZP un IJP un kuras netraucē viena otrai;

15. aicina pieņemt konkrētus tālāko reģionu pārvaldības pasākumus un kārtību atbilstoši jaunajām ES programmām, ar ko iecerēts atbalstīt zvejas un citu zilās ekonomikas nozaru ilgtspējīgu attīstību šajos reģionos, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. pantu. Šādiem pasākumiem vajadzētu būt iekļautiem īpašā instrumentā, kas ietvertu kompensācijas shēmu saistībā ar zvejas un akvakultūras produktu papildu izmaksām tālākajos reģionos, ko pašlaik regulē EJZF;

16. pauž nožēlu par novēloto fonda stāšanos spēkā, kā rezultātā būtiski kavējās līdzekļu pieejamība un to izmantošana. Uzskata, ka šādas kavēšanās cēloņi ir novēlota fonda apstiprināšana, gauss darbības programmu apstiprināšanas process un neskaidrs tiesīgo pušu definējums;

17. aicina uzlabot EJZF piešķirto līdzekļu īstenošanas un piemērošanas procesu, lai atgūtu nokavēto. Ir jāpastiprina centieni attiecībā uz finansiālā atbalsta pieejamību, lai panāktu progresu un paaugstinātu fonda vispārējās īstenošanas līmeni, kas 2017. gada novembrī bija tikai 2,7 %;

18. uzskata, ka turpmāk ir jānodrošina lielāka saskaņotība starp plānošanu un strukturēšanu, kas rada laika nobīdi starp mērķiem un līdzekļiem, kuri saistīti ar KZP. Norāda, ka šajā jautājumā vispirms ir jānāk klajā ar skaidru fonda piemērošanas stratēģiju un tikai pēc tam jārisina tādi uzdevumi ka maksimālais ilgtspējīgas ieguves apjoms vai izmetumu samazināšanas mērķi;

19. atzinīgi vērtē būtisko finansiālo atbalstu sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijām un uzskata, ka ir pamatoti un noderīgi piešķirt līdzekļus pasākumiem, ar kuriem paredzēts uzlabot vides ilgtspēju un Eiropas jūrniecības un zvejniecības konkurētspēju;

Jauna īpaša un horizontāla fonda svarīgā nozīme

20. norāda, ka budžeta procesā Eiropai nevajadzētu ignorēt “mazās” politikas jomas, piemēram, KZP. Uzsver, ka piekrastes kopienām EJZF ir svarīgs, jo tas palīdz tām dažādot ekonomiku, palīdz zvejniekiem pāriet uz ilgtspējīgu zveju un finansē projektus, ar kuriem tiek radītas jaunas darbvietas un uzlabota dzīves kvalitāte Eiropas piekrastes teritorijās;

21. atbalsta vispārējo prasību – panākt, ka jaunais EJZF sasniedz minimālo sliekšni, proti, 1 % no DFS laikposmam pēc 2020. gada ⁽¹⁾, papildinot pašlaik zvejniecībai un akvakulturai piešķirtos 0,53 % ar 0,47 % IJP finansējumam. Uzskata, ka Apvienotās Karalistes lēmumu izstāties no ES nedrīkst izmantot par iemeslu, lai mazinātu turpmāko EJZF finansējumu, ņemot vērā svarīgos izaicinājumus, ko šis process rada vides aizsardzības, ieguves un tirdzniecības jomā;

22. uzsver nepieciešamību izvirzīt jaunus mērķus, kas sekmētu jūrniecības un zvejniecības darbību dzīvotspēju un nostiprināšanu. Jāuzsver, ka vajadzētu veicināt un panākt pienācīgu paaudžu maiņu, un šajā nolūkā finanšu atbalsts prioritāri jāpiešķir apmācībai un nozares pieejamībai kuģu iegādes vai nomaiņas ziņā, jo tas nepalielina zvejas intensitāti;

23. vēlas, lai viena no turpmākajā EJZF apliecinātajām prioritātēm būtu jūrnieku drošības un dzīves apstākļu uzlabošana – tas būtu šā fonda ieguldījums Eiropas sociālo tiesību pilāra 20 principu īstenošanā;

24. vēlreiz atkārtoti vispārējo prasību atbalstīt un stimulēt zvejas flotes atjaunināšanu, kas novērstu tās novecošanās negatīvās sekas, ņemot vērā, ka Eiropas Savienībā zvejas kuģu vidējais vecums ir 22,6 gadi. Šī atjaunināšana ir jāveicina, nepalielinot zvejas piepūli un galveno uzmanību pievēršot drošības (piemēram, ugunsdrošības), darba apstākļu un dzīves apstākļu uzlabošanai uz kuģiem;

25. nostiprinot inovatīvas investīcijas (motorizācija, aerodinamika u. c.), EJZF ir jāveicina zvejniecības un akvakultūras nozaru līdzdalība Eiropas klimata mērķu sasniegšanā. Komiteja brīdina par pašreizējā EJZF regulā noteiktajiem ierobežojošajiem noteikumiem, kuri būtiski mazina šā fonda ietekmi uz klimata pārmaiņu seku mazināšanu. Laikposmā pēc 2020. gada EJZF ir jāpilda nozīmīga loma šīs nozares enerģijas bilances mazināšanā;

26. uzsver nepieciešamību saglabāt un par vismaz 10 % palielināt finansējumu datu apkopošanai un sistematizēšanai, kā arī lietišķajiem pētījumiem un nozares iesaistīšanai šajā procesā, veicinot kontaktus starp zvejniekiem un zinātniekiem;

27. saista šo darbu ar uzlabojumiem tādu pasākumu noteikšanā, kas vairāk atbilstu jūras resursu saglabāšanai un zvejas piepūles pielāgošanai. Tomēr norāda, ka ir jāturpina atbalstīt pasākumus, ar ko flotei kompensē sociāli ekonomisko kaitējumu, ko radījuši vides pasākumi, piemēram, zvejas aizliegums, īslaicīga apturēšana un citi pasākumi, kas ierobežo zvejas darbību;

28. prasa arī turpmāk īstenot pasākumus, kuri veicina nozares organizāciju un uzlabo tās iekšējo kohēziju, kas stimulē kopēju pārvaldību nozarē un apliecina tās nozīmi pareizā noteikumu definēšanā un ieviešanā ⁽²⁾;

29. aicina palielināt konsultatīvajām padomēm un to darbībai piešķirtos līdzekļus, lai pastiprinātu KZP reģionalizāciju, paredzot kopējās zivsaimniecības politikas reformā pieeju, kas nodrošinātu attiecīgo padomju aptverto reģionu pilnīgu iesaisti;

⁽¹⁾ Kā minēts Eiropas Perifēro piejūras reģionu konferencē (CPMR) Helsinkos. Jānorāda, ka CPMR dalībnieki ir vairums galveno jūrniecības un zvejniecības reģionu, kuri saņem finansējumu no EJZF. Šāda pieeja KZP nodrošinātu pastāvīgu budžetu un palīdzētu izstrādāt vērienīgākus pasākumus saistībā ar IJP.

⁽²⁾ Ir jāapzina pietiekami veiksmīgās metodes, kas var noderēt kā paraugs citiem atbalsta saņēmējiem. Šajā gadījumā par paraugu var būt Katalonijas oficiālās kopējās pārvaldības komitejas, kurās iesaistītas daudzas ieinteresētās personas, piem., zvejnieki, NVO, pārvaldes iestādes un citi dalībnieki, vai Galisijas jūras produktu pārvaldības sistēmas.

30. aicina turpināt atbalstīt pārstrādes un tirgvedības nozari nolūkā palielināt tās konkurētspēju un nodrošināt vienlīdzīgus apstākļus. ES nedrīkstētu pieļaut, ka trūkst saskaņas ar citām politikas jomām, piemēram, tirgus vai muitas nodokļu politiku;

31. aicina veicināt piekrastes saimniecisko darbību dažādošanu un savstarpējo papildināmību, izmantojot sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas, jo īpaši piekrastes lauku teritorijās, kur tās ir sekmējušas iedzīvotāju skaita palielināšanos; tāpēc būtu jāstiprina sabiedrības virzītas vietējās attīstības vairākfundu raksturs;

32. iesaka ar EJZF atbalstīt iniciatīvas un darbības, kuras saistītas ar jūrniecības un zvejniecības nozari, un tādas, kurām var būt tieša ietekme uz šo nozari. Lai to panāktu, Komiteja iesaka izstrādāt ES mēroga finanšu instrumentu⁽³⁾, kas nodrošinātu riska kapitālu un bankas garantijas aizdevumiem, ar nosacījumu, ka ieguldījumi palīdzēs uzlabot jūrniecības un zvejniecības nozares, gliemju, vēzveidīgo un adatādaīņu zvejas, jūras un saldūdens akvakultūras un jūras-rūpniecības ķēdes ilgtspēju vides aspektā;

33. aicina izstrādāt balto grāmatu "Jūrlietas – viens no svarīgākajiem Eiropas jautājumiem", kas ietvertu jūrlietu ceļvedi katrai no Eiropas Savienības politikas jomām;

Iespējamā koordinācija un sinerģija ar citiem fondiem

34. uzsver, ka ir iespējams veidot sinerģiju ar citiem nozaru fondiem un integrēt to spējas, lai veicinātu piekrastes teritoriju sociāli ekonomisko attīstību, turklāt nav obligāti jāmaina minēto fondu struktūra, jo katra konkrētā fonda konfigurācija un mērķi ļauj novērst pārklāšanos; atkārtoti aicina panākt, lai starpreģionālos, valstu un starpvalstu projektus (kuri atbilst iniciatīvas stratēģiskajam satvaram un pārdomātas specializācijas stratēģijām) būtu iespējams finansēt, apvienojot reģionālos, valstu un Eiropas fondus vienkāršotā sistēmā, un lai šie projekti varētu saņemt Kopienas piemaksu, nerīkojot jaunu projektu iesniegšanas konkursu;

35. uzsver, ka EJZF ietverošo pašreizējo Eiropas strukturālo un investīciju fondu integrētā un vairākfundu pieeja pēc 2020. gada būtu jāstiprina, novēršot pastāvošo regulējuma atšķirību, kas pašlaik ierobežo iespēju šos fondus izmantot kopā vietējā līmenī, tostarp ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības palīdzību;

36. uzskata, ka kopējai sinerģijai jābūt virzītai uz Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu īstenošanu piekrastes lauku teritorijās, izmantojot sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas un apsverot iespēju veidot minēto fondu savstarpējo sasaisti visās akvakultūras jomās, bet jo īpaši saistībā ar saldūdens akvakultūru dalībvalstīs, kuras neatrodas jūras piekrastē, kā to vairākkārt skaidri norādījušas minētās dalībvalstis un reģioni;

37. atbalsta Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu ar jūrniecības un zvejniecības nozari saistītai infrastruktūrai, īpaši ostām, jo tādējādi tiek veicināta reģionālā attīstība tālākajos un ļoti izolētos reģionos. Komiteja iesaka atsevišķām pārstrādes darbībām piemērot ERAF paredzētos MVU atbalsta pasākumus;

38. aicina plašāk īstenot apmācību, it īpaši paaudžu maiņas perspektīvā, izmantojot finansiālu atbalstu saskaņā ar Eiropas Sociālo fondu (ESF);

39. uzskata, ka atbilstoši ieteikumiem, kas pausti RK atzinumā par zilo izaugsmi⁽⁴⁾, vēl nav likts lietā viss zilās ekonomikas potenciāls radīt jaunas darbvietas un ekonomikas izaugsmi visā Eiropas Savienībā, izmantojot pārdomātus ieguldījumus novatoriskos un uz nākotni orientētos uzņēmumos. Iesaka samazināt EJZF un "Apvāršņa 2020" pārklāšanos zivsaimniecības, akvakultūras un jūras pētniecības jomā;

Jauns, vienkāršots un elastīgs fonds, kas pielāgots un izstrādāts KZP mērķiem

40. aktīvi aicina būtiski vienkāršot EJZF īstenošanu, nosakot ES pamatnostādnes un pielāgojot to katram konkrētajam baseinam un reģionam, lai tā būtu pielāgota teritorijai un nepalielinātu regulējuma sarežģītību katrā kompetences un administratīvajā līmenī. Uzskata, ka šajā vienkāršošanā ir jāparedz samazināt prasības un vienkāršot veidlapas, kas jāaizpilda, lai saņemtu finansējumu, un uzsver, ka pieteikumu procedūra būtu jāīsteno vienai vienīgai struktūrai, lai nevajadzētu izmantot specializētu palīdzību un konsultācijas ar trešām personām;

⁽³⁾ Šāda fonda izveidi prasa lielākā daļa zilās ekonomikas jomas MVU, apvienību un jauno uzņēmumu.

⁽⁴⁾ Sk. RK atzinumu "Jauns posms Eiropas zilās izaugsmes politikā" NAT-VI/019.

41. atbalsta prasību par fondu, kas pielāgots KZP un nozares situācijai. Atgādina, ka KZP mērķi un pasākumi ir tie, kas nosaka EJZF kā īpašas finanšu programmas darbību, nevis otrādi. Uzsver, ka līdzekļu piešķiršana ir jāpielāgo īstenojamām darbībām un ka piešķiršanas gaitā nedrīkst pieļaut kavēšanos, kas saņēmējiem radītu saimniecisku spriedzi;

42. uzsver: lai fondu varētu īstenot ātri un pareizi, ir skaidri jādefinē atbalstāmie elementi. Ir vispārīgi jānosaka atbilstības vadlīnijas un jāprecizē elementi, kas būtu jāatbalsta katrā baseinā un reģionā; konkrēti, mēs aicinām Eiropas Komisiju izstrādāt/precizēt piekrastes mazapjoma zvejas definīciju, ņemot vērā gan jaunus kritērijus, gan ES flotes realitāti un daudzveidību;

43. tā kā zvejas uzņēmumu vidējais lielums ir mazs, uzskata, ka labākais risinājums ir tiešs publiskais atbalsts dotāciju veidā. Uzsver, ka šis modelis nodrošina kontroli pār atbalsta saņēmējiem un tā izmantošanu, rada tiešu sviras efektu ekonomikā, stimulē iniciatīvas, vairo uzticēšanos un nodrošina finansējuma pieejamību, garantējot līdzekļus investīcijām;

44. uzskata, ka kopā ar maziem un vidējiem uzņēmumiem būtu vairāk jāattīsta sadarbība un sinerģija un jāveido centri, kas stimulē pētniecību un inovāciju un kur testēšanas fāzē var izmēģināt jaunas inovācijas;

45. vēlreiz norāda uz debatēm par to, vai piekļuvi tiešam finansiālam atbalstam būtu vēlams nodrošināt – kaut vai daļēji – tādiem uzņēmumiem, kuros nodarbināts liels cilvēku skaits vai kuriem ir lieli ieņēmumi. Uzskata: ja atbalsta nebūtu, varētu palikt neizmantota šo uzņēmumu spēja ietekmēt pētniecību, izstrādi un inovāciju, darba standartu uzlabošanu un pievienotās vērtības radīšanu piekrastes lauku reģionos;

46. uzsver, ka ir jāgādā, lai visiem jūrniecības un zvejniecības nozares sektoriem būtu pieejams atbalsts atkarībā no to mērķiem un iezīmēm. Uzskata, ka fonda atbalsts būtu jāvirza uz visu piekrastes teritoriju, arī lielām pilsētu aglomerācijām, kurām ir tieša saikne ar jūrniecības un zvejniecības nozari un kurām vajadzētu dot iespēju saņemt atbalstu no EJZF;

47. atbalsta priekšlikumu stiprināt fonda teritoriālo pieeju, izmantojot jūras baseinu stratēģijas, lai izstrādātu risinājumus, kas būtu pielāgoti dažādiem Eiropas reģionu apstākļiem un problēmām, nevis ierosinātu visiem vienu risinājumu;

48. aicina piešķirt reģioniem lielāku nozīmi un lielāku autonomiju mērķu noteikšanā, kā arī to jomu noteikšanā, kurās paredzēti izdevumi. Lai gan EJZF pašlaik tiek pārvaldīts dalībvalstu līmenī, dažās dalībvalstīs ir arī veiksmīgi piemēri tam, ka to var pastarpināti deleģēt kompetentajām reģionālajām pārvaldes iestādēm. Jaunajā EJZF regulā vajadzētu to mudināt darīt tieši. Uzsver šīs prasības vienprātību un EJZF pārvaldības pozitīvo pieredzi daudzos reģionos. Īpašu uzmanību pievērš šai atbilstības prasībai tālākajos reģionos, jo ir jāpārskata un jāuzlabo EJZF piemērošanas nosacījumi šiem reģioniem attiecībā uz atbilstību, līdzfinansējuma likmēm un atbalsta intensitāti. Turklāt ir jāstiprina atbalsts, ko tālāko reģionu zvejas un akvakultūras produktiem piešķir saskaņā ar papildu izmaksu kompensācijas plāniem, ņemot vērā šo reģionu mērķus un specifiku, un tā īstenošanas noteikumiem jābūt pielīdzinātiem tiem noteikumiem, ko piemēro līdzīgam atbalstam lauksaimniecības nozarē;

Jauns fonds nākotnes problēmu risināšanai

49. vēlas, lai ar jauno Eiropas Savienības jūrlietu politiku tiktu atbalstīts darbs, kas tiek ieguldīts jauno tehnoloģiju attīstīšanā un klimata pārmaiņu mazināšanai īpaši pielāgotu risinājumu veidošanā; atgādina, ka jūras ekosistēmu darbības pašreizējās destabilizācijas cēloņi ir klimata pārmaiņas, piesārņojums un resursu pārmērīga izmantošana;

50. uzsver IJP nozīmi un nepieciešamību palielināt tai piešķirtos līdzekļus, jo tā atbalsta darbvietu radīšanu un labklājības pieaugumu ar jūru saistītās jomās. Uzsver, ka ir vajadzīgi īpaši līdzekļi un ka šajā jomā svarīgs elements ir pārrobežu, starpvalstu un starpreģionālā sadarbība, it īpaši saistībā ar jūras telpisko plānošanu, datu vākšanu un drošības un uzraudzības nodrošināšanu, kā arī zivju krājumu atjaunošanai paredzēto zonu izveidi;

51. uzstāj uz tāda ieguldījumiem zilajā ekonomikā paredzēta Eiropas mehānisma/fonda izveidi, kas kā Junkera plāna 2.0 jūras variants piedāvātu divas papildu intervences iespējas: tiešu finansējumu Eiropas līmenī strukturāliem un riskantiem projektiem un reģionālo ieguldījumu platformu izveidi;

52. norāda, ka svarīga nozīme ir KZP un IJP ārējai dimensijai, tāpēc ir jāatbalsta ES devums labākai okeānu pārvaldībai. Atbalsta šo darbu kā metodi, kas veicina Eiropas jūrniecības un zvejniecības nozares ilgtspēju un konkurētspēju, pateicoties vienlīdzīgiem konkurences nosacījumiem un labākai mūsu okeānu ilgtspējai;
53. uzskata, ka jūrniecības nozarei ir potenciāls radīt jaunas darbvietas un ekonomikas izaugsmi. Uzsver, ka daži reģioni jau ir sagatavojuši sīki izstrādātus plānus jūras ekonomikas attīstībai, savukārt daudzi citi pašlaik ir iesaistīti šajā procesā;
54. norāda, ka starptautiskajā līmenī jūrniecības jautājumiem tiek pievērsta arvien lielāka uzmanība gan COP 21 un COP 22 secinājumos, gan brīvās tirdzniecības nolīgumos un ka ES jūras nozares uzņēmumi saskaras ar spēcīgu ārvalstu konkurenci visās zilās ekonomikas nozarēs, piemēram, transporta, enerģētikas, inovācijas, kuģubūves, zvejas un akvakultūras nozarē. Tādēļ Komiteja atbalsta konsekventu un pienācīgi finansētu ES politiku, jo tas ir labākais risinājums ES piejūras reģioniem, un mudina ES veikt ieguldījumus šajās nozarēs, jo īpaši atjaunojamo jūras energoresursu un jūras biotehnoloģiju nozarē, kurās mēs varam būt vadošā pozīcijā pasaulē;
55. brīdina, ka gan īstermiņā, gan ilgtermiņā nopietna problēma jūrniecības un zvejniecības nozarē būs *Brexit*, un norāda, ka ir jāņem vērā un jāpārvar tā sekas reģionos⁽⁵⁾. Brīdina, ka šis process var negatīvi ietekmēt zivsaimniecības piešķirumus un zvejas produkcijas tirdzniecību, tāpēc aicina finansiāli atbalstīt šīs ietekmes mazināšanu;
56. atbalsta sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju finansējuma palielinājumu vispārējā budžetā, jo šis instruments ir apliecinājis savu efektivitāti mazās piekrastes kopienās, un ierosina iekļaut šādās stratēģijās jaunus darba paņēmienus, lai popularizētu jūrniecības un zvejniecības nozares svarīgo sociāli ekonomisko nozīmi, padarītu nozari pievilcīgāku jauniešiem un sekmētu paudžu maiņu. Uzsver FARNET tīkla nozīmi pasākumu koordinācijā gan līdz šim, gan turpmāk.

Briselē, 2018. gada 16. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁵⁾ Sk. RK pētījumu par to, kā Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES ietekmēs Eiropas Savienības vietējās un reģionālās pašvaldības.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Inovācijas nostiprināšana Eiropas reģionos: stratēģijas izturētspējīgai, iekļaujošai un ilgtspējīgai izaugsmei”

(2018/C 361/04)

Ziņotājs:	Mikel IRUJO AMEZAGA (ES/EA), Navarras delegācijas vadītājs Briselē
Atsauces dokuments:	Inovācijas nostiprināšana Eiropas reģionos: stratēģijas izturētspējīgai, iekļaujošai un ilgtspējīgai izaugsmei
	COM(2017) 376 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Pārdomātas specializācijas stratēģijas – inovācijas politikas un izaugsmes katalizatori

1. Eiropas Savienība joprojām ir pasaulē lielākais vienotais tirgus; tomēr citos kontinentos rodas jauni apstākļi, kas liek mums pārorientēt savu inovācijas un izaugsmes politiku. Rūpnieciskā modernizācija ir svarīga Eiropas konkurētspējas uzlabošanai;
2. norāda, ka ir svarīgi, lai visi pārvaldības līmeņi (ES, valsts, reģionālais un vietējais līmenis) sadarbotos un lai valsts līmenim pakārtotajiem līmeņiem būtu pietiekamas iespējas un līdzekļi, kas ļautu uzņemties atbildību par savu attīstības potenciālu;
3. uzsver, ka pārdomātas specializācijas stratēģijas (turpmāk tekstā – “S3”) darbojas kā inovācijas un izaugsmes politikas katalizatori un ir svarīgs kohēzijas politikas panākumu faktors;
4. atgādina, ka S3 izstrādei ir vajadzīgi stabili, efektīvi un mērķtiecīgi pasākumi reģionālā līmenī un ka ES līmenis – līdztekus attiecīgiem valstu pasākumiem – var veicināt tam labvēlīgus apstākļus;
5. uzsver arī to, ka S3 ir radījušas reģionos jaunu “sadarbības kultūru”, kuras pamatā ir pētniecības un inovācijas dalībnieku un rūpniecības sadarbības un līdzdalības process, kas veicina pieprasījuma stimulētu inovāciju un kolektīvus risinājumus;
6. norāda, ka S3 ir sekmējušas īstu reģionālās inovācijas ekosistēmu attīstību. Reģionālās inovācijas ekosistēmas būtiski ietekmē reģionālo ekonomiku un konkurētspēju, kā arī rada izcilus jauninājumus iedzīvotājiem atkarībā no vietējām vajadzībām;
7. uzsver, ka S3 sniedzas tālāk par atsevišķajām reģionu stratēģijām un tās būtu jāizmanto, lai sekmētu efektīvāku inovācijas politiku un starpreģionālo sadarbību;
8. ir pārliecināta, ka starpreģionālā sadarbība, kuras pamatā ir S3, palīdzēs veidot un pārveidot ES vērtību ķēdes, veicinot ieguldījumu sinerģiju starp publisko un privāto sektoru un tādējādi sekmējot ES ekonomikas attīstību kopumā;

Uz starpreģionālo sadarbību balstītas pārdomātas specializācijas stratēģijas 2.0

9. uzskata, ka turpmākajām S3 2.0 būtu jābalstās uz stratēģisko starpreģionālo sadarbību un ilgtspējīgām saitēm starp reģionālajām ekosistēmām pārdomātas specializācijas prioritārajās jomās, jo tas ir svarīgi reģionu konkurētspējas un izturētspējas paaugstināšanai. Šādā nolūkā ar *Interreg* jābūt iespējai finansēt tādas ar pārdomātas specializācijas jomām saistītas darbības kā kopīgus projektus, demonstrējumu pasākumus, jaunas vērtību ķēdes utt.; tas palīdzētu Eiropas reģioniem apvienot inovācijas ekosistēmas ar Eiropas dimensiju, atbalstot vienotā tirgus konkurētspēju;
10. ir pārliecināta, ka starpreģionālās un pārrobežu dimensijas veicināšana, radot starpreģionālas investīciju iespējas, palīdzēs izvērst reģionālo un vietējo inovāciju. Dažādu reģionu tehnoloģisko, rūpniecisko un cilvēkresursu infrastruktūras kombinēšana atkarībā no reģionu spēcīgajām pusēm un spējām palīdz radīt kritisko masu un panākt apjomradītus ietaupījumus, un tādējādi tai piemīt potenciāls paaugstināt pētniecības un inovācijas sistēmu efektivitāti;

11. uzskata, ka starpreģionālā sadarbība un vērtības ķēžu veidošana veicinātu vieglāku un efektīvāku piekļuvi kombinētai un savienotai tehnoloģiju infrastruktūrai un tādējādi palīdzētu samazināt tehnoloģiskos riskus un nenoteiktību rūpniecības nozarē;

12. tā kā ES virzās uz priekšu sarunās un apspriedēs par jaunu daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2021.–2027. gadam, ir piemērots brīdis apdomāt, kāda veida instrumenti Eiropas Savienībai būtu jāizmanto, lai veicinātu starpreģionālo sadarbību, kuras pamatā ir S3;

13. uzskata, ka, ņemot vērā nepieciešamību sadarboties visos līmeņos, no vietējā līdz Eiropas līmenim, ir jārisina šādi uzdevumi:

- ja iespējams, vienkāršot fondu pārvaldību un palielināt tās sinerģiju un saskaņotību, lai izveidotu ekosistēmu, kas ļauj panākt reģionālā un Eiropas finansējuma sinerģiju,
- ieviest pievilcīgus finanšu instrumentus, kas palīdzētu izveidot starpreģionālas sadarbības ekosistēmu,
- saglabāt augšupēju pieeju, kurā tiek ņemtas vērā vietējās vajadzības un ar tām saistītās S3 prioritātes, lai palielinātu sinerģiju starp ES fondiem;

14. iesaka, lai nākamajā finanšu plānošanas periodā ES ar Komisijas un Kopīgo pētniecības centru (JRC) starpniecību sākt S3 2.0 jaunu posmu, pamatojoties uz starpreģionāla atklāšanas procesa attīstīšanu, kurā reģioni apvieno savas S3 saskaņā ar “trīskāršās starpreģionālās dzenskrūves” principu;

15. uzskata, ka reģionālās atklāšanas procesa pamatā jābūt augšupējam procesam, kurā reģionālās pašvaldības un citi ES reģioni īsteno kopīgus attīstības mērķus, izstrādā sarakstus ar galvenajiem attiecīgo reģionu attīstībā iesaistītajiem dalībniekiem, kopīgi izvērtē savus trūkumus un problēmas un veic to rīcībā esošo atbalsta instrumentu analīzi;

16. uzskata, ka reģioni būtu jārosina veikt kartēšanu par savās S3 noteiktajām reģionālajām prioritātēm un dažādiem finanšu un ieguldījumu plāniem reģionālā, valsts un ES līmenī (“Apvārsnis 2020”, COSME u. c.). S3 stratēģijas, kurās būtu ietvertas iepriekš minētās darbības, Eiropas Komisijai būtu jāapkopo un jāizmanto, lai veicinātu reģionu sadarbību un izstrādātu piemērotus finansēšanas instrumentus. Minētajai darbībai būtu jāveicina iespēja kombinēt fondus visos līmeņos (vietējā, reģionālajā, valsts un ES), lai atbalstītu starpreģionālus projektus;

17. iesaka izmantot augšupēju pieeju, kas reģioniem paver iespēju nodrošināt S3 kontaktpunktu izveidi. Šie S3 kontaktpunkti būtu atbildīgi par reģionālā atklāšanas procesa izvēršanu nolūkā veicināt starpreģionālās sadarbības attīstību atbilstīgi “trīskāršās starpreģionālās dzenskrūves” principam;

18. uzskata, ka ir svarīgi S3 platformai piešķirt pietiekamus līdzekļus, lai izveidotu atbalsta instrumentus pārdomātas specializācijas rīcībpolitiku īstenošanai, piemēram, *EYE@RIS3*, *ICT Monitoring Tool*, *R&I Regional Viewer* un *Digital Innovation Hubs*. Atgādina, ka ir vajadzīga plašāka un efektīvāka datu vākšanas un statistikas sistēma reģionālā līmenī;

Sinerģija starp ES fondiem un reģionālajām iniciatīvām un finansējumu

19. atzinīgi vērtē to, ka Komisija paziņojumā par programmas “Apvārsnis 2020” vidusposma novērtējumu ⁽¹⁾ iekļāvusi attiecīgu punktu, proti, palielināt sinerģiju ar citām ES finansētām programmām un ES politikas pasākumiem, un it īpaši atsauci veidot sinerģiju starp Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem un pārdomātas specializācijas stratēģijām;

20. uzskata, ka S3 stratēģijās būtu jāiekļauj divkāršais mērķis radīt sinerģiju starp reģionālajām inovācijas un izstrādes rīcībpolitikām un finanšu instrumentiem, un, otrkārt, izvairīties no dublēšanās. Tāpēc par mērķi jāizvirza veicināt sinerģiju starp Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem) un citiem fondiem, piemēram, nākamo 9. pamatprogrammu, un valstu un reģionālajiem fondiem;

21. uzskata, ka 9. pamatprogrammā būtu jāiekļauj “reģionālās atklāšanas process” un jāatbalsta reģionālās inovācijas ekosistēmu izveide, nostiprināšana un internacionalizācija. Atbalsts sadarbīgai pētniecībai, inovācijai un internacionalizācijai nodrošina īstu ES pievienoto vērtību, ko nākamajā plānošanas periodā vajadzētu pilnveidot. Turklāt turpmākajos ES pētniecības un inovācijas fondos būtu vairāk jāpievēršas pētniecības un inovācijas pasākumu ietekmei teritoriālā līmenī;

⁽¹⁾ COM(2018) 2 final.

22. konstatē, ka pastāv būtiski šķēršļi, kas kavē ES strukturālo un investīciju fondu izmantošanu starpreģionālajai un starpvalstu sadarbībai, piemēram, resursu vai administratīvās spējas trūkums, paraugprakses piemēru trūkums, neskaidrība par īstenošanas veidu, atsaucis un metodiska satvara trūkums, neskaidri mērķi, asimetriski politiskās kompetences līmeņi, normatīvi šķēršļi un minētā darba atvieglošanai paredzētas finanšu shēmas neesamība;

23. ierosina izveidot strukturētu dialogu starp Eiropas Komisijas dienestiem un reģionālās inovācijas ekosistēmas dalībniekiem, lai nodrošinātu reģionālās inovācijas ekosistēmu un to starpreģionālās sadarbības atbalstam paredzēto (pašreizējo un jauno) rīcīpolitiku un finansēšanas instrumentu dzīvotspēju;

24. vienlaikus uzskata, ka jāizvērtē inovācijas partnerības (ERA-NET, kopīgas plānošanas ierosmes (KPI), Eiropas Tehnoloģiju platforma (ETP) u. c.). Partnerības var būt efektīvs veids, kā pārvarēt sadrumstalotību, izvairīties no darba pārklāšanās, uzlabot inovāciju un risināt sabiedrības problēmas, taču būtu jāpublicē pētījumi, kas pierāda to ietekmi;

25. atzīst, novērtē un atbalsta it īpaši ar S3 platformas palīdzību īstenotos Komisijas centienus un sasniegumus izplatīšanai paredzētu pētījumu izstrādē un starpreģionālās sadarbības metodikas attīstības veicināšanā. Šajā saistībā Komiteja atzīst, ka tematisko platformu izveide un starpreģionālās sadarbības izmēģinājuma projektu uzsākšana ir ļoti vērtīgi demonstrējuma instrumenti;

26. neraugoties uz iepriekš minēto, norāda, ka īstas starpreģionālās sadarbības ekosistēmas attīstību joprojām ierobežo normatīvi šķēršļi un finanšu shēmas neesamība. Pamatojoties uz *Vanguard* iniciatīvā gūto pieredzi, problēmas, ar kurām reģioni saskaras starpreģionālās sadarbības projektu īstenošanā, var iedalīt trijos līmeņos. Pirmais līmenis aptver sākotnējās darbības, kas saistītas ar demonstrējumu infrastruktūras konfigurāciju (reģionālo dalībnieku tīklu izveide, sinerģijas noskaidrošana pasākumos u. c.). Otrais līmenis ietver ar konkrētā projekta īstenošanu saistītu demonstrējumu pasākumu darbības izdevumus. Trešais, pēdējais, līmenis ietver izdevumus, kas saistīti ar iepriekšējos posmos izstrādātā produkta vai pakalpojuma iespējamo rūpniecisko ražošanu vai laišanu tirgū starpreģionālās sadarbības projektu rezultātā, tiklīdz minētie demonstrējumu pasākumi ir sekmīgi noslēgušies, t. i., kad tie ir validēti un sertificēti;

27. iesaka steidzami veikt pasākumus, ar kuriem izveido piemērotus un elastīgus *ad hoc* finansēšanas instrumentus starpreģionālās sadarbības veicināšanai, kuri atbilstu iepriekšējā punktā minēto trīs līmeņu vajadzībām. Šādi instrumenti varētu izpausties kā finansējuma apvienošana (tostarp kredītu un aizdevumu kombinācija, kā arī publiskais un privātais finansējums dažādos līmeņos) ar fondu inovatīvu izmantošanu nolūkā atbalstīt starpreģionālās sadarbības tīklu izmēģinājuma projektus, ar kuriem tiek veidota tieša saikne ar rūpniecību un kuriem ir jūtama ietekme:

— attiecībā uz sākotnējām darbības izmaksām saistībā ar demonstrējumu infrastruktūras konfigurāciju (pirmais līmenis), Komiteja aicina, lai esošie ES fondi starpreģionālās sadarbības projektu ietvaros papildina publiskā un privāta sektora ieguldījumus inovācijas infrastruktūrā. Komiteja arī iesaka elastīgāk izmantot *Interreg* rūpniecības vērtību ķēžu radīšanas atbalstam. Komiteja arī iesaka paplašināt digitālās inovācijas centru pieeju un attiecināt to uz citām rūpniecības un tehnoloģiju jomām,

— attiecībā uz demonstrējumu pasākumu darbības izdevumiem saistībā ar konkrētu projektu īstenošanu (otrais līmenis) Komiteja ieteic, ka valstis/reģioni, kuri to vēlas, var paredzēt līdzekļus tādas kuponu (vaučeru) sistēmas izstrādei, kas var veicināt tajos esošo uzņēmumu līdzdalību starpreģionālās sadarbības projektos. Šo kuponu mērķis būtu kompensēt starpreģionālās sadarbības projekta izstrādes laikā radušās izmaksas (demonstrējumu iekārtu apmeklējumi citos reģionos, papildināmības pētījumi, projektu pētījumu un plānu izstrāde u. c.). Starpreģionālo kuponu sistēmu varētu papildināt ar līdzfinansējuma mehānismiem (piemēram, Eiropas Investīciju fondu), lai atvieglotu uzņēmumu piekļuvi pakalpojumiem un infrastruktūrai ārpus reģiona. ES pildītu katalizatora un reģionālo pārvaldes iestāžu atbalsta funkciju (piemēram, attiecībā uz kopīgi nolemtām sertifikācijas sistēmām vai ārpus reģiona veiktu izdevumu novērtēšanu un revīziju),

— attiecībā uz ieguldījumiem vai nepieciešamajiem izdevumiem, kas saistīti ar izstrādātā produkta vai pakalpojuma iespējamo rūpniecisko ražošanu vai piekļuvi tirgum (trešais līmenis), iesaka plašāk izmantot tādus instrumentus kā, piemēram, *InnovFin*;

28. Ļoti atzinīgi vērtē struktūrfondu kopīgo noteikumu regulas 65. panta 1. punkta un 70. panta grozījumus un vienkāršošanu un ir pārliecināta, ka ERAF izmantošana starpreģionālajā sadarbībā ir svarīga turpmāko S3 2.0 izstrādē. Neraugoties uz iepriekš minēto, Komiteja aicina nākamajam finanšu plānošanas periodam pieņemt labvēlīgu juridisko satvaru, kas visos līmeņos (vietējā, reģionālajā, valsts un ES līmenī) sekmētu sinerģiju un fondu iespējamo kombinēšanu ar mērķi atbalstīt starpreģionāla līmeņa projektus.

Briselē, 2018. gada 16. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru”

(2018/C 361/05)

Ziņotāja: Tanya HRISTOVA (BG/PPE), Gabrovas komūnas mērs

Atsauces dokumenti: Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru. Eiropas Komisijas ieguldījums vadītāju 2017. gada 17. novembra sanāksmē Gēteborgā”

COM(2017) 673 final

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

COM(2018) 23 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

2. apsvērumi

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(2) Eiropas Savienība, šo vērtību iedvesmota, ir veiksmīgi apvienojusi valstis, kopienas un cilvēkus unikālā politiskajā projektā, nodrošinot ilgāko miera periodu Eiropā, kas savukārt ir radījis sociālo stabilitāti un ekonomisko labklājību. Tas, ka dalībvalstis ir pieņēmušas Līgumā noteiktās vērtības, rada kopēju pamatu, kas veido īpašo Eiropas dzīvesveida un identitātes iezīmi un nodrošina Eiropas Savienības vietu pasaules mērogā.</p>	<p>(2) Eiropas Savienība, šo vērtību iedvesmota, ir veiksmīgi apvienojusi valstis, to reģionus, pilsētas, lauku apvidus, kopienas un cilvēkus unikālā politiskajā projektā, nodrošinot ilgāko miera periodu Eiropā, kas savukārt ir radījis sociālo stabilitāti un ekonomisko labklājību. Tas, ka dalībvalstis ir pieņēmušas Līgumā noteiktās vērtības, rada kopēju pamatu, kas veido īpašo Eiropas dzīvesveida un identitātes iezīmi un nodrošina Eiropas Savienības vietu pasaules mērogā.</p>

Pamatojums

Pašsaprotams.

2. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

3. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(3) Eiropas Savienība un tās dalībvalstis saskaras ar dažādām problēmām, tostarp populismu, ksenofobiju, sabiedrību šķeļošu nacionālismu, diskrimināciju, viltus ziņu un maldinošas informācijas izplatīšanos, kā arī radikalizāciju. Šie apstākļi varētu radīt ievērojamu apdraudējumu mūsu demokrātiju pamatiem, vājināt uzticību tiesiskumam un demokrātiskām iestādēm, kā arī ietekmēt kopēju piederības izjūtu Eiropas sabiedrībās un to starpā.</p>	<p>(3) Eiropas Savienība, tās dalībvalstis, kā arī vietējās un reģionālās pašvaldības saskaras ar dažādām problēmām, tostarp populismu, ksenofobiju, sabiedrību šķeļošu nacionālismu, diskrimināciju, viltus ziņu un maldinošas informācijas izplatīšanos, kā arī radikalizāciju. Šie apstākļi varētu radīt ievērojamu apdraudējumu mūsu demokrātiju pamatiem visos pārvaldības līmeņos, vājināt uzticību tiesiskumam un demokrātiskām iestādēm, kā arī ietekmēt kopēju piederības izjūtu Eiropas sabiedrībās un to starpā.</p>

Pamatojums

Pašsaprotams.

3. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

4. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>(5) Izglītības un kultūras politikā svarīga nozīme ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām, jo tās atrodas vistuvāk Eiropas iedzīvotājiem un arī sabiedrība tās uztver kā vistuvāko pārvaldes līmeni. Tāpēc vietējām un reģionālajām pašvaldībām arī turpmāk ir jāpilda sava nozīmīgā funkcija ierosināto pasākumu un reformu īstenošanā un pielāgošanā, turklāt pašvaldībām ir jābūt iesaistītām jau agrīnos lēmumu pieņemšanas posmos, tādējādi garantējot reālu un efektīvu rezultātu un gādājot, lai ES izglītības un kultūras politikas pievienotā vērtība būtu jūtama vietējiem iedzīvotājiem.</p>

Pamatojums

Pašsaprotams.

4. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

12. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>(13) <i>Šajā kontekstā ir vērts uzsvērt arī to, ka, izstrādājot izglītības un apmācības sistēmu reformas, ir ļoti svarīgi izpētīt reģionālās atšķirības un ekonomiskās un sociālās sekas, ko Eiropas Savienībā rada prasmju trūkums un prasmju neatbilstība.</i></p>

Pamatojums

Pašsaprotams.

5. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

13. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(13) Šajā kontekstā ir būtiski svarīgi, lai dalībvalstis pastiprinātu savus centienus turpināt īstenot visus 2015. gada Parīzes deklarācijas mērķus. Ir jo īpaši svarīgi vēl vairāk veicināt kopīgas vērtības kā kohēzijas un iekļaušanas virzītājspēkus, atbalstīt līdzdalīgas mācību vides īstenošanu visos izglītības līmeņos, uzlabot skolotāju apmācību pilsoniskuma un daudzveidības jautājumos un sekmēt medijpratības un kritiskās domāšanas prasmes visiem izglītojamajiem.</p>	<p>(13) Šajā kontekstā ir būtiski svarīgi, lai dalībvalstis pastiprinātu savus centienus turpināt īstenot visus 2015. gada Parīzes deklarācijas mērķus un nodrošinātu vietējām un reģionālajām pašvaldībām instrumentus, kas nepieciešami efektīvai īstenošanai uz vietas. Ir jo īpaši svarīgi vēl vairāk veicināt kopīgas vērtības kā kohēzijas un iekļaušanas virzītājspēkus, atbalstīt līdzdalīgas mācību vides īstenošanu visos izglītības līmeņos, uzlabot skolotāju apmācību pilsoniskuma un daudzveidības jautājumos un sekmēt medijpratības un kritiskās domāšanas prasmes visiem izglītojamajiem.</p>

Pamatojums

Pašsaprotams.

6. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

15. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(15) Programma "Erasmus+" apliecina, ka mobilitāte un pārrobežu kontakti ir visefektīvākais veids, kā pieredzēt Eiropas identitāti. Ir būtiski svarīgi, lai visas izglītojamo kategorijas gūtu vienlīdzīgu labumu no iespējām, ko sniedz šī programma, jo īpaši skolu apmaiņas starp dalībvalstīm. Virtuālā mobilitāte, jo īpaši e-mērķsadarbības tīklā, ir izcils instruments tiešai saziņai starp skolēniem un turpmākajos gados būtu jāizmanto plašākā mērogā, arī apvienojumā ar fizisku mobilitāti.	(15) Programma "Erasmus+" apliecina, ka mobilitāte un pārrobežu kontakti ir visefektīvākais veids, kā pieredzēt Eiropas identitāti. Ir būtiski svarīgi, lai visas izglītojamo kategorijas gūtu vienlīdzīgu labumu no iespējām, ko sniedz šī programma, jo īpaši skolu apmaiņas starp dalībvalstīm un to iekšienē . Virtuālā mobilitāte, jo īpaši e-mērķsadarbības tīklā, ir izcils instruments tiešai saziņai starp skolēniem un studentiem , un turpmākajos gados būtu jāizmanto plašākā mērogā, arī apvienojumā ar fizisku mobilitāti. Šajā kontekstā būtu jāpaver arī jaunas iespējas kultūras mobilitātei un jāpaplašina jau esošās.

Pamatojums

Pašsaprotams.

7. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

2. pants

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	3. izmanto vietējo un reģionālo pašvaldību tuvumu Eiropas iedzīvotājiem un faktu, ka stratēģiski tām ir vislabākās iespējas attiecīgajā teritorijā analizēt dažādo kultūras grupu konkrētās vajadzības, reaģēt uz tām un likt pamatus patiesam kultūru dialogam un kopīgo vērtību popularizēšanai;

Pamatojums

Pašsaprotams.

8. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

4. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Iekļaujošas izglītības nodrošināšana	Iekļaujošas izglītības nodrošināšana
4. veicināt iekļaujošu izglītību visiem izglītojamajiem, jo īpaši:	4. veicināt iekļaujošu izglītību visiem izglītojamajiem, jo īpaši:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>a) iekļaujot visus skolēnus kvalitatīvā izglītībā, sākot no agrīna vecuma;</p> <p>b) nodrošinot skolēniem un studentiem nepieciešamo atbalstu saskaņā ar viņu vajadzībām, tostarp personām ar nelabvēlīgiem sociālekonomiskajiem apstākļiem, migrantu izcelsmi, speciālās izglītības vajadzībām, kā arī talantīgākajiem audzēkņiem;</p> <p>c) atvieglojot pāreju starp dažādiem izglītības līmeņiem un ļaujot nodrošināt pienācīgu izglītības un karjeras ievirzi;</p>	<p>a) iekļaujot visus skolēnus kvalitatīvā izglītībā, sākot no agrīna vecuma, nodrošinot visiem apmācāmajiem, tostarp no lingvistiskām, reliģiskām, etniskām vai citām minoritāšu grupām, vienlīdzīgas iespējas un piekļuvi izglītībai;</p> <p>b) nodrošinot skolēniem un studentiem nepieciešamo atbalstu un palīdzību saskaņā ar viņu vajadzībām, tostarp personām ar nelabvēlīgiem sociālekonomiskajiem apstākļiem, migrantu izcelsmi, bēgļiem, kuri vēlas kā iedzīvotāji integrēties Eiropas Savienībā, personām ar speciālās izglītības vajadzībām, kā arī sasniegumiem bagātiem audzēkņiem;</p> <p>c) pievērsoties izglītojamo īpašajām vajadzībām ES reģionos, kam ir ģeogrāfiski neizdevīgs stāvoklis un demogrāfiskas problēmas, un arī tālākajos reģionos;</p> <p>d) atvieglojot pāreju starp dažādiem izglītības līmeņiem un ļaujot nodrošināt pienācīgu izglītības un karjeras ievirzi, kā arī visiem izglītojamiem nodrošinot atbalstu mūžizglītības iegūšanai un mācību iespējas visas dzīves garumā;</p> <p>e) sniedzot nepieciešamo atbalstu tam, lai liktu lielāku uzsvāru uz valodu apguvi jau pamatskolas mācību programmā, jo pastāv uzskats, ka valodas visefektīvāk var apgūt agrīnā vecumā, un vājas valodu zināšanas ir arī viens no galvenajiem šķēršļiem, kas kavē cilvēku brīvu pārvietošanos un tāda darbaspēka piedāvājuma veidošanu, kas atbilst Eiropas ekonomikas vajadzībām;</p> <p>f) jauniešiem dodot iespēju apgūt un veidot papildu prasmes, izmantojot formālo un ikdienējo mācīšanos, jo tas ne tikai uzlabo jauniešu nodarbinātības iespējas – viņu prasmes labāk saskaņojot ar darba tirgus vajadzībām –, bet arī viņiem dod iespēju aktīvāk piedalīties solidaritātes projektos un Eiropas nākotnes veidošanā ⁽¹⁾.</p> <p>⁽¹⁾ CDR 851/2017 – “Ieguldījums Eiropas jaunatnē un Eiropas Solidaritātes korpuss”</p>

Pamatojums

Daļēji vēl lielāka uzmanība ir veltīta īpašajām izglītības vajadzībām un vienlīdzīgām iespējām, taču vienlaikus pievienota mūžizglītības un apmācības dimensija, jo izglītošanos nevar attiecināt tikai uz noteikta vecuma izglītojamiem.

9. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

6. pants

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Eiropas dimensijas veicināšana mācībās</p> <p>6. veicināt Eiropas dimensiju mācībās, sekmējot:</p> <p>a) izpratni par Eiropas kontekstu un kopīgo mantojumu, kā arī informētību par ES dalībvalstu daudzveidību;</p> <p>b) izpratni par ES rašanos un darbību;</p> <p>c) skolēnu un skolotāju līdzdalību e-mērķsadarbības tīklā un pārrobežu mobilitātē, jo īpaši skolām;</p> <p>d) praktiskus projektus, lai palielinātu informētību par Eiropas Savienību izglītības centros, jo īpaši izmantojot tiešu mijiedarbību ar jauniešiem;</p>	<p>Eiropas dimensijas veicināšana mācībās</p> <p>6. veicināt Eiropas dimensiju mācībās, sekmējot:</p> <p>a) izpratni par Eiropas kontekstu un kopīgo mantojumu, kā arī informētību par ES dalībvalstu daudzveidību un to pašvaldību līmeņa struktūru bagātīgo klāstu, tādējādi veidojot izpratni par kopīgu Eiropas kultūras mantojumu;</p> <p>b) izpratni par ES rašanos un darbību, kā arī savām ES pilsoņa tiesībām;</p> <p>c) skolēnu un skolotāju līdzdalību e-mērķsadarbības tīklā un pārrobežu mobilitātē, jo īpaši skolām;</p> <p>d) praktiskus projektus, lai palielinātu informētību par Eiropas Savienību izglītības centros, jo īpaši izmantojot tiešu mijiedarbību ar jauniešiem vietējā un reģionālajā līmenī – viņiem tuvākajā pārvaldības līmenī;</p> <p>e) uz mūžizglītību orientētu attieksmi, kura cita starpā ietver arī pieaugušo izglītību un mudina uz tādu domāšanas veidu, kam raksturīga nepārtraukta zinātkāre un tieksme pēc zināšanām un izcilības, un kura veidojama jau sākumskolā (vai pirmsskolas apmācībā) un integrējama visos izglītības posmos;</p> <p>f) stingrāku uzsvāru uz priekšmetiem, kas saistīti ar Eiropas sabiedrības digitalizāciju, lai apmācāmos iepazīstinātu ar kodēšanas jēdzieniem un veidotu prasmes tādās jomās kā kiberdrošība un plašsaziņas līdzekļu lietotprasme;</p> <p>g) nodomu Eiropā ikvienam apmācāmajam nodrošināt vismaz vienu praktisku uzņēmējdarbības pieredzi, gan formālajā izglītībā, gan ikdienējās mācīšanās procesā vairāk iekļaujot tādu mācību praksi, kas saistīta ar uzņēmējdarbību un balstīta uz projektiem un analīzi.</p>

Pamatojums

ES dalībvalstu pašvaldību daudzveidība ir būtisks ES politiskā un kultūras mantojuma elements un viens no svarīgākajiem atskaites punktiem aktīvam pilsoniskumam, kura pamatā ir ES pilsoņu tiesības.

10. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

7. pants

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Atbalsts skolotājiem un mācīšanai</p> <p>7. ļaut skolotājiem, skolu vadītājiem un akadēmiskajam personālam veicināt kopīgas vērtības un nodrošināt iekļaujošu izglītību:</p> <p>a) ar pasākumiem skolotāju, skolu vadītāju un akadēmiskā personāla iedrošināšanai, palīdzot viņiem nodot kopīgas vērtības un veicināt aktīvu pilsoniskumu, vienlaikus radot piederības izjūtu un reaģējot uz izglītojamo dažādajām vajadzībām; un</p> <p>b) veicinot apmaiņas un mācīšanās no līdzbiedriem programmas, kā arī ievirzi un mentorēšanu skolotājiem un akadēmiskajam personālam.</p>	<p>Atbalsts skolotājiem un mācīšanai</p> <p>7. ļaut skolotājiem, skolu vadītājiem un akadēmiskajam personālam veicināt kopīgas vērtības un nodrošināt iekļaujošu izglītību:</p> <p>a) ar pasākumiem skolotāju, skolu vadītāju un akadēmiskā personāla iedrošināšanai, palīdzot viņiem nodot kopīgas vērtības un veicināt aktīvu pilsoniskumu, vienlaikus radot piederības izjūtu un reaģējot uz izglītojamo dažādajām vajadzībām; un</p> <p>b) veicinot paraugprakses apmaiņas un mācīšanās no līdzbiedriem programmas, kā arī ievirzi un mentorēšanu skolotājiem un akadēmiskajam personālam, kā arī “Erasmus+” programmas nodrošināto mobilitāti⁽¹⁾; un</p> <p>c) veicinot pasākumus, kas atvieglo apmaiņu starp skolotājiem un vecākiem/aprūpētājiem, lai stiprinātu saikni starp skolu un ģimenes/mājas vidi un veicinātu pastāvīgu dialogu; tas ir būtiski, lai apmācāmos veiksmīgi integrētu skolas vidē un kopumā nodrošinātu viņu socializāciju.</p> <p>⁽¹⁾ COR-2017-03139 – SEDEC-VI/029: “Skolu un augstākās izglītības modernizācija Eiropā”</p>

Pamatojums

—

11. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

11. pants

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>12. gādāt, ka visas publiskās iestādes, skolas un izglītības iestādes Eiropas Savienībā ir aprīkotas ar vajadzīgo ātrgaitas platjoslas infrastruktūru un digitālo aprīkojumu – it īpaši tās, kas atrodas ģeogrāfiski, demogrāfiski un sociāli problemātiskās teritorijās –, lai digitālajā laikmetā nepieļautu izglītības un kultūras plaisas palielināšanos.</p>

Pamatojums

Pašsaprotoams.

12. grozījums

Priekšlikums Padomes ieteikumam par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un Eiropas dimensijas mācībās veicināšanu

15. pants

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
15. izvērtēt un novērtēt rīcību, kas veikta, reaģējot uz šo ieteikumu, jo īpaši izmantojot ET2020 sistēmu, tostarp izglītības un apmācības pārraudzības pārskatu.	15. katru gadu, ar Eiropas pusgada procesa starpniecību un izmantojot ET2020 sistēmu, tostarp izglītības un apmācības pārraudzības pārskatu, izvērtēt un novērtēt rīcību, kas veikta, reaģējot uz šo ieteikumu.

Pamatojums

Ja šī dimensija tiks iekļauta Eiropas pusgada procesā, būs iespējams efektīvi pārraudzīt un novērtēt sasniegumus šajā jomā.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atbalsta vispārējo redzējumu par Eiropas izglītības telpu un piekrīt, ka izglītība un kultūra ir svarīgi faktori, kas ļauj palielināt Eiropas izturību aizvien straujākas globalizācijas kontekstā un pašreizējos ģeopolitiskajos apstākļos;
2. piekrīt, ka ir stingrāk jāatbalsta galvenās ES pamatvērtības, uz kurām Eiropas Savienība ir balstīta un kurām, pievienodamās Eiropas Savienībai, ir piekritušas visas ES dalībvalstis; šajā saistībā uzsver, ka ir jāsauglabā kopīgā apņemšanās turēt godā šīs vērtības kā būtisku Eiropas identitātes elementu, kas prasa aktīvu, kultūru daudzveidībā sakņotu Eiropas pilsoniskumu;
3. uzsver, ka izglītībai un kultūrai ir plaša ietekme uz visām dzīves jomām un jo īpaši uz sabiedrības stiprināšanu, un tādēļ tās ir svarīgs instruments, kas sekmē dziļāku eiropiešu kultūras integrāciju, tādējādi veicinot arī sociālo integrāciju; norāda, ka šajā saistībā būtiski svarīgs elements ir pilsoniskuma izglītība, un uzsver, ka plašākas sabiedrības informēšana par ES pilsonību galvenokārt jāorientē uz jauniešiem ⁽¹⁾;
4. uzsver, ka galvenā atbildība par izglītības un kultūras politikas izstrādi jāuzņemas dalībvalstīm un to reģionālajām un vietējām pašvaldībām un ka saskaņā ar LESD 6. pantu ES līmenī veiktajām darbībām būtu tikai jāpapildina, jāatbalsta vai jākoordinē dalībvalstu darbības un jāveicina reģionālās un vietējās sadarbības iniciatīvas šajās jomās. Uzsver, ka ES rīcībai šajā jomā jābūt pilnībā pamatotai no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa;
5. uzsver kultūras kā nozīmīga identitātes veidotāja lomu un līdz ar to arī nepieciešamību veicināt iniciatīvas, kas ar kultūras starpniecību stiprina Eiropas identitāti, lai Eiropas līmenī uzturētu demokrātisko struktūru leģitimitāti, un tāpēc atbalsta iniciatīvas, kuras vērstas uz ES māksliniecisko un kultūras darbu īpašās vērtības savstarpēju iepazīšanu un izplatīšanu eiropiešu vidū, lai stiprinātu mūsu Eiropas identitātes kopīgos kultūras elementus;
6. norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīga loma izglītības un kultūras politikā, jo pašvaldībām ir tieša saskare ar Eiropas iedzīvotājiem, un uzsver, ka tām arī turpmāk ir jāsauglabā galvenā loma ierosināto pasākumu un reformu ieviešanā un pielāgošanā;

⁽¹⁾ CDR 1319/2017.

7. uzskata, ka ierosinātie pasākumi pašlaik nerada bažas par subsidiaritāti, un uzsver, ka ir svarīgi ievērot proporcionalitātes principu, lai nodrošinātu, ka netiek radīts jauns finanšu vai administratīvs slogs, vienlaikus nākamajā DFS garantējot spēcīgu finanšu atbalstu izglītības un kultūras mantojuma politikai un programmām;

Eiropas darba kārtība

8. piekrīt, ka uzskaitītās galvenās attīstības tendences ir svarīgas, bet vienlaikus norāda, ka tās nav neatkarīgas, un aicina veikt pētījumus par to, kā tās ir atkarīgas cita no citas;

9. saistībā ar zināšanu uzlabošanu par Eiropas integrācijas projektu un tā popularizēšanu jāuzsver *Europe Direct* tīkla nozīme – viens no tā mērķiem ir izplatīt informāciju par šo projektu Eiropas Savienības iedzīvotāju vidū;

10. pilnībā atbalsta to, ka Eiropas sociālo tiesību pilārā tiek nostiprinātas tiesības uz izglītību un apmācību kā sociālās pamattiesības un cilvēktiesības⁽²⁾;

Eiropas identitāte un izpratne par kultūras mantojumu

11. uzsver, ka ES Pamattiesību hartā minētās ES vērtības – cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība un solidaritāte – ir svarīgas, lai varētu nodrošināt vispārēju labumu, tāpēc aicina stiprināt sociālo kohēziju, cienīt eiropiešu garīgās un morālās tradīcijas un atbalstīt iniciatīvas, kas veicina labāku dzīvi visiem kopā;

12. atkārtoti uzsver, cik svarīgi ir veltīt uzmanību un resursus, lai uzlabotu zināšanas par Eiropas kultūru, vēsturi un identitāti un to popularizētu. Šajā sakarā ierosina paplašināt programmu “Eiropa pilsoņiem”, lai panāktu, ka lielāks ar šo mērķi saistīto iniciatīvu skaits saņemtu atbalstu;

13. norāda, ka svarīga nozīme ir pilsoņu līdzdalībai ES politiskajā darbībā, un, kā minēts ziņojumā *Reaching out to EU Citizens: a new opportunity* (“Sasniegt ES iedzīvotājus: jauna iespēja”), uzsver kopienas jēdziena būtisko lomu, jo tas ietver vietējo, reģionālo, valsts un starptautisko kontekstu, kurā cilvēki dzīvo, lai radītu kopīgu publisko telpu, kurā ļaudīm sadarboties, balstoties uz vērtībām⁽³⁾. Tāpēc esošā reģionālās un valstiskās piederības sajūta jāpapildina ar Eiropas identitāti un vērtībām, lai veicinātu daudzlīmeņu pilsoniskuma veidošanos, kā tas paredzēts Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un Lisabonas līguma 2. pantā;

14. atkārtoti norāda uz to, ka Eiropas Kultūras mantojuma gadam (2018) ir liela nozīme izpratnes par kultūru un kultūras lomas veicināšanā gan Eiropas identitātes stiprināšanas, gan integrācijas atbalstīšanas kontekstā;

15. aicina uz ciešāku sadarbību ar dalībvalstīm, kā arī to reģioniem un pilsētām, lai pilnveidotu eiropisko redzējumu un palielinātu ES projektu un iniciatīvu uzskatāmību, ko patlaban apdraud fakts, ka panākumi bieži tiek nacionalizēti, savukārt neveiksmes – asociētas ar ES jeb “eiropizētas”, kā savā 2016. gada runā par stāvokli Savienībā uzsvēra priekšsēdētājs J.-C. Juncker;

16. aicina veikt īpašus pasākumus, lai saglabātu, attīstītu un popularizētu Eiropas tradicionālo mākslu un amatniecību, dzīvo mantojumu un vēsturi, kā arī īstenot citas kultūras un mākslas iniciatīvas un pasākumus, kas ir daļa no Eiropas mūsdienu sabiedrības kultūras un kas veido kopīgo identitāti, ņemot vērā to interaktīvo būtību, jo tās sekmē pieeju “mācīties darot” un kultūras aktivitātes;

17. tādēļ aicina Eiropas Kultūras mantojuma gadu (2018) iekļaut stratēģiskās iniciatīvās, kas ļauj atbalstīt reģionālās kultūras attīstību, pastiprina savstarpējo iepazīšanu un paver jaunas iespējas ilgtspējīgam kultūrtūrismam. Šīs iniciatīvas varētu finansēt programma “Radošā Eiropa”, un tādējādi tiktu atbalstīta Eiropas kultūras mantojuma popularizēšana arī pēc 2018. gada;

⁽²⁾ CDR 3141/2017.

⁽³⁾ *Reaching out to EU Citizens: a new opportunity* (“Sasniegt ES iedzīvotājus: jauna iespēja”) (10. lpp.), Luc Van den Brande, RK loceklis un priekšsēdētāja Junkera kga īpašais padomnieks saziņas ar iedzīvotājiem jautājumos (https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reaching-out-to-citizens-report_en.pdf).

18. aicina izmantot šajā Eiropas identitātes stiprināšanas iniciatīvā Eiropas mantojuma zīmi, veidojot ciešāku tās saikni ar reģioniem, precizējot atlases procedūras attiecībā uz jaunām vietām, kas vēlas iegūt šo zīmi, veicinot tās popularizēšanu un nodrošinot efektīvus tās popularizēšanas pasākumus;
19. ierosina ieviest jaunas un paplašināt esošās iespējas saistībā ar kultūras mobilitāti, tajā ieverot visus reģionus, tostarp tādas attālinātas teritorijas kā tālākie reģioni un salu reģioni;
20. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir vislabākās iespējas stratēģiski analizēt to teritorijās esošo dažādo iedzīvotāju grupu specifiskās vajadzības un meklēt tām risinājumus, izveidot pamatu efektīvam starpkultūru dialogam un veicināt informētību, un atvieglot cilvēku piekļuvi kopīgai Eiropas kultūrai;
21. norāda, ka ir svarīgi rast kultūras mantojumam jaunus lietojumus un izmantojumus, attīstīt kultūras un radošās nozares, un nodrošināt apmācību un specializācijas iespējas topošajiem kultūras jomas speciālistiem;
22. uzsver kultūras kā tautu tuvināšanas instrumenta lomu, jo tā ļauj izveidot kultūras un lingvistiskas saiknes. Tas ir arī instruments, kas ļauj stimulēt politisko un ekonomisko dialogu, jo veicina savstarpēju sapratni un rada uzticību, interesi un cieņu starp valstīm;
23. norāda, ka ir svarīgi nodot Eiropas kultūru un tās vērtības Eiropas jauniešiem;

Izglītība

24. norāda: varētu izrādīties, ka sabiedrības digitalizācija Eiropā patlaban ir ES projekts, kas ietver vislielāko pārveidošanas potenciālu, arī izglītības jomā. Tas ir pakāpenisks, daudzdimensiju process, kurā ir jāattīsta ne tikai mācību pieredze visa vecuma apmācāmo grupām, bet arī komunikācija, izvērtēšana, pārvaldība un administrēšana, datu vākšana un analīze visos izglītības posmos;
25. vērš uzmanību uz iespēju ļaunprātīgi izmantot digitālos resursus, kas antidemokrātisku spēku rokās var kļūt par bīstamu propagandas instrumentu; tāpēc atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumu "Vēršanās pret dezinformāciju tiešsaistē: Eiropas pieeja" ⁽⁴⁾, kurš kopumā atsaucas uz četriem principiem – pārredzamība, integritāte, līdzdalība un sadarbība –, kā norādīts ziņojumā "Sasniegt ES iedzīvotājus: jauna iespēja" ⁽⁵⁾;
26. pauž bažas par Komisijas secinājumu, ka "daudzām skolām vēl nav pieejama ātrdarbīga savienojamība un digitālās iekārtas". Šo apstākli pastiprina tas, ka daudzas no šīm skolām atrodas reģionos ar demogrāfiskajām, ģeogrāfiskajām un sociālajām problēmām – it īpaši salu, attālinātos un tālākajos reģionos –, un, ja vien ātri netiks īstenoti attiecīgi pasākumi, izglītības plaisa palielināsies, nevis samazināsies;
27. uzsver, ka digitalizācija ir saistīta ar papildu prasību izvērzišanu skolotājiem prasmju un kompetenču ziņā un ka iesaistītajām personām izglītības darbinieki ir jāsaģatavo savlaicīgi un pienācīgi gan izglītības, gan apmācības ietvaros; vienlaikus norāda, ka tā varētu pavērt iespējas novatoriskām pasniegšanas metodēm un mijiedarbībai;
28. turklāt brīdina, ka pieaugošā digitalizācija arī palielina iespējamo kiberuzbrukumu platību un ietekmi, un šo apstākli vēl vairāk saasina tas, ka skolu vāktie un izmantotie dati pēc būtības ir svarīgi un privāti;
29. saistībā ar iepriekšējo punktu stingri iesaka gan izglītības programmatūrā, gan ikvienā programmatūrā vai datubāzē, ko izmanto izglītības iestādes, piemērot integrētas drošības pieeju; jāievieš pārredzama politika personas datu vākšanai un uzglabāšanai;

⁽⁴⁾ COM(2018) 236 final.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reaching-out-to-citizens-report_en.pdf

30. lai arī atzīst, ka sākotnējā attieksme, vērtības un identitāte lielā mērā veidojas ģimenē un plašākā mājas vidē vispār, rosina izstrādāt pasākumus, kas ļautu aktīvi sadarboties ar vecākiem, lai stiprinātu gan saikni starp vecākiem un skolu, gan visaptverošu mācību koncepciju kopumā;

31. norāda, ka vājas valodu prasmes ir būtisks šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai, un uzsver, ka mūžizglītības iniciatīvas un valodu mācību sākotnējās un tālākizglītības programmas darba ņēmējiem Eiropas Savienībā un profesionāļiem dod iespēju labāk pielāgoties darba tirgus vajadzībām;

32. vērš uzmanību uz šādu faktu: pastāv uzskats, ka valodas daudz efektīvāk var apgūt agrīnā vecumā, un aicina sākumskolas mācību programmās valodu apguvei piešķirt lielāku lomu;

33. ierosina, ka tas pārvaldības līmenis, kas atbild par mācību programmu izstrādi skolām, lielāku uzmanību pievērš ar kultūru un etnogrāfiju saistītajiem vēstures aspektiem, kuros ietverta kritiskā un filozofiskā analīze par vispārējām vērtībām daudzveidības kontekstā, un iekļauj šajās programmās arī sadaļu par Eiropas Savienību, kurā tiktu uzsvērtā cilvēktiesību, pilsoniskuma ideālu un kosmopolītisma loma tās veidošanā; tāpēc iesaka turpināt sadarbību ar kultūras jomas pārstāvjiem vietējā līmenī, piemēram, lai izstrādātu kultūras izglītības plānu, kurš papildinātu mācību programmu, un kultūras maršrutu, kas ļautu iepazīties ar vietējo kultūras un mākslas piedāvājumu;

34. turklāt aicina lielāku uzmanību veltīt ar sabiedrības digitalizāciju saistītiem jautājumiem, lai apmācāmos iepazīstinātu ar kodēšanas jēdzieniem un veidotu prasmes – ne vien pragmatiskās, bet arī ētiskās, kritiskās un analītiskās prasmes – tādās jomās kā kiberdrošība, sociālie tīkli un plašsaziņas līdzekļi;

35. atbalsta nodomu Eiropā ikvienam apmācāmajam vai māceklim nodrošināt vismaz vienu praktisku uzņēmējdarbības pieredzi, ja iespējams citā ES valstī, un iesaka gan formālajā, gan neformālajā izglītībā, kā arī uzņēmumos, asociācijās, fondos un citās jebkāda veida privātās vai publiskās struktūrās vairāk iekļaut ar uzņēmējdarbību un ar projektiem un analīzi saistītu mācību praksi, tādējādi veicinot uzņēmējdarbības garu un radošumu. Tāpēc aicina turpināt sadarbību starp skolām, privāto sektoru un trešā sektora struktūrām, kā arī mudina izstrādāt tādas izglītības programmas, kuru mērķis būtu pielāgot studentu prasmes darba tirgus vajadzībām;

36. atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgas iespējas ikvienam apmācāmajam un māceklim un mazināt nevienlīdzību, un iesaka veikt padziļinātu izpēti par šo atšķirību cēloņiem, lai Eiropas iniciatīvas šajā jomā kļūtu efektīvākas;

37. īpaši iesaka vērst uzmanību uz to, ka norāde "jāiet tālāk par vienlīdzīgām iespējām" būtu jāsaprot kā mērķis "nodrošināt vienlīdzīgas iespējas", lai garantētu iekļaušanu, kas prasa izlēmīgu rīcību. Šādus pasākumus nevar orientēt tikai uz to, lai novērstu nevienlīdzības, nepietiekamas pārstāvības un atstumtības radītās sekas, līdzsvarojot izglītības iespējas. Tā vietā iestādēm savi pasākumi jāorientē uz to, lai novērstu pamatcēloņus un palīdzētu iedzīvotājiem un kopienām tos pārvarēt. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas Eiropas iedzīvotājiem atrodas vistuvāk, ir jābūt iespējai pētīt, izstrādāt un īstenot šādus pasākumus saskaņā ar vietējo kopienu specifiskajām vajadzībām;

38. uzsver to, ka, izstrādājot izglītības un apmācības sistēmu reformas, ir ļoti svarīgi izpētīt reģionālās atšķirības, veidot vienotu pamatu ES dalībvalstu izglītības sistēmās un tādējādi novērst ekonomiskās un sociālās sekas, ko Eiropas Savienībā rada pastāvošais prasmju trūkums un prasmju neatbilstība. Norāda arī: lai atjaunotu saikni ar vietējām organizācijām, Savienībai ir pilnībā jāatzīst un jāizmanto pilsoniskās sabiedrības pārstāvju zināšanas⁽⁶⁾;

39. atgādina: lai stimulētu attiecīgu valsts līmeņa procedūru izveidi, ir svarīgi ieviest vienotu sistēmu ikdienējās mācīšanās un neformālās izglītības atzīšanai;

40. stingri atbalsta nodomu veicināt programmu *Erasmus+*, lai līdz 2025. gadam dubultotu dalībnieku skaitu, iesaistītu apmācāmos no nelabvēlīgas vides un šo programmu paplašinātu, aptverot mūžizglītības un izglītotāju mobilitātes aspektus, tādējādi nodrošinot visiem apmācāmajiem mobilitāti ar vienādiem nosacījumiem neatkarīgi no viņu dzīvesvietas, un ietverot arī tos, kuri dzīvo attālinātos, salu un tālākajos reģionos;

⁽⁶⁾ Van den Brande, *Reaching out to EU Citizens: a new opportunity* ("Sasniegt ES iedzīvotājus: jauna iespēja"), 14. lpp.

41. lai atspēkotu dezinformācijas kampaņas un tendenciozas viltus ziņas, iesaka mudināt un stimulēt ES iestādes ātri reaģēt un proaktīvi sniegt attiecīgos datus saprotamā veidā. Labākus mehānismus, kā atbildēt uz iedzīvotāju jautājumiem un problēmām, var piedāvāt arī modernās tīkla tehnoloģijas;
42. norāda: lai nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi *Erasmus+* resursiem, ikvienam Eiropas iedzīvotājam ir vajadzīga vienlīdzīga piekļuve informācijai un atbalstam. Tādēļ ir jāparedz īpaša kārtība, kā sasniegt izglītojamos no nelabvēlīgas vides. Ja vietējās un reģionālās pašvaldības varētu palīdzēt savas kopienas iedzīvotājiem un organizācijām piedalīties programmā, rastos iespēja ilgtspējīgā un efektīvā veidā paplašināt programmu *Erasmus+*;
43. atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir palielināt pašreizējo programmas *Erasmus+* biroju administratīvās spējas, piemēram, īstermiņa darbinieku apmaiņu, administratīvās informācijas dienas un citas metodes, kas uzskatāmas par vajadzīgām, lai mazinātu administrācijas kvalifikācijas atšķirības dažādās *Erasmus+* izglītības iestādēs, kas savukārt noved pie iespēju nevienlīdzības šo iestāžu studentiem;
44. ierosina *Erasmus+* darbības jomā iekļaut pasākumus, kas sekmē iedzīvotāju iesaisti zinātnē un ar to saistīto filozofisko domāšanu, ņemot vērā šādu pasākumu nozīmi mūžizglītībā, to spēju veidot spēcīgus partneru lomas modeļus un to nozīmi humanitāro un sociālo zinātņu, zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas jomas veicināšanā;
45. norāda, ka mūžizglītība ietver pieaugušo izglītību, bet nenozīmē tieši to pašu. Pieaugušo izglītība ļauj segt gan izglītības vajadzības, kas ar darbu saistītu pārmaiņu rezultātā rodas aizvien lielākam skaitam pieaugušo, gan arī pieprasījumu pēc citām zināšanām un sociālajām prasmēm mūžizglītības kontekstā. Tā ir atkarīga no nepārtrauktas zinātkāres un centieniem iegūt zināšanas un izcilību, un to var attīstīt jau sākumskolas (vai pirmsskolas) izglītībā un tā būtu jāiekļauj visos izglītības posmos;
46. apzinās, ka *Erasmus+* atbalstam būs vajadzīgs apjomīgs finansējums un vienkāršākas procedūras nolūkā sasniegt programmas mērķus; šajā ziņā atzīst, ka Apvienotā Karaliste patlaban ir nozīmīgs dalībnieks minētajā programmā, un tāpēc aicina notiekošajās sarunās vienoties par to, lai Apvienotās Karalistes reģioni un vietējās pašvaldības varētu arī turpmāk piedalīties Eiropas sadarbības programmās laikposmam pēc 2020. gada, tāpat kā to jau dara citas valstis, kas nav ES dalībvalstis;
47. stingri atbalsta prioritāros pasākumus veidot ietverošas un savstarpēji saistītas augstākās izglītības sistēmas un aicina īpašu uzmanību pievērst perifērām un tālāko reģionu augstskolām un pārrobežu sadarbībai. Būtu jāvalda uzskatam, ka neviena augstskola nav perifēra un visas augstskolas ir arī reģionālas vai tām vajadzētu būt arī reģionālām;

Galvenās politikas jomas

48. kopumā atzinīgi vērtē svarīgākos Eiropas Komisijas politikas ierosinājumus un uzsver, ka svarīgi ir visu Eiropas sabiedrību, it īpaši jauniešus, uz klausīt un iesaistīt izglītības un kultūras politikas reformu izstrādē;
49. lai arī uzskata, ka Eiropas dimensijas stiprināšana *Euronews* kontekstā ir solis pareizajā virzienā, RK brīdina, ka tā var būt tikai viena daļa no daudz plašākas politikas un plašsaziņas līdzekļu un informācijas stratēģijas, kuru mērķis ir reaģēt uz jaunākajām sabiedrības un ģeopolitikas attīstības tendencēm.

Briselē, 2018. gada 17. maijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Kultūras mantojums kā stratēģisks resurss saliedētākiem un ilgtspējīgākiem ES reģioniem”

(2018/C 361/06)

Ziņotāja: *Babette WINTER (DE/PSE)*, Tiringenes federālās zemes kancelejas valsts sekretāre Eiropas un kultūras lietās

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Kultūras daudzveidība un Eiropas kopējais mantojums

1. secina, ka kultūras mantojuma dažādie veidi ir vērtīgs Eiropas resurss: tas ir instruments, kas var radīt lielu sviras efektu, lai Eiropas Savienībā veidotu ilgtspējīgākus un saliedētākus reģionus, un var stiprināt reģionu un visas Eiropas identitāti, tāpēc tas jo īpaši atbilst Eiropas moto “Vienoti daudzveidībā” un papildina Eiropas Savienības apņemšanos respektēt kultūras daudzveidību, kā tas noteikts ES Pamattiesību hartas 22. pantā;
2. šajā atzinumā atsaucas uz dokumentiem, kurus izstrādājušas Eiropas Komisija ⁽¹⁾ ⁽²⁾, Eiropadome ⁽³⁾ un Eiropas Reģionu komiteja (RK) ⁽⁴⁾ un kuri veltīti jautājumam par Eiropas nākotni un Eiropas identitātes stiprināšanu ar izglītības un kultūras palīdzību;
3. uzsver, ka ES Pamattiesību hartā minētās ES vērtības – cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība un solidaritāte – ir svarīgas vispārēja labuma nodrošināšanai, un tāpēc aicina kultūras mantojuma popularizēšanā tās vairāk respektēt;
4. uzsver, ka kultūras mantojums un kultūras identitāte ir svarīgs līdzeklis, ar ko uzlabot iedzīvotāju zināšanas un izpratni par kopējām apgaismības laikmeta vērtību ietekmētajām kultūras, garīguma un reliģijas saknēm Eiropā visā to daudzveidībā. Kultūras mantojums un kultūras identitāte var uzlabot izpratni par pārmaiņām sabiedrībā un tās vēsturi un palielināt iecietību pret atšķirībām un veicināt to pieņemšanu, lai reaģētu uz eiroskepticismu un augošu pret Eiropu vērstu norobežošanu;
5. uzsver, ka tieši zināšanas par gadsimtiem senajām savstarpējām saiknēm Eiropā savstarpējā cieņā ļauj atzīt daudzveidību un atšķirības, kas nekādā ziņā nav izmantojamas, lai norobežotos vai pat izolētos, un tādēļ iebilst pret jebkādu kultūras mantojuma ļaunprātīgu izmantošanu šķelšanas nolūkā gan ES iekšienē, gan ārpus tās;
6. norāda: no vienas puses, Eiroparometra aptaujas rezultāti ⁽⁵⁾ liecina, ka ES iedzīvotāji kultūru uzskata par spēcīgāko vienojošo faktoru Eiropas Savienībā – pat pirms Eiropas vērtībām un tiesiskuma –, taču vienlaikus vairāk nekā 50 % respondentu uzskata, ka kopīga Eiropas kultūra nepastāv ⁽⁶⁾;
7. uzskata, ka šie rezultāti tikai šķietami ir pretrunīgi; tie drīzāk liecina par kopīgajām kultūras saknēm un saiknēm, kas reģionos izpaužas atšķirīgi, un līdz ar to atspoguļo ES moto “Vienoti daudzveidībā”;
8. norāda, ka līdz ar to sevišķi uz reģionālo līmeni gulstas īpaša atbildība veicināt kultūru kā sabiedrību vienojošu būtisku elementu – gan ņemot vērā tās attiecīgo reģionālo specifiku, gan arī sadarbības un apmaiņas iniciatīvās visā Eiropā un pāri pašreizējās Eiropas Savienības robežām –, tādējādi padarot ES par Eiropas kontinenta enkuru;

⁽¹⁾ Baltā grāmata par Eiropas nākotni. Pārdomas un scenāriji attiecībā uz ES-27 līdz 2025. gadam (COM(2017) 2025 final).

⁽²⁾ Paziņojums “Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru”, Eiropas Komisijas ieguldījums vadītāju 2017. gada 17. novembra sanāksmē Ģēteborgā (Zviedrijā) (COM(2017) 673 final).

⁽³⁾ “ES vadītāju programma: piezīme par izglītību un kultūru”, pieejama angļu valodā http://www.european-council.europa.eu/media/31544/en_leaders-agenda-note-on-education-and-culture.pdf.

⁽⁴⁾ RESOL-VI/014, CdR 4785/2016 fin.

⁽⁵⁾ Eiroparometra standartaptauja 88.

⁽⁶⁾ Eiroparometra speciālaptauja 466.

9. tāpēc mudina Eiropas Savienību esošo reģionālās un valstiskās piederības sajūtu papildināt ar savu identitāti un vērtībām, lai veicinātu daudzlīmeņu pilsoniskuma veidošanos, kā tas paredzēts Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un Lisabonas līguma 2. pantā;

10. vērš uzmanību uz valstu ziņojumiem par UNESCO konvencijas īstenošanu ⁽⁷⁾: tai ir pievienojušās daudzas – lai arī ne visas – ES dalībvalstis;

11. apstiprina Eiropas Komisijas konstatējumu ⁽⁸⁾, ka par izglītības un kultūras jautājumiem galvenokārt ir atbildīgas dalībvalstis valsts, reģionālā un vietējā līmenī. Tā kā Līguma par Eiropas Savienības darbību 6. un 167. pantā noteikts, ka ES pilnvaras kultūras jomā aprobežojas ar dalībvalstu rīcības atbalstīšanu, koordinēšanu vai papildināšanu, RK atbalsta ES iniciatīvas, kuras atbilst šim pilnvarojumam un ar kurām tiek atspoguļota starpvalstu un Eiropas dimensija šajā politikas jomā;

12. atzinīgi vērtē to, ka kultūras ministru neformālajā sanāksmē “Kultūra – iekļaujoša ES vērtība”, kā arī Padomes secinājumos “Kultūras darba plāns” ⁽⁹⁾ ir uzsvērti tādi aspekti kā piekļuve kultūrai, kultūras mantojuma saglabāšana, mākslinieku mobilitāte un pastiprināts publiskais atbalsts;

Kultūras mantojums un kultūras pasākumi identifikācijai, sociālajai kohēzijai un sabiedrības attīstībai

13. uzsver, ka kultūras mantojums var stiprināt kopīgas identitātes uztveri reģionā un tā saikni ar savām tradīcijām un vēsturi, kā arī atbalstīt reģiona iekšējās sadarbības ietekmes paplašināšanos. Tas var veicināt jaunas iniciatīvas kultūras un izglītības jomā, starpkultūru dialogu un līdz ar to arī sabiedrības aktivitāti;

14. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības pilda svarīgu lomu starpkultūru dialoga veicināšanā, it īpaši koordinējot vietējus un reģionālus daudzdimensiju kultūras jomas tīklus, kuros iesaistīti visi attiecīgie dalībnieki. Šajā sakarā ir svarīgi stiprināt publiskā un privātā sektora partnerības;

15. atzinīgi vērtē to, ka ES vadītāju Romas deklarācijā ⁽¹⁰⁾ ir atzīta izglītības, kultūras un jaunatnes stratēģiju nozīme, un atbalsta vērtējumu, ka “izglītība un kultūra (..) kalpo ne tikai konkurētspējai, bet arī mūsu sabiedrības saliedētībai un iekļautībai”;

16. uzsver Eiropas Kultūras mantojuma gada 2018 (*EYCH 2018*) kā svarīgas iniciatīvas nozīmi un atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija jau ir paziņojusi par novērtēšanu; šajā saistībā uzsver, ka *EYCH 2018* pozitīvā ietekme ir jāpastiprina ar turpmākiem pasākumiem nākamajos gados. Šādi pasākumi jāparedz dažādajās nākamās daudzgadu finanšu shēmas finansētajās atbalsta programmās, lai Eiropas kultūras mantojuma popularizēšanu atbalstītu arī pēc 2018. gada;

17. atgādina, ka mākslinieku mobilitāte – ko sekmē arī programma “Radošā Eiropa” – veicina Eiropas integrācijas panākumus, un tāpēc uzskata, ka šī programma ir jāturpina un jāpaplašina;

18. pauž pārliecību, ka kultūras mantojums veicina sociālo kohēziju un dzīves kvalitāti. Tā kā vēsturiski objekti atrodami ne tikai šobrīd labvēlīgā stāvoklī esošās, bieži apmeklētās teritorijās, bet arī reģionos un pilsētās, kas pašlaik saskaras ar īpašām problēmām, kultūras mantojums var pavērt attīstības iespējas, arī ar ievērojamo darbvietu radīšanas potenciālu. Tas jo īpaši attiecas uz reģioniem, kurus skārušas demogrāfiskās pārmaiņas un iedzīvotāju skaita samazināšanās, tālākajiem reģioniem, kā arī pilsētu teritorijām ar īpašām integrācijas problēmām;

19. uzsver, ka līdzdalības pieeja vietējās un reģionālajās pašvaldībās var būt piemērots instruments, lai kultūras attīstības koncepcijas balstītu uz plašu sabiedrisku pamatu un panāktu lielāku atbalstu ieguldījumiem kultūrā un identificēšanos ar tiem. Tas veicina ilgtspējīgu sabiedrības mijiedarbības stiprināšanu un sabiedrības atbildību par vietējo kultūras mantojumu;

⁽⁷⁾ Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību; tā pieņemta Vispārējās konferences 17. sesijā, kas 1972. gada 16. novembrī notika Parīzē.

⁽⁸⁾ COM(2017) 673 final.

⁽⁹⁾ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par kultūras darba plānu 2015.–2018. gadam (OV C 463, 23.12.2014., 4. lpp.).

⁽¹⁰⁾ https://europa.eu/european-union/eu60_lv

20. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības novērtēt savu pieredzi saistībā ar šādām līdzdalības pieejām un apmainīties ar to;
21. aicina dažādas ieinteresētās personas vairāk apmainīties domām par iespējamajām koncepcijām, kā bibliotēkas, muzejus un citas ar kultūru saistītas vietas varētu attīstīt par agorām un “trešo vietu”, kur notiek apmaiņa un diskusijas par mūsu pilsētu un reģionu nākotni. Šajā saistībā tiek apsvērta iespēja izmantot Eiropas Savienības vispārīgas informācijas tīklus, piemēram, *Europe Direct*;
22. tajā pašā laikā aicina ES līmenī aktīvāk veicināt pieredzes apmaiņu starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām un kultūras iestāžu pārstāvjiem no dažādiem reģioniem un dalībvalstīm;
23. šajā sakarā norāda, ka vietējiem dalībniekiem īpašu šķērslī rada valodu barjera, un Eiropas līmenī ir jāatbalsta tās pārvarēšana;
24. turklāt uzskata, ka nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS) jāturpina atbalstīt kultūras mantojuma infrastruktūru, īpašu uzmanību pievēršot kultūras sociāli vienojošajam spēkam. Turklāt jāstiprina ražošanas ķēdes, kas saistītas ar kultūras mantojuma ilgtspējīgu apsaimniekošanu, un jāatbalsta starpnozaru sadarbības projekti, piemēram, starp kultūras mantojumu un izglītību;
25. uzsver, ka kultūra ir visu sabiedrības dalībnieku – vietējo un reģionālo pašvaldību un dalībvalstu – kopīgs uzdevums, bet ir vajadzīgs arī īpašs privātā sektora finansējums un brīvprātīgais darbs jeb pilsoniskās sabiedrības aktīva darbība;
26. uzsver, ka gan kultūras mantojuma, gan tā popularizēšanas veidu digitalizācijai piemīt nozīmīgs potenciāls: ar tās palīdzību var radīt jaunus piekļuves veidus – kas sevišķi piesaista jaunās paaudzes –, kā arī visā Eiropā pāri robežām izplatīt zināšanas par kultūras daudzveidību. Turklāt digitalizācija pati par sevi ir transnacionāla, tādēļ tas ir ļoti noderīgs rīks, ar kuru attīstīt daudzveidīgu un ilgtspējīgu tūrismu;
27. tāpēc aicina visus līmeņus spēcīgi atbalstīt *Europeana* kā mūsu mantojuma sabiedrisku digitālu telpu;
28. atbalsta *Culture Action Europe* ⁽¹¹⁾ aicinājumu nodrošināt, ka nākamajā DFS visos politikas virzienos un programmās vismaz 1 % ir veltīts kultūrai;

Kultūras mantojuma ietekme uz tūrismu un reģionu ekonomikas attīstību

29. uzsver kultūras mantojuma vērtību reģionu ekonomiskās attīstības veicināšanā, galvenokārt pateicoties tūrismam, jo 26 % no visiem ES tūristiem norāda ⁽¹²⁾, ka kultūra ir būtisks faktors ceļojuma galamērķa izvēlē; tā ir arī papildu faktors, kas konkrētajā vietā veicina darbvietu pievilcību;
30. secina, ka kultūras un radošās nozares, kas veido vairāk nekā 3 % no IKP un apmēram tādā pašā apmērā nodrošina nodarbinātību Eiropas Savienībā ⁽¹³⁾ un jo īpaši lielpilsētu teritorijās, kļūst par arvien svarīgāku ekonomikas daļu;
31. norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir veiksmīgi integrējušas kultūras un radošās nozares savās attīstības stratēģijās un ka tas ir palīdzējis stiprināt vietējo ekonomiku, kā arī veicināt jaunu kvalificētu un daudznozaru pakalpojumu uzņēmumu veidošanu. Lai reģionos vēl vairāk tiktu izmantots radošais potenciāls, būtu vēlami paplašināti, ekonomiku un kultūru aptveroši atbalsta varianti;
32. norāda, ka būtiska nozīme ir ne tikai kultūras pieminekļu restaurācijas un saglabāšanas prioritātei, bet arī jautājumam par kultūras iestāžu vadību un pedagoģisko darbību kultūras jomā, jo minētais izšķiroši ietekmē to, vai iespējams visā pilnībā izvērst kultūras pieminekļu ietekmi uz kultūras tūrismu, ekonomiku un sociālo jomu;
33. uzsver, ka mākslinieku radoša pieeja kultūras mantojumam rada īpašas un inovatīvas iespējas nākotnes vārdā sabiedrību izglītot par vēsturi;

⁽¹¹⁾ <https://cultureactioneurope.org/files/2018/03/CAE-Reflection-paper-Agenda-for-Culture-2018.pdf>

⁽¹²⁾ *Preferences of Europeans towards Tourism – Flash Eurobarometer Report 432* (2016. gada marts): <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2065>

⁽¹³⁾ https://ec.europa.eu/culture/policy/cultural-creative-industries_en

34. secina, ka centienus kultūras mantojumu veidot par reģionālu stratēģisku resursu kavē ne tikai finanšu resursu trūkums, bet arī tas, ka attiecībā uz kultūras resursiem daļēji trūkst atpazīstamības un politiskās izpratnes;

35. šajā sakarā atzinīgi vērtē Eiropas kultūras mantojuma zīmes izveidi un aicina Komisiju veikt pasākumus tās atpazīstamības uzlabošanai;

36. uzsver, ka kultūra – pēc publiskajiem pakalpojumiem un infrastruktūras, piemēram, mājokļiem, sabiedriskā transporta un bērnu izglītības iespējām – ir faktors, kas būtiski ietekmē attiecīgās teritorijas pievilcību. Ņemot vērā pašreizējās tendences tādās jomās kā migrācija, reģionu iedzīvotāju iekšējā un ārējā mobilitāte un demogrāfija, tam ir aizvien lielāka nozīme vietējās un reģionālajās attīstības stratēģijās, lai piesaistītu darbaspēku mazāk attīstītos reģionos un nodrošinātu līdzsvaru lielpilsētu teritorijās;

37. norāda, ka jāpanāk, lai kultūras mantojums – papildus pievilcīgam mūsdienu kultūras piedāvājumam – būtu ilgtspējīgs it īpaši reģionālā tūrisma faktors. Tas vienādā mērā attiecas gan uz tā dēvētajiem nozīmīgākajiem objektiem, piemēram, UNESCO pasaules kultūras mantojuma objektiem un Eiropas kultūras mantojuma zīmes pilsētām, gan arī uz dažādiem vietējiem kultūras mantojuma objektiem;

38. uzsver, ka kultūras mantojuma teritoriāli plašais izvietojums, kas nodrošina plašāku tūrisma piedāvājumu, sniedz iespēju pārvirzīt kultūras tūrisma ietekmi un to labāk sadalīt. Tas ļauj atslogot galamērķus, kuru iespējas tūristu skaita dēļ ir izsmeltas un kur tūristu skaita tālāka palielināšanās radītu kaitējumu kultūras mantojumam. Komiteja uzsver, ka mazāk zināmu kultūras mantojuma objektu popularizēšana tūrisma jomā ir efektīvs instruments, ar ko dažādot tūrisma piedāvājumu un sniegt stimulu nomaļo teritoriju ilgtspējīgai attīstībai, it īpaši, ja konkrēti projekti, kas ir saistīti ar popularizēšanu tūrisma jomā, ir saskaņā ar plašākiem teritoriālās attīstības plāniem un ir integrēti vietējo pakalpojumu (galvenokārt ilgtspējīgas mobilitātes pakalpojumu) sistēmā. Tas ir īpaši svarīgi tādēļ, ka kultūras tūrisms Eiropā pieaug un jo īpaši rada atrašanās vietai piesaistītas darba vietas;

Pasākumi, kas nepieciešami, lai attīstītu un izmantotu kultūras mantojuma potenciālu

39. pauž kritiku par to, ka ES attīstības stratēģijā “Eiropa 2020” kultūra nav tikusi ņemta vērā;

40. tādēļ, ņemot vērā kultūras pierādīto nozīmi ES kohēzijas un sociālās un ekonomiskās attīstības veicināšanā daudzos reģionos, aicina sadarbībā ar iestādēm un kultūras mantojuma vietām turpmākajā stratēģijā un politikas plānošanā kultūru atzīt par stratēģisku jomu;

41. aicina kultūru un kultūras mantojumu labāk integrēt nākamās daudzgadu finanšu shēmas prioritātēs, budžeta paredzot vairāk nekā 2 miljardus euro programmai, kas aizstās programmu “Radošā Eiropa”;

42. uzsver, ka kultūras partnerības tiek veidotas visās dalībvalstīs, un tāpēc mudina aktīvāk popularizēt tematiskus kultūras maršrutus pāri dalībvalstu robežām, tostarp saskaņā ar *Interreg* programmu;

43. aicina nodrošināt, ka atbalsts kultūras mantojuma resursiem, kuri veicina reģionālo attīstību, ir svarīgs elements kohēzijas politikā laikposmam pēc 2020. gada. Līdzekļi, kas piešķirti kultūras mantojumam plašā nozīmē, būtu jāpalielina, un tos nekādā gadījumā nedrīkst samazināt. Tematiskās koncentrācijas procesā – ja šo principu saglabās pēc 2020. gada – būtu jāņem vērā kultūras apsvērumi;

44. uzsver, ka ir svarīgi, lai Eiropas Savienība sāktu īstenot reālu kultūras diplomātijas stratēģiju. Tāpēc noteikti ir jāveicina ES reģionu – it īpaši tālāko reģionu – kultūras un mākslas sakari un attiecīgā apmaiņa ar trešām valstīm, un tas jā dara, arī paredzot pasākumus, kas veicina mākslinieku un mākslas darbu mobilitāti uz trešām valstīm un otrādi. Šajā saistībā Komiteja vēlreiz aicina Eiropas Komisiju noteikt par prioritāti kultūras diplomātijas turpmāku attīstību un tādā veidā nodrošināt, ka šis mērķis tiek integrēts ES ārpolitikā⁽¹⁴⁾;

⁽¹⁴⁾ COR-2016-05110.

45. ar bažām norāda, ka projektu budžeta maksimālais apjoms, ko pašreizējā struktūrfondu un Kohēzijas fonda plānošanas periodā Eiropas Komisija ir noteikusi attiecībā uz ERAF ieguldījumiem kultūras infrastruktūrā – proti, 5 miljoni EUR –, ir būtisks šķērslis kultūras infrastruktūras attīstībai;
46. tādēļ aicina Eiropas Komisiju atcelt šo patvaļīgi noteikto maksimālo apjomu un programmas orientēt uz saturiskiem kritērijiem un sasniedzamajiem mērķiem, jo īpaši – Eiropas pievienoto vērtību;
47. atkārtoti aicina puses, kas ved sarunas par Apvienotās Karalistes izstāšanās līgumu, ņemt vērā ietekmi, kādu var radīt AK izstāšanās no ES izglītības, kultūras un jaunatnes programmām, un mudina tās rast atbilstošus risinājumus, lai varētu iesaistīt valstis, kas nav Eiropas Savienībā;
48. uzskata, ka Padomei ir svarīgi turpināt un pilnveidot savu darba plānu kultūras jomā 2015.–2018. gadam ⁽¹⁵⁾;
49. atbalsta Eiropas Komisijas izvirzīto mērķi izstrādāt ES ilgtermiņa rīcības plānu kultūras mantojuma jomā ⁽¹⁶⁾, lai EYCH 2018 pasākumi būtu ilgtspējīgi;
50. aicina Eiropas Komisiju un Padomi nodrošināt, ka konferencēs un mācīšanās no līdzbiedriem iniciatīvās, kas paredzētas Padomes secinājumos par kultūras darba plānu, pienācīgi un daudz vairāk tiek iesaistīti reģionu pārstāvji, ņemot vērā viņu tiešo pieredzi;
51. atbalsta centienus finansiāli stiprināt garantiju mehānismu kultūras un radošajām nozarēm un aicina paplašināt tā piemērošanas jomu un iekļaut mazos un vidējos uzņēmumus (MVU), jo tas precīzi atspoguļo situāciju kultūras un radošajās nozarēs;
52. aicina dalībvalstis ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzekļiem pastiprināti atbalstīt arī kultūras infrastruktūras, izglītības, profesionālās pārkvalifikācijas, inovācijas un sadarbības projektus;
53. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības, tostarp LEADER darba grupās, kultūras infrastruktūru lauku apvidos atzīt par svarīgu sociālās kohēzijas faktoru un nodrošināt ilgtspējīgas mobilitātes veidus, kas ļauj apmeklētājiem ar minimālu ietekmi uz vidi baudīt ainavu, piemēram, veloseliņus, pastaigu maršrutus vai ūdensceļus;
54. turklāt aicina kultūras un radošo nozaru uzņēmējus aktīvi veicināt kopīguma izjūtas un sabiedrības attīstību, tostarp Eiropas mērogā pārņemot veiksmīgus modeļus starpuzņēmumu tīklu organizēšanā, lai palīdzētu nozares MVU izmantot attiecīgās teritorijas vēstures un kultūras vērtības;
55. aicina nodrošināt, lai Eiropas Solidaritātes korpusa ietvaros organizējot apmaiņu un brīvprātīgus pasākumus kultūras un kultūras mantojuma jomā saistībā ar EYCH 2018 un turpmāk, notiktu cieša sadarbība ar Eiropas Festivālu apvienību (EFA);
56. ieteic, lai Eiropas Savienība, kas ir subsidiaritātes veicinātāja, pastiprināti pievēršas kultūras koncepcijām it īpaši reģionālajā un starpreģionālajā līmenī;
57. Kritiski vērtē to, ka Eiropas mērogā trūkst salīdzinošu novērtējumu, tādēļ aicina dalībvalstis un Komisiju regulāri pasūtīt novērtējumus un pētījumus, ko salīdzināt Eiropas līmenī, un to secinājumus ņemt vērā politiskajās debatēs visos līmeņos;
58. tomēr noraida regulāru visaptverošu datu vākšanu un ziņošanas prasības, jo šāda pieeja ir pārāk birokrātiska;
59. vērš Eiropas Komisijas uzmanību uz to, ka kultūras mantojumu un kultūras jaunradi par svarīgu reģionālās attīstības faktoru uzskata daudz lielāks reģionu skaits, nekā atspoguļots pārdomātas specializācijas stratēģijās (S3);
60. tādēļ aicina uzlabot iespējas atbalstīt pētniecību šajā jautājumā, arī pārsniedzot pārdomātas specializācijas stratēģiju šauru tvērumu;

⁽¹⁵⁾ OV C 463, 23.12.2014., 4. lpp.

⁽¹⁶⁾ Tas varētu būt Eiropas Kultūras mantojuma gada 2018 ieguldījums, un par to būtu jālemj konferencē *Assises du Patrimoine*.

61. aicina tos reģionus, kas savu kultūras mantojumu uzskata par īpaši spēcīgu resursu, to ņemt vērā savā S3 stratēģijā;
62. pauž nožēlu arī par to, ka mākslas un kultūras pieejamība, kas ir būtisks sociālās kohēzijas un iekļautības faktors, nav nostiprināta Eiropas sociālo tiesību pīlārā⁽¹⁷⁾;
63. aicina turpmāk pastiprināti veicināt virtuālo bibliotēku *EUROPEANA*, integrējot valstu pieejas digitalizācijai. Šīs bibliotēkas pastāvēšanas 10 gadadiena 2018. gadā ir lieliska iespēja pāriet uz nākamo attīstības stadiju;
64. aicina Eiropas Komisiju paplašināt balvu un godalgu klāstu un nodrošināt to neatkarību no tā, vai projektos ir ieguldīti ES līdzekļi. Inovatīvu projektu apbalvošana ļauj tos popularizēt ārpus reģiona un dalībvalsts, veicina pieredzes apmaiņu Eiropas mērogā un rosina izmantot šo pieredzi citos Eiropas reģionos;
65. atkārtoti pauž stingru atbalstu tādai iniciatīvai kā Eiropas kultūras galvaspilsētas (2020.–2033. gads) un aicina to turpināt pēc 2033. gada, jo tādā veidā būtu vēl vairāk jāatspoguļo Eiropas kultūras bagātība visā tās daudzveidībā un jāveicina Eiropas kopējās kultūras telpas, kas balstās uz sabiedrības līdzdalību, ilgtermiņa attīstība. Šajā saistībā Komiteja pauž nožēlu par to, ka Eiropas Komisija nolēmusi, sākot ar 2023. gadu, no iniciatīvas izslēgt Apvienoto Karalisti. Eiropas kopējās kultūras telpa patiešām sniedz pāri Eiropas Savienības robežām;
66. iesaka šo pašiniciatīvas atzinumu ņemt vērā kultūras ministru padomes sanāksmē, kas notiks 2018. gada 22. un 23. maijā un būs veltīta jautājumam par “ES nākotni, virzoties uz ilgtspējīgu Eiropas kultūras redzējumu” un nepieciešamībai Eiropas kultūras mantojumu iekļaut visās pamatnostādnēs;
67. ierosina, ka RK locekļi paši varētu uzsākt regulāru informācijas apmaiņu par pieredzi un projektiem, kas saistīti ar viņu apgabalos esošajiem kultūras mantojuma objektiem.

Briselē, 2018. gada 17. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁷⁾ CDR 3141/2017.

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

RK 129. PLENĀRĀ SESIJA, 16.5.2018.–17.5.2018.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES civilās aizsardzības mehānisma pārskatīšana”

(2018/C 361/07)

Ziņotājs:	Adam BANASZAK (PL/ECR), Kujāvijas-Pomožes vojevodistes seimika priekšsēdētāja vietnieks
Atsauces dokumenti:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar ko groza Lēmumu Nr. 1313/2013/ES par Savienības civilās aizsardzības mehānismu
	COM(2017) 772 final/2
	Komisijas paziņojums Eiropas parlamentam, Padomei un Reģionu komitejai “Nostiprināt ES katastrofu pārvarēšanu: <i>rescEU</i> – solidaritāte un atbildība”
	COM(2017) 773 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Lēmumu Nr. 1313/2013/ES groza šādi:	Lēmumu Nr. 1313/2013/ES groza šādi:
1) lēmuma 3. pantu groza šādi:	1) lēmuma 3. pantu groza šādi:
a) panta 1. punktam pievieno šādu e) apakšpunktu:	a) panta 1. punktam pievieno šādu e) apakšpunktu:
“e) vairāk izmantot zinātnes atziņas katastrofu jomā un veicināt to pieejamību.”;	“e) vairāk izmantot zinātnes atziņas katastrofu jomā un veicināt to pieejamību.”;
b) panta 2. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:	b) panta 2. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>“a) katastrofu novēršanas regulējuma īstenošanā gūtos panākumus: kurus nosaka pēc to dalībvalstu skaita, kuras ir darījušas pieejamus Komisijai 6. pantā minētos savus riska novērtējumus, riska pārvaldības spēju izvērtējumu un katastrofu pārvaldības plānošanas kopsavilkumu;”;</p>	<p>“a) katastrofu novēršanas regulējuma īstenošanā gūtos panākumus: kurus nosaka pēc to dalībvalstu skaita, kuras ir darījušas pieejamus Komisijai 6. pantā minētos savus riska novērtējumus, riska pārvaldības spēju izvērtējumu un katastrofu pārvaldības plānošanas kopsavilkumu;”;</p> <p>c) aiz 2. punkta pievieno šādu 3. punktu:</p> <p>“3. Savienības mehānismā liela nozīme ir piešķirta noturības palielināšanai pret katastrofām, piemēram, plūdiem, seismisku apdraudējumu un dabas ugunsgrēku riskiem, izmantojot iespēju rīkot apmācības ar vietējām reaģēšanas vienībām, tostarp brīvprātīgo grupām.”</p>

1. panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>lēmuma 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“a) veic darbības, lai uzlabotu zināšanu bāzi par katastrofu riskiem un sekmētu zināšanu, zinātnisko pētījumu rezultātu, paraugprakses un informācijas apmaiņu, tostarp dalībvalstu starpā, kurām ir kopīgi riski;”;</p>	<p>lēmuma 5. panta 1. punktā veic šādas izmaiņas:</p> <p>a) panta 1. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“a) veic darbības, lai uzlabotu zināšanu bāzi par katastrofu riskiem un sekmētu zināšanu, zinātnisko pētījumu rezultātu, paraugprakses un informācijas apmaiņu, tostarp dalībvalstu starpā, kurām ir kopīgi riski, kā arī vietējo un reģionālo pašvaldību starpā;”;</p> <p>b) panta 1. punktā aiz f) apakšpunkta pievieno šādu jaunu apakšpunktu:</p> <p>“g) līdz 2018. gada 31. decembrim izstrādā pamatnostādnes un rīcības kritērijus attiecībā uz dzīvojamā fonda un infrastruktūras seismiskās drošības uzlabošanu;”;</p> <p>c) panta 1. punkta h) apakšpunktu groza šādi:</p> <p>“h) aicina izmantot dažādus Savienības fondus, kas paredzēti, lai palīdzētu ilgtspējīgi novērst katastrofas, un sniegt viegli pieejamu informāciju gan tiešsaistē, gan drukātā veidā – Komisijas birojos dalībvalstīs – par to, kā piekļūt šādām finansējuma iespējām;”;</p>

Pamatojums

Bieži vien vietējām vai reģionālajām pašvaldībām ir vairāk zināšanu par katastrofu riskiem nekā valsts iestādēm.

Ir nepieciešamas mūsdienīgas un viendabīgas tehniskās normas, kas līdztekus eirokodiem ļautu noteikt seismiskās nestabilitātes klasifikāciju un prioritāros kritērijus. Piemērošanas pamatnostādnes ļauj uzlabot gan pašreizējo ēku izturību pret zemestrīcēm, gan energoefektivitāti.

1. panta 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(4) lēmuma 6. pantu groza šādi:</p> <p>a) šā panta a) un b) apakšpunktu aizstāj ar šādiem:</p> <p>“a) līdz 2018. gada 22. decembrim un turpmāk ik pēc trim gadiem izstrādā riska novērtējumus valsts vai attiecīgā vietējā līmenī un dara Komisijai tos pieejamus;</p> <p>b) attīsta un pilnveido savu katastrofu riska pārvaldības plānošanu valsts vai attiecīgā vietējā līmenī, pamatojoties uz a) punktā minētajiem riska novērtējumiem un ņemot vērā c) punktā minēto savu riska pārvaldības spēju izvērtējumu un 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto pārskatu par riskiem.”;</p> <p>b) pievieno šādu otro un trešo daļu:</p> <p>“Līdz 2019. gada 31. janvārim un turpmāk ik pēc trim gadiem Komisijai iesniedz riska pārvaldības plānošanas būtisko elementu kopsavilkumu, tostarp informāciju par izvēlētajiem novēršanas un sagatavotības pasākumiem. Turklāt Komisija var prasīt dalībvalstīm iesniegt konkrētus novēršanas un sagatavotības plānus, kas aptver gan īstermiņa, gan ilgtermiņa centienus. Jebkāda <i>ex ante</i> priekšnoteikumu mehānisma ietvaros, kas nākotnē tiktu paredzēts saskaņā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, Savienība pienācīgi ņem vērā panākumus, kurus dalībvalstis guvušas katastrofu novēršanas un sagatavotības jomā;”;</p>	<p>(4) lēmuma 6. pantu groza šādi:</p> <p>a) šā panta a), b) un d) apakšpunktu aizstāj ar šādiem:</p> <p>“a) konsultējoties ar attiecīgajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām un saskaņā ar Sendai Katastrofu riska mazināšanas pamatprogrammu, izstrādā riska novērtējumus valsts vai attiecīgā vietējā līmenī. No riska novērtējumiem atlasīta informācija, kura ir būtiska Mehānisma pienācīgai darbībai, būtu jādara pieejama Komisijai līdz 2018. gada 22. decembrim un turpmāk ik pēc trim gadiem;</p> <p>b) attīsta un pilnveido savu katastrofu riska pārvaldības plānošanu valsts vai attiecīgā vietējā līmenī, pamatojoties uz a) punktā minētajiem riska novērtējumiem un ņemot vērā c) punktā minēto savu riska pārvaldības spēju izvērtējumu un 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto pārskatu par riskiem.”;</p> <p>“d) brīvprātīgi iesaistās salīdzinošajās izvērtēšanās par risku pārvaldības spēju novērtējumu un organizē spriedzes testus, lai risinātu krīzes situācijas.”;</p> <p>b) pievieno šādu otro un trešo daļu:</p> <p>“Līdz 2019. gada 31. janvārim un turpmāk ik pēc trim gadiem Komisijai iesniedz riska pārvaldības plānošanas būtisko elementu kopsavilkumu, tostarp informāciju par izvēlētajiem novēršanas un sagatavotības pasākumiem. Turklāt Komisija var prasīt dalībvalstīm iesniegt novēršanas un sagatavotības plānus, kur ir ievēroti LESD 346. panta 1. punkta a) apakšpunkta noteikumi par tādas informācijas neizpaušanu, kura varētu apdraudēt būtiskas dalībvalstu drošības intereses, un sniegs tām pamatnostādnes, lai sagatavotu šādus plānus, kas aptver gan īstermiņa, gan ilgtermiņa centienus. Jebkāda <i>ex ante</i> priekšnoteikumu mehānisma ietvaros, kas nākotnē tiktu paredzēts saskaņā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, Savienība pienācīgi ņem vērā panākumus, kurus dalībvalstis guvušas katastrofu novēršanas un sagatavotības jomā;”;</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>“Komisija var arī izveidot īpašus apspriešanās mehānismus, lai uzlabotu pienācīgu novēršanas un sagatavotības plānošanu un koordināciju starp dalībvalstīm, kuras var skart līdzīga veida katastrofas.”;</p>	<p>“Komisija var arī izveidot īpašus apspriešanās mehānismus, lai uzlabotu pienācīgu novēršanas un sagatavotības plānošanu un koordināciju starp dalībvalstīm – tostarp reģionālā un vietējā līmenī –, kuras var skart līdzīga veida katastrofas.”;</p>

Pamatojums

Jānodrošina, ka riska novērtējumus nesagatavo lejupēji, t. i., apejot vietējās/reģionālās pašvaldības. Vietējām pašvaldībām var būt vairāk informācijas par riskiem konkrētā teritorijā, un šo pašvaldību pārstāvji ir aktīvi jāiesaista riska novērtējumu sagatavošanā.

1. panta 4.a punkts – pievieno jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
—	<p>Lēmuma 8. panta a) apakšpunktu groza šādi:</p> <p>“Komisija veic šādas darbības sagatavotības jomā:</p> <p>a) vada ERCC, koordinējot pasākumus ar attiecīgajām izveidotajām valsts, kā arī vietējām un reģionālajām iestādēm;”</p>

Pamatojums

Svarīgi nodrošināt un garantēt, ka, vadot ERCC, pasākumus koordinē ar attiecīgajām valsts un reģionālajām iestādēm, lai novērstu paralēlu struktūru vai neskaidru izvietojuma procedūru izmantošanu Eiropas līmenī.

1. panta 6. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>7. Reaģēšanas spējas, ko dalībvalstis dara pieejamas Eiropas civilās aizsardzības rezervei, ir pieejamas Savienības mehānisma ietvaros veicamajām ārkārtas reaģēšanas operācijām pēc tam, kad ar ERCC starpniecību saņemts palīdzības pieprasījums, ja vien dalībvalstis nesaskaras ar ārkārtas situāciju, kas būtiski ietekmē valsts uzdevumu izpildi.</p>	<p>7. Reaģēšanas spējas, ko dalībvalstis dara pieejamas Eiropas civilās aizsardzības rezervei, jādara pieejamas Savienības mehānisma ietvaros veicamajām ārkārtas reaģēšanas operācijām pēc tam, kad ar ERCC starpniecību saņemts palīdzības pieprasījums, un pamatojoties uz nosūtošās valsts lēmumu.</p>

Pamatojums

Tā kā nav iespējams noteikt, kādā situācijā – raugoties gan no nosūtošās, gan pieprasītājas dalībvalsts skatpunkta – būs vajadzīga palīdzība, ir jāatstāj nosūtošās un palīdzību pieprasošās dalībvalsts ziņā pieņemt lēmumu par to, vai palīdzība patiešām tiek sniegta.

1. panta 9. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(9) lēmuma 13. panta virsrakstu un 1. punkta pirmo teikumu aizstāj ar šādu:</p> <p>“Savienības Civilās aizsardzības zināšanu tīkls</p> <p>1. Komisija izveido attiecīgo civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldības dalībnieku un iestāžu tīklu, kas kopā ar Komisiju veido Savienības Civilās aizsardzības zināšanu tīklu.</p> <p>Tīkls, vajadzības gadījumā cieši sadarbojoties ar attiecīgajiem zināšanu centriem, veic šādus uzdevumus mācību, praktisko nodarbību, gūto atziņu un zināšanu izplatīšanas jomā.”;</p>	<p>(9) lēmuma 13. panta virsrakstu un 1. punkta pirmo teikumu aizstāj ar šādu:</p> <p>“Savienības Civilās aizsardzības zināšanu tīkls</p> <p>1. Komisija izveido attiecīgo civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldības dalībnieku, iestāžu, kā arī brīvprātīgo un kopienu nozares organizāciju tīklu, kas kopā ar Komisiju veido Savienības Civilās aizsardzības zināšanu tīklu.</p> <p>Tīkls, vajadzības gadījumā cieši sadarbojoties ar attiecīgajiem zināšanu centriem, veic šādus uzdevumus mācību, praktisko nodarbību, gūto atziņu un zināšanu izplatīšanas jomā.”;</p>

Pamatojums

Brīvprātīgajiem un kopienu nozarei var būt nozīmīga loma, lai nodrošinātu noturību pēc katastrofas, tomēr nereti tās loma netiek novērtēta pietiekami augstu.

1. panta 10. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(10) lēmuma 15. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“1. Ja Savienībā notiek katastrofa vai pastāv katastrofas draudi, skartā dalībvalsts var prasīt palīdzību ar ERCC starpniecību. Šāds pieprasījums ir pēc iespējas precīzs. Palīdzības pieprasījums beidzas ne vēlāk kā pēc 90 dienām, ja vien ERCC netiek iesniegti jauni elementi, kas pamato nepieciešamību sniegt turpmāku vai papildu palīdzību.”;</p>	<p>(10) lēmuma 15. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“1. Ja Savienībā notiek katastrofa vai pastāv katastrofas draudi, skartā dalībvalsts var prasīt palīdzību ar ERCC starpniecību. Šāds pieprasījums ir pēc iespējas precīzs, un tajā ir iekļauta vismaz šāda informācija:</p> <p>a) liela mēroga katastrofas veids;</p> <p>b) katastrofas skartā teritorija, kā arī iespējamā teritorija, ko apdraud šī katastrofa;</p> <p>c) finansu līdzekļi, laika patēriņš un materiālie resursi, kas nepieciešami draudošas vai notiekošas katastrofas seku likvidēšanai.</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Palīdzības pieprasījums beidzas ne vēlāk kā pēc 90 dienām, ja vien ERCC netiek iesniegti jauni elementi, kas pamato nepieciešamību sniegt turpmāku vai papildu palīdzību.”;

Pamatojums

Precīzāka informācija, ko sniedz dalībvalstis liela mēroga katastrofas gadījumā, minētā mehānisma ietvaros dotu iespēju veikt efektīvākus, mērķtiecīgākus un rentablākus pasākumus, turklāt ļaujot ātrāk sasniegt vēlamos mērķus, kas ir ļoti svarīgs aspekts reaģēšanā uz katastrofām.

1. panta 11.a punkts – jauns punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
—	(11) lēmuma 16. panta 3. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu: “ <i>nekavējoties un, ja iespējams, sadarbībā ar skarto valsti un attiecīgā gadījumā ar reģionālajiem un vietējiem kontaktpunktiem izsaka ieteikumus, kuru pamatā ir vajadzības uz vietas un attiecīgi iepriekš izstrādāti plāni, aicina dalībvalstis izvietot specifiskas spējas un atvieglo nepieciešamās palīdzības koordināciju;</i> ”;

Pamatojums

Tiešs kontakts ar reģionālajiem un vietējiem kontaktpunktiem var labvēlīgi ietekmēt gan to, ka saīsināsies laiks ieteikumu sniegšanai, gan to, cik izvērsta būs informācija. Tas jo īpaši attiecas uz lielām katastrofām, kuru laikā valsts iestādēm ir ierobežota spēja ātri reaģēt.

1. panta 14. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(14) lēmuma 21. pantu groza šādi: a) šā panta 1. punkta j) apakšpunktu aizstāj ar šādu: “j) <i>rescEU</i> izveide, pārvaldība un uzturēšana saskaņā ar 12. pantu;”; (..)	(14) lēmuma 21. pantu groza šādi: a) šā panta 1. punkta j) apakšpunktu aizstāj ar šādu: “j) <i>rescEU</i> izveide, pārvaldība un uzturēšana saskaņā ar 12. pantu;”; b) punktā iekļauj n) un o) apakšpunktu: “n) <i>atbalsts konsultācijām un darbsemināriem, kas paredzēti vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī citām nozīmīgām organizācijām nolūkā integrēt politikas virzienus/programmas un finanšu instrumentus, kuru īstenošanu varētu palīdzēt novērst un ierobežot meteoroloģisko parādību un katastrofu sekas;</i> o) <i>atbalsts spriedzes testiem un to reaģēšanas spēju sertifikācijas procesam, ko dalībvalstis nodrošina Eiropas Cīvilās aizsardzības rezervei.</i> ” (..)

Pamatojums

Katastrofu novēršanai ir mazākas izmaksas nekā tam, lai atjaunotu katastrofu radītos postījumus. Tāpēc ir pamatoti integrēt pasākumus, kuru rezultātā tiktu gūti ieguldījumi, ar ko tieši vai netieši samazina katastrofu risku vai palīdz samazināt to radītās sekas.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. piekrīt, ka nesen pieredzētās plaša mēroga katastrofas ir parādījušas ES Civilās aizsardzības mehānisma ierobežotās iespējas; tomēr uzsver – lai gan mehānisms ir jāreformē, galvenā uzmanība tomēr joprojām jāpievērš tam, lai nodrošinātu noturību pret katastrofām. Problēmas cēloņus nevarēs novērst ar to vien, ka laikā, kad pieaug katastrofu biežums un intensitāte, galvenā uzmanība tiek pievērsta reaģēšanai katastrofu gadījumā. Eiropas Savienības līmenī gan visos ES politikas virzienos, gan fondos ir jāintegrē tādi principi kā noturība pret katastrofām un labāka atjaunotne. Komiteja atkārtoti uzsver, ka noturība pret katastrofām kā princips ir jāuzskata arī par ES ieguldījumu politikas stūrakmeni, lai publiskie līdzekļi palīdzētu kopienām kļūt izturīgākām pret katastrofu negatīvo ietekmi un lai iedzīvotāju dzīvību nepakļautu riskam⁽¹⁾;
2. norāda, ka atbilstoši Eurobarometra 2017. gada maija apsekojuma rezultātiem sabiedrība atbalsta to, ka ES palīdz koordinēt reaģēšanu katastrofu gadījumā dalībvalstīs (īstenojot savu lomu civilās aizsardzības jomā);
3. atzīmē, ka Komisijas priekšlikums un paziņojums ir uzskatāms par Eiropas Komisijas soli uz priekšu virzībā uz tiesību aktu vēl lielāku vienkāršošanu un racionalizēšanu;
4. piekrīt Komisijas secinājumam, ka klimata pārmaiņas palielina dabas katastrofu risku; tāpēc aicina ES iestādes nodrošināt, ka ES pasākumi klimata jomā ir galvenokārt vērsti uz katastrofu riska mazināšanu un pret katastrofām noturīgākas Eiropas veidošanu, īstenojot vietējās sabiedrības virzītu vairāklīmeņu pārvaldības pieeju uz vietas;
5. atzīmē, ka Komisijas priekšlikumā liela uzmanība ir veltīta reaģēšanai un ka daudzu mehānisma aktivizēšanas gadījumu pamatā ir dabas katastrofu cikliskums. Tāpēc uz dalībvalstīm būtu jāizdara spiediens veikt atbilstošus preventīvus pasākumus, lai tās pietiekamā apmērā saglabātu nacionālās spējas;
6. uzsver, ka ir svarīgi Komisijas priekšlikumus saskaņot ar Sendai Katastrofu riska mazināšanas pamatprogrammu, lai nodrošinātu kopīgas iniciatīvas, stiprinātu atbalstu spējām un izvairītos no dublēšanās, jo īpaši saistībā ar valstu un vietējo stratēģiju dabas katastrofu riska mazināšanai izstrādi;
7. norāda, ka Savienības civilās aizsardzības mehānisma pilnveidošana ir neatņemama to pasākumu daļa, kas vērsti uz klimata pārmaiņu radīto seku novēršanu. Uzsver, ka ir jānodrošina lielāka sinerģija starp tīkliem, kas paredzēti klimata pārmaiņu risināšanai, un tīkliem, kuri vērsti uz noturības pret katastrofām veicināšanu. Uzsver, ka ir jānodrošina ciešāka sinerģija starp Pilsētas mēru klimata un enerģētikas pakta un ANO Katastrofu riska mazināšanas biroja īstenoto kampaņu "Padarīt pilsētas izturētspējīgas".

Vietējo un reģionālo pašvaldību nozīme

8. piekrīt, ka civilā aizsardzība ir jāstiprina, ņemot vērā katastrofu tendences (gan ar laikapstākļiem, gan iekšējo drošību saistītās); tomēr uzsver, ka to vislabāk nodrošināt, īstenojot spēcīgāku teritoriālo pieeju, kas ir orientēta uz vietējo sabiedrību. Īstenojot pasākumus ES līmenī, galvenā uzmanība jāpievērš tam, lai koordinētu un atbalstītu gan dalībvalstu, gan to vietējo un reģionālo pašvaldību īstenotos pasākumus. Uzsver, ka ar vietējās sabiedrības īstenotiem pasākumiem var visātrāk un visefektīvāk ierobežot katastrofu radīto kaitējumu;
9. aicina Komisiju un dalībvalstis iesaistīt arī vietējās un reģionālās pašvaldības plānoto ieguldījumu pārbaudīšanā visās attiecīgajās programmās, kā arī pārrunās par iespējamajām izmaiņām;

⁽¹⁾ COR 02646/2014; CDR 5035/2016.

10. uzsver, ka risku novērtēšanas un risku pārvaldības plānošanas noteikumi, piemēram, civilās aizsardzības tiesību aktos vai ES plūdu direktīvā paredzētie, ir jāizstrādā partnerībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Norāda, ka daudzos gadījumos vietējam un reģionālajam pārvaldības līmenim ir plašākas zināšanas par riskiem nekā valsts pārvaldei. Aicina izstrādāt rīcības kodeksu vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalībai minēto plānu izstrādē. Tāpat uzsver, ka ir jāapmainās ar paraugpraksi vietējā, reģionālā un valsts pārvaldes līmenī;

11. atkārtoti norāda⁽²⁾, ka ir jāizstrādā risku pārvaldības plānu sistēma, ko dalībvalstis var pēc tam izmantot pamatnostādņu vietā. Tas veicinātu arī to satura salīdzināmību; norāda, ka ES sistēma atbilstu subsidiaritātes principam; uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jādod iespēja izstrādāt pašām savus riska pārvaldības plānus, bet ES sistēma, kas palīdzētu sniegt norādījumus, neapšaubāmi būtu lietderīga;

12. ierosina Eiropas Komisijai vadīt Ārkārtas reaģēšanas koordinēšanas centru (ERCC) sadarbībā ar to dalībvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras piedalās Savienības civilās aizsardzības mehānismā;

13. akcentē, ka vietējās un reģionālās pašvaldības, kā arī brīvprātīgie un vietējā sabiedrība ir jāiesaista jaunizveidotajā ES civilās aizsardzības zinātniskā tīklā;

14. aicina Komisiju partnerībā ar valsts, reģionālajām un vietējām varas iestādēm izstrādāt sagatavotības katastrofām stratēģiju, kas aptvertu apmācību un treniņu programmu, un citus elementus, piemēram, Savienības civilās aizsardzības mehānisma uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, ekspertu apmaiņas programmu un riska scenāriju izstrādi;

15. norāda, ka reģionālie un vietējie dalībnieki ir pienācīgi jāinformē par Savienības mehānismu, lai pilnveidotu risku pārvaldību ne tikai pārrobežu mērogā, bet arī Eiropas, valstu, reģionālo un vietējo pašvaldību starpā;

16. uzsver, ka ir svarīgi rīkot valsts un vietēja mēroga informatīvās kampaņas, izplatot informāciju par Savienības mehānismu, kā arī vietēja un reģionāla mēroga riskiem, kuri ir identificēti attiecīgajos vietējā un reģionālā mēroga risku novērtēšanas dokumentos; atkārtoti norāda, ka šādas informatīvās kampaņas ir jāīsteno arī skolās.

17. atbalsta to, ka tiek aicināts saskaņā ar Regulā (ES) Nr. 1288/2013 par *Erasmus+* izveidi minētajiem noteikumiem un principiem radīt jaunu *Erasmus* programmu civilās aizsardzības jomā⁽³⁾. Šādā jaunā programmā būtu jāiekļauj starptautiskā dimensija, un jābūt iespējai tajā piedalīties ne tikai valsts, bet arī reģionālā un vietējā līmeņa pārstāvjiem;

Finansēšanas iespējas

18. aicina Komisiju, Padomi un Parlamentu pastiprināt centienus nodrošināt ciešāku saskaņotību ar citiem ES instrumentiem attiecībā uz katastrofu risku novēršanu un pārvaldību. Tas darāms, ne tikai izveidojot saikni starp Savienības mehānismu un kohēzijas, lauku attīstības, veselības aizsardzības un pētniecības politiku un mudinot integrēt šos pasākumus vides politikā, bet arī noskaidrojot, kādā veidā minēto saikni varētu stiprināt jaunajā daudzgadu finanšu shēmā un noteikumos, ar kuriem regulē līdzekļu izmantošanu;

19. ņem vērā, ka Komisija apsver iespēju paredzēt *ex ante* nosacījumus risku novērtējuma un risku pārvaldības plānošanas izmantošanai pēc 2020. gada gan Kohēzijas fonda, gan Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai ietvaros; uzsver, ka *ex ante* nosacījumi, ja to pamatā ir tikai risku novērtējums un risku pārvaldības plānošana, nepalīdzēs nodrošināt noturību pret katastrofām. Noturība pret katastrofām ir jāizvirza par kritēriju noteikumos, ar kuriem regulē fondu izmantošanu, un šis kritērijs būtu jāizpilda katrā ES finansētajā projektā;

20. atzinīgi vērtē mērķi nodrošināt zinātnisko atziņu plašāku pieejamību, kā arī to, ka, veicot un īstenojot profilakses pasākumus, vairāk uzticas zinātniskās izpētes rezultātiem. Uzsver, ka ir jāsadarbojas ar privāto sektoru, lai īstenotu atklāto datu politiku un nodrošinātu, ka komerciālās intereses nekļūst svarīgākas par sabiedrības drošību un labklājību;

⁽²⁾ CDR 740/2012.

⁽³⁾ 2017/0309(COD) (OV L 347, 20.12.2013., 50. lpp.).

21. uzsver, ka vietējie iedzīvotāji ir jānodrošina plānot, kā sev palīdzēt, jo nereti paiet ilgs laiks, līdz ierodas palīdzība no citurienes. Tāpēc aicina nodrošināt, ka ES rīcības jomā galvenā uzmanība tiek pievērsta tehniskās palīdzības sniegšanai apmācības jomā, tādējādi uzlabojot vietējo iedzīvotāju spējas palīdzēt sev pašiem, ļaujot viņiem būt labāk sagatavotiem reaģēt pirmajā brīdī un apturēt katastrofu. Lai apturētu katastrofas un samazinātu nāves gadījumu skaitu krīzes laikā un pēc tās, ir jānodrošina īpašas mācības un izglītojoši pasākumi tiem, kuri darbojas sabiedrības drošības jomā, piemēram, kopienu līderiem, sociālajiem un veselības aprūpes darbiniekiem, kā arī glābšanas dienestu darbiniekiem un ugunsdzēsējiem⁽⁴⁾;

22. atkārtoti norāda, ka privātajam sektoram ir būtiska loma, lai nodrošinātu noturību pret katastrofām un dotu iespēju efektīvi un savlaicīgi atjaunot katastrofu radītos postījumus. Piemēram, privātā apdrošināšana ir būtisks faktors, kas mudina rīkoties apdomīgi, kā arī veicina risku apzināšanos un sekmē atgūšanos pēc katastrofas⁽⁵⁾.

Īpaša ES resursu rezerve – *rescEU*

23. ņem vērā priekšlikumu izveidot atsevišķu īpašu resursu rezervi – *rescEU* –, kas papildinātu dalībvalstu reaģēšanas iespējas un pastiprinātu kolektīvās spējas reaģēt katastrofas gadījumā. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu *rescEU* nākotnē būs svarīgs reaģēšanas instruments, īpaši attiecībā uz pārrobežu īstenošanu. Tomēr Komiteja ir norūpējusies par to, ka Komisijas priekšlikumam nav pievienots ietekmes novērtējums, un tāpēc Komisija nespēj nodrošināt alternatīvus risinājumus. Lai nodrošinātu subsidiaritātes ievērošanu, *rescEU* mērķis un uzdevums ir jārealizē tādā veidā, kas saglabā galveno atbildību dalībvalstu līmenī, vienlaikus veicinot mijiedarbības pieaugumu starp krīzes piemeklētajām dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Lai reaģēšana būtu tūlītēja un efektīva, izšķiroša nozīme ir augsti kvalificētām un labi aprīkotām vietējām vienībām, kā arī vietējā līmeņa brīvprātīgo grupām. Dalībvalstīm jānodrošina atbilstošs finansiālais atbalsts valsts reaģēšanas vienībām; uzsver, ka galvenā uzmanība tomēr joprojām ir jāpievērš noturības pret katastrofām veidošanai, lai mazinātu katastrofu risku un līdz minimumam samazinātu to radīto kaitējumu;

24. atzinīgi vērtē to, ka tiek vienkāršota pašreizējā sistēma, ieviešot vienotu līdzfinansēšanas likmi (75 %) pielāgošanas, remonta, transporta un darbības izmaksām attiecībā uz resursiem Eiropas Civilās aizsardzības rezervē; tāpat atzinīgi vērtē lēmumu atvieglot finanšu slogu iesaistītajām valstīm, nosakot lielākas attaisnotās izmaksas un līdzfinansēšanas likmi 75 % apmērā, vienlaikus uzsverot, ka ar jauno rezervi dalībvalstis jāatbalsta, nevis tās jāatbrīvo no atbildības izvērst savas glābšanas spējas;

25. atzīmē, ka ierosinātā *rescEU* rezerves konfigurācija ietver resursus, kuri pietiekamā apjomā jau ir bijuši piešķirti brīvprātīgajai rezervei; tāpēc atbalsta to, ka Komisijai tiek saglabāta iespēja, vienojoties ar dalībvalstīm, pārstrukturēt *rescEU* rezervi, lai pilnībā novērstu konstatētos veiktspējas trūkumus;

26. ierosina, ka dalībvalstu publisko iestāžu un privātā sektora struktūru līdzdalībai *rescEU* vajadzētu būt balstītai uz brīvprātības principu;

Subsidiaritāte un proporcionālitate

27. uzsver, ka civilā aizsardzība ir joma, kurā Eiropas Savienība rīkojas, lai atbalstītu, koordinētu vai papildinātu dalībvalstu pasākumus. Savukārt uzsver, ka Komisijas uzdevums ir nodrošināt, ka jaunā rezerve, kura tiek veidota, ir vērsta uz dalībvalstu pasākumu koordinēšanu, atbalstīšanu un papildināšanu, nevis uz to, lai ES piešķirtu pašai savus resursus vai jaunu kompetenci. Uzsver, ka efektīvāku reaģēšanu katastrofu gadījumā atbilstoši subsidiaritātes principam var nodrošināt, ja galvenā uzmanība tiek pievērsta tam, lai atbalstītu un palīdzētu vairot vietējo iedzīvotāju reaģēšanas spējas;

Briselē, 2018. gada 16. maijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁴⁾ CDR 02646/2014.

⁽⁵⁾ CDR 05035/2016; CDR 02646/2014.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti”

(2018/C 361/08)

Ziņotājs:	Mark WEINMEISTER (DE/PPE), Hesenes federālās zemes valsts sekretārs Eiropas lietās
Atsauces dokuments:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)
	COM(2017) 753 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

2. apsvēruma, pirms Direktīvas 98/83/EK 6. apsvēruma pievienot jaunu apsvērumu

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Ir nepieciešamas obligātas prasības attiecībā uz svarīgāko dzeramā ūdens un veselības profilakses kvalitātes standartu minimumu un parametriem, ja reiz ir jādefinē minimālie vides kvalitātes mērķi, kas sasniedzami saistībā ar citiem ES noteikumiem un pasākumiem, garantējot un veicinot dzeramā ūdens saimniecisku izmantošanu. Konkrēti runa ir par attiecīgiem ūdens aizsardzības pasākumiem, kas nodrošinātu, ka virszemes ūdeņi un gruntsūdeņi ir tīri;</i>

Pamatojums

Šajā apsvērumā apvienotas daļas no svītrotā 5. un 8. apsvēruma. Nelabvēlīgo ietekmi, ko rada ar tādām jomām kā, piemēram, notekūdeņi, rūpniecība un lauksaimniecība saistīti vides piesārņojuma avoti, kuri dažādā mērā var ietekmēt ūdenstilpnes, ir ļoti svarīgi pārvaldīt, nosakot principam “piesārņotājs maksā” un piesardzības principam atbilstošus vides kvalitātes standartus. Galu galā par piesārņojuma pakāpi liecinās apmērs, kādā dzeramā ūdens kvalitāte būs jānodrošina īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā. Ar veselības aizsardzību saistītu apsvērumu dēļ nav atbalstāma tāda dzeramā ūdens resursu apsaimniekošana, kas piesārņojumu galvenokārt likvidē cikla pēdējā posmā (*end-of-pipe*). Saistībā ar mērķi nodrošināt dzeramā ūdens kvalitāti ir jāisteno atbilstošas stratēģijas un pasākumi dažādos vides segmentos, un tas atbilstu 7. panta noteikumiem. PVO, vērtējot parametru vērtību ietekmi uz veselību, izmanto preventīvu pieeju veselības aizsardzībai (skatīt arī jauno 16. apsvērumu un svītrotu Direktīvas 98/83/EK 9. pantu), un tas, ka tiek nemts vērā attiecīgās vielas radītā piesārņojuma apmērs, kura klātbūtne ūdeņi ir pielaujama, nodrošina, ka apgādi ar dzeramo ūdeņi ierobežotā laika periodā var turpināt, nenodarot kaitējumu veselībai. Ar jauno 12. pantu šī preventīvā pieeja, starp citu, tiek atcelta.

2. grozījums

5. apsvēruma

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Pasaules Veselības organizācijas Eiropas reģionālais birojs sagatavojis detalizētu pārskatu par Direktīvā 98/83/EK noteikto parametru sarakstu un to vērtībām, lai noskaidrotu, vai radusies vajadzība tās pielāgot tehnikas un zinātnes attīstībai. Ņemot vērā pārskata rezultātus, būtu jākontrolē zarnu patogēnu un <i>Legionella</i> līmenis, jāpievieno seši ķīmiskie parametri vai parametru grupas un jāapsver iespēja pievienot trīs reprezentatīvus endokrīnos disruptorus ar piesardzīgām etalonvērtībām. Ievērojot piesardzības principu, trijiem jaunajiem parametriem būtu jānosaka vērtības, kas ir stingrākas par PVO ierosinātajām, tomēr joprojām sasniedzamas. PVO atzīmēja, ka svina koncentrācijām vajadzētu būt tik zemām, cik saprātīgi iespējams, un hroma vērtību PVO vēl izskata, tāpēc abu parametru gadījumā pirms vērtību pastingrināšanas būtu jāpiemēro desmit gadu pārejas periods.</p>	<p>Pasaules Veselības organizācijas Eiropas reģionālais birojs sagatavojis detalizētu pārskatu par Direktīvā 98/83/EK noteikto parametru sarakstu un to vērtībām, lai noskaidrotu, vai radusies vajadzība tās pielāgot tehnikas un zinātnes attīstībai. Ņemot vērā pārskata rezultātus, būtu jākontrolē zarnu patogēnu un <i>Legionella</i> līmenis, jāpievieno deviņi ķīmiskie parametri vai parametru grupas, tostarp jāapsver iespēja pievienot trīs reprezentatīvus endokrīnos disruptorus un PVO ieteiktās orientējošās vērtības. PVO atzīmēja, ka svina koncentrācijām vajadzētu būt tik zemām, cik saprātīgi iespējams, un hroma vērtību PVO vēl izskata, tāpēc abu parametru gadījumā pirms vērtību pastingrināšanas būtu jāpiemēro desmit gadu pārejas periods.</p>

Pamatojums

Komisijas priekšlikumā jēdziens “piesardzīgas etalonvērtības” nav definēts. Turklāt paskaidrojuma raksta 5. punktā zem apakšvirsraksta “Detalizēts skaidrojums par to, kā priekšlikumā ņemti vērā PVO ieteikumi par parametriem un parametru vērtībām” Komisija saistībā ar trim PVO minētiem endokrīni disruptīviem savienojumiem norāda, ka pašlaik nav nekādu liecību, ka to klātbūtne dzeramajā ūdenī radītu risku veselībai, un ka šāds risks ir mazvarbūtīgs. Šo trīs savienojumu pieļaujamo koncentrāciju Komisija noteikusi nepārredzami, un šīm vērtībām nav zinātniska pamatojuma. Tādēļ būtu ieteicams – un to pietiekami pamato nepieciešamība aizsargāt cilvēka veselību (dzeramais ūdens) – paredzēt, ka PVO ierosinātās orientējošās vērtības ir parametru vērtības.

3. grozījums

Pēc jaunā 5. apsvēruma iekļaut Direktīvā 98/83/EK 13. apsvērumu un 16. apsvērumu
Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Parametru vērtības ir balstītas uz pieejamiem zinātniskiem datiem un parasti ir pamatotas ar Pasaules Veselības organizācijas noteiktajām “Dzeramā ūdens kvalitātes nostādnēm”. Parametru vērtības arī atbilst piesardzības principam un tādā veidā nodrošina augstu veselības aizsardzības līmeni.</i>

Pamatojums

Direktīvas 98/83/EK 13. apsvērumā un 16. apsvērumā minētā skaidrā informācija par parametru vērtībām būtu jā saglabā. Saistībā ar 18. pantu (“Pielikumu pārskatīšana”) ir nepārprotami jānorāda, ka parametru vērtību pamatā ir zinātniski dati un piesardzības princips. Tas arī saistīts ar jaunā 12. panta 3. punktu, kurā noteikts, ka dalībvalstis turpmāk automātiski uzskatīs, ka parametru vērtībām piemērojamo minimālo prasību neizpilde rada iespējamās briesmas cilvēka veselībai. Kā jau minēts 1. grozījumā, PVO, vērtējot parametru vērtību ietekmi uz veselību, izmanto preventīvu pieeju veselības aizsardzībai (skatīt arī jauno 16. apsvērumu un svītoto Direktīvas 98/83/EK 9. pantu) un uzsvāru neliek uz tūlītēju iespējamu veselības apdraudējumu. Šeit vērojama pretruna ar PVO pieeju.

4. grozījums

9. apsvēruma

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Apdraudējumu novērtējumā jāorientējas uz dzeramā ūdens ražošanai vajadzīgās apstrādes samazināšanu, piem., samazinot noslogojumus, kas rada dzeramā ūdens ieguvei izmantoto ūdensobjektu piesārņojumu. Lai to panāktu, dalībvalstīm būtu jānoskaidro ar šiem ūdensobjektiem saistītie apdraudējumi un iespējamie piesārņojuma avoti un jāmonitorē piesārņotāji, ko tās atzinušas par relevantiem, piem., konstatēto apdraudējumu dēļ (piem., mikroplastmasas, nitrāti, pesticīdi vai zāles, kas konstatēti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/60/EK), sakarā ar to dabisko klātbūtni ūdens ieguves apgabalā (piem., arsēns) vai ūdens piegādātāju sniegtās informācijas dēļ (piem., kāda neapstrādātā ūdens parametra negaidīta palielināšanās). Šie parametri būtu jāizmanto par marķieriem, kas kompetentajām iestādēm liek sadarībā ar ūdens patērētājiem un ieinteresētajām personām īstenot pasākumus ūdensobjektu noslodzes samazināšanai, piem., profilaktiskus vai pretpiesārņojuma pasākumus (vajadzības gadījumā arī veikt pētījumus, kuru mērķis ir saprast ietekmi uz veselību), lai šos ūdensobjektus aizsargātu un novērstu piesārņojuma avotu.</p>	<p>Apdraudējumu novērtējumā jāorientējas uz dzeramā ūdens ražošanai vajadzīgās apstrādes samazināšanu, piem., samazinot noslogojumus, kas rada dzeramā ūdens ieguvei izmantoto ūdensobjektu piesārņojumu. Lai to panāktu, dalībvalstīm būtu jānoskaidro ar šiem ūdensobjektiem saistītie apdraudējumi un iespējamie piesārņojuma avoti un jāmonitorē piesārņotāji, ko tās atzinušas par relevantiem, piem., konstatēto apdraudējumu dēļ (piem., mikroplastmasas (daļiņas, kuru izmērs ir no 1 nm līdz 5 mm un kurās ir augsts polimēru saturs), nitrātu daudzums, pesticīdi vai zāles, kas konstatēti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/60/EK), sakarā ar to dabisko klātbūtni ūdens ieguves apgabalā (piem., arsēns) vai ūdens piegādātāju sniegtās informācijas dēļ (piem., kāda neapstrādātā ūdens parametra negaidīta palielināšanās). Šie parametri būtu jāizmanto par marķieriem, kas kompetentajām iestādēm liek sadarībā ar ūdens patērētājiem un ieinteresētajām personām īstenot pasākumus ūdensobjektu noslodzes samazināšanai, piem., profilaktiskus vai pretpiesārņojuma pasākumus (vajadzības gadījumā arī veikt pētījumus, kuru mērķis ir saprast ietekmi uz veselību), lai šos ūdensobjektus aizsargātu un novērstu piesārņojuma avotu. Tāpēc dalībvalstīm jāievieš tiesību akti un normatīvi akti, kas paredz, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām un ūdensapgādes pakalpojumu sniedzējiem jānodrošina sev instrumenti, kas ļauj novērtēt ar ieguldījumiem saistītu lēmumu ietekmi. Ūdens ieguves ietekmei un noplūžu radītajam ūdensobjektu piesārņojumam jābūt svarīgākajiem kritērijiem centienos izstrādāt vienotus vides prognozēšanas un pārvaldības modeļus, kas var pavērt iespēju novērtēt optimālos sociāli ekonomiskās, kā arī ekoloģiskās ilgtspējas nosacījumus tīklos un iekārtās īstenotiem pasākumiem, lai nodrošinātu piemērotu un integrētu ūdensapgādi, kas atbilst sociālekonomiskai darbībai attiecīgajā teritorijā.</p>

Pamatojums

Mikroplastmasa ir viens no lieliem piesārņojuma avotiem, kas dalībvalstīm būtu jāmonitorē. Ierosināto definīciju izmanto Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūra. Būtu arī ieteicams lietot jēdzienu “nitrātu daudzums”, nevis “nitrāti”, jo ķīmijā mēs runājam tikai par “nitrātu”, bet šeit runa ir par daudzumu.

5. grozījums

11. apsvēruma

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Atbilstībai dzeramā ūdens kvalitātes parametru vērtībām jābūt tajā vietā, kur dzeramais ūdens tiek darīts pieejams attiecīgajam lietotājam.</p> <p>Tomēr dzeramā ūdens kvalitāti var ietekmēt vietējā sadales sistēma. PVO atzīmē, ka no visiem ūdens patogēniem vislielāko slogu veselībai Savienībā rada <i>Legionella</i>. Tā izplatās pa siltā ūdens sistēmām ieelpošanas ceļā, piem., dušā. Tāpēc tā nepārprotami saistīta ar vietējās sadales sistēmu. Tā kā vienpusējs pienākums visus privātos un publiskos objektus monitorēt šā patogēna konstatēšanai radītu nesaprātīgi lielas izmaksas, piemērotāks līdzeklis šā jautājuma risināšanai ir vietējās sadales risku novērtējums. Turklāt vietējās sadales risku novērtējumā būtu jāņem vērā arī potenciālie riski, ko rada ar dzeramo ūdeni saskarē esošie izstrādājumi un materiāli. Tāpēc vietējās sadales risku novērtējumā cita starpā monitorings būtu jāorientē uz prioritārajiem objektiem, jānovērtē riski, ko rada vietējās sadales sistēma un ar to saistītie izstrādājumi un materiāli, un jāverificē to būvizstrādājumu ekspluatācijas īpašības, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni, par pamatu ņemot saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 305/2011 deklarētās ekspluatācijas īpašības. Kopā ar ekspluatācijas īpašību deklarāciju sniedzama arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1907/2006 31. un 33. pantā minētā informācija. Pamatojoties uz šo novērtējumu, dalībvalstīm būtu jāveic visi pasākumi, kas vajadzīgi, lai cita starpā nodrošinātu, ka atbilstoši PVO norādījumiem ir ieviesti pienācīgi kontroles un pārvaldības pasākumi (piem., uzliesmojumu gadījumā) un ka migrācija no būvizstrādājumiem neapdraud cilvēka veselību. Tomēr, neskarot Regulu (ES) Nr. 305/2011, ja šie pasākumi ierobežotu izstrādājumu un materiālu brīvu apriti Savienībā, šiem ierobežojumiem jābūt pienācīgi pamatotiem un pilnīgi samērīgiem un tie nedrīkst būt arbitrāras diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībai starp dalībvalstīm.</p>	<p>Atbilstībai dzeramā ūdens kvalitātes parametru vērtībām jābūt tajā vietā, kur dzeramais ūdens tiek darīts pieejams attiecīgajam lietotājam.</p> <p>Tomēr dzeramā ūdens kvalitāti var ietekmēt vietējā sadales sistēma. PVO atzīmē, ka no visiem ūdens patogēniem vislielāko slogu veselībai Savienībā rada <i>Legionella</i>. Tā izplatās pa siltā ūdens sistēmām ieelpošanas ceļā, piem., dušā. Tāpēc tā nepārprotami saistīta ar vietējās sadales sistēmu. Tā kā vienpusējs pienākums visus privātos un publiskos objektus monitorēt šā patogēna konstatēšanai radītu nesaprātīgi lielas izmaksas, piemērotāks līdzeklis šā jautājuma risināšanai ir vietējās sadales risku novērtējums. Turklāt vietējās sadales risku novērtējumā būtu jāņem vērā arī potenciālie riski, ko rada ar dzeramo ūdeni saskarē esošie izstrādājumi un materiāli. Tāpēc vietējās sadales risku novērtējumā cita starpā monitorings būtu jāorientē uz prioritārajiem objektiem, jānovērtē riski, ko rada vietējās sadales sistēma un ar to saistītie izstrādājumi un materiāli, un jāverificē izstrādājumu un materiālu izdalītās vielas, kuras nonāk dzeramajā ūdenī.</p>

Pamatojums

Komiteja iesaka neparedzēt, ka izstrādājumu un materiālu izdalīto vielu, kas nonāk dzeramajā ūdenī, verifikāciju regulē Regula (ES) Nr. 305/2011 (Būvizstrādājumu regula). Parametru kritēriji un parametru vērtības, kas attiecas uz vielām, kuras no būvizstrādājumiem nonāk dzeramajā ūdenī, tiek noteikti kā ar veselības aizsardzību saistītas prasības, un saskaņā ar Būvizstrādājumu regulu līdz šim vēl nav pieejami – balstoties tikai uz deklarāciju – saskaņoti standarti attiecībā uz verifikācijas kritērijiem un ekspluatācijas īpašībām saistībā ar veselības aizsardzības prasībām. It īpaši ražotājiem vajadzīgās ekspluatācijas īpašību deklarācijas, kurās norādītas pakāpes un kategorijas, nav iespējams izstrādāt un iesniegt. Turklāt saistībā ar tirgū nonākušiem būvizstrādājumiem, kam, iespējams, ir piešķirta CE zīme, jānorāda, ka nav skaidrs, vai ekspluatācijas īpašību deklarācija (piemēram, par mehānisko izturību) liecina arī par to, ka dzeramajā ūdenī nonākušās vielas nerada draudus cilvēka veselībai. Dzeramajā ūdenī var nonākt gan būvizstrādājumu, gan citu materiālu izdalītas vielas. Tāpēc Būvizstrādājumu regulas piemērotība ir ierobežota, un ir jāverificē un jāregulē visi materiāli. Pārbaudītu informāciju par vielu nonākšanu dzeramajā ūdenī tomēr nodrošina sistēma, par ko vienojušās četras dalībvalstis un kas nodrošina pārbaudītu un paziņotu pamatu, lai Eiropā ieviestu vienotu sistēmu to materiālu un izstrādājumu verifikācijai un novērtēšanai, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni. Šīs higiēnas prasības un citas attiecīgas tiešas prasības jācenšas turpmāk nostiprināt ES Dzeramā ūdens direktīvā. Četru dalībvalstu sistēmu izveidojušas Vācija, Francija, Nīderlande un Apvienotā Karaliste. Skatīt arī 13. un 14. grozījumu, kas attiecas uz 10. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

6. grozījums

12. apsvēruma

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Ar Direktīvas 98/83/EK noteikumiem par kvalitātes nodrošināšanu attiecībā uz apstrādi, aprīkojumu un materiāliem neizdevās novērst šķēršļus iekšējam tirgum attiecībā uz tādu būvizstrādājumu brīvu apriti, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni. Katrai valstij joprojām ir savi izstrādājumu apstiprinājumi, un dalībvalstu prasības atšķiras. Līdz ar to ražotājiem savus izstrādājumus pārdot visā Savienībā ir grūti un dārgi. Tehniskos šķēršļus var rezultatīvi novērst, tikai saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 305/2011 nosakot saskaņotas tehniskās specifikācijas būvizstrādājumiem, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni. Minētā regula paredz iespēju izstrādāt Eiropas standartus, kas saskaņotu to būvizstrādājumu novērtēšanas metodes, kuri nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni, un noteikt robežvērtību līmeņus un klases attiecībā uz būtisku raksturlielumu vērtībām. Tādēļ 2017. gada standartizācijas darba programmā ir iekļauts standartizācijas pieprasījums, kas specifiski prasa saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 305/2011 standartizēt to izstrādājumu un materiālu higiēniskumu un drošumu, kuri nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni, un standartu paredzēts izdot līdz 2018. gadam. Šā saskaņotā standarta publicēšana Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī nodrošinās, ka par to, vai laist tirgū vai darīt pieejamus tirgū drošus būvizstrādājumus, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni, tiks lemts racionāli. Tādēļ noteikumi par aprīkojumu un materiāliem, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni, būtu jāsvīturo, tos daļēji aizstājot ar noteikumiem par vietējās sadales risku novērtējumu un papildinot ar attiecīgajiem saskaņotajiem standartiem saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 305/2011.</p>	

Pamatojums

Tā kā Regula (ES) Nr. 305/2011 neparedz saskaņotu higiēnas un veselības aizsardzības pamatprasību (I pielikums, 3. punkta e) apakšpunkts) attiecībā uz izstrādājumiem, proti, attiecībā uz izstrādājumu un verifikācijas standartiem un tādējādi netiek saskaņots, kādas ekspluatācijas īpašības jānorāda tām vielām, kas nonāk dzeramajā ūdenī, nepieciešamība novērst draudus cilvēka veselībai ir pietiekams iemesls, kāpēc jāatsakās no regulēšanas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 305/2011 (skatīt arī 10. panta 1. punkta c) apakšpunktu). Viens mēģinājums saskaņot standartus jau cieta neveiksmi. Komitejas ieteiktais risinājums ir higiēnas prasību tieša iekļaušana ES Dzeramā ūdens direktīvā. Skatīt arī 13. un 14. grozījumu, kas attiecas uz 10. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

7. grozījums

15. apsvēruma

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Ja nav ievēroti standarti, kas noteikti šajā direktīvā, attiecīgajai dalībvalstij būtu nekavējoties jānoskaidro cēlonis un jānodrošina, ka iespējami drīz tiek veikti korektīvie pasākumi, kas vajadzīgi, lai atjaunotu ūdens kvalitāti. Gadījumos, kad piegādātais ūdens rada iespējamās briesmas cilvēka veselībai, šāda ūdens piegāde būtu jāaizliedz vai tā lietošana jāierobežo. Ir svarīgi arī precizēt, ka neatbilstība minimālajām mikrobioloģisko un ķīmisko parametru vērtībām dalībvalstīm automātiski būtu jāuzskata par iespējamām briesmām cilvēka veselībai. Gadījumos, kad dzeramā ūdens kvalitātes atjaunošanai vajadzīgi korektīvi pasākumi, pirmām kārtām būtu jānovērš problēmas cēlonis, kā paredzēts Līguma 191. panta 2. punktā.</p>	<p>Ja nav ievēroti standarti, kas noteikti šajā direktīvā, attiecīgajai dalībvalstij būtu nekavējoties jānoskaidro cēlonis un jānodrošina, ka iespējami drīz tiek veikti korektīvie pasākumi, kas vajadzīgi, lai atjaunotu ūdens kvalitāti. Gadījumos, kad piegādātais ūdens rada iespējamās briesmas cilvēka veselībai, šāda ūdens piegāde būtu jāaizliedz vai tā lietošana jāierobežo. Ir svarīgi arī precizēt, ka neatbilstību minimālajām mikrobioloģisko un ķīmisko parametru vērtībām dalībvalstīs konkrētos gadījumos var uzskatīt par iespējamām briesmām cilvēka veselībai. Gadījumos, kad dzeramā ūdens kvalitātes atjaunošanai vajadzīgi korektīvi pasākumi, pirmām kārtām būtu jānovērš problēmas cēlonis, kā paredzēts Līguma 191. panta 2. punktā.</p>

Pamatojums

Komiteja iesaka, ka parametru vērtību pārsniegšanu nevajadzētu automātiski uzskatīt par iespējamām briesmām cilvēka veselībai, jo, kā jau minēts 1. grozījumā, PVO, vērtējot parametru vērtību ietekmi uz veselību, izmanto preventīvu pieeju veselības apdraudējumam (skatīt arī jauno 16. apsvērumu un svītrotu Direktīvas 98/83/EK 9. pantu) un uzsvāru neliek uz tūlītēju iespējamu veselības apdraudējumu. Šīs divas pieejas pēc būtības ir pretrunīgas. Turklāt šāda rīcība apgrūtinātu saziņu ar patērētājiem un izraisītu lielākas bailes un uzticēšanās zudumu. Tas var turpmāk veicināt pudelēs pildīta ūdens patēriņa pieaugumu, kas būtu pretrunā direktīvas priekšlikuma mērķim. Komiteja ierosina nesvītrot Direktīvas 98/83/EK 9. pantu ("Izņēmumi").

8. grozījums

2. panta 3., 4., 5., 6. un 9. punkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>3. "ūdens piegādātājs" ir subjekts, kas dienā vidēji piegādā vismaz 10 m³ dzeramā ūdens;</p> <p>4. "neliels ūdens piegādātājs" ir ūdens piegādātājs, kas dienā piegādā mazāk nekā 500 m³ ūdens vai apkalpo mazāk nekā 5 000 cilvēku;</p>	<p>3. "ūdens piegādātājs" ir skaidri identificējams subjekts, kas dienā vidēji piegādā vismaz 10 m³ dzeramā ūdens;</p> <p>4. "neliels ūdens piegādātājs" ir skaidri identificējams ūdens piegādātājs, kas dienā piegādā mazāk nekā 500 m³ ūdens vai apkalpo mazāk nekā 50 000 cilvēku;</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>5. “liels ūdens piegādātājs” ir ūdens piegādātājs, kas dienā piegādā vismaz 500 m³ ūdens vai apkalpo vismaz 5 000 cilvēku;</p> <p>6. “ļoti liels ūdens piegādātājs” ir ūdens piegādātājs, kas dienā piegādā vismaz 5 000 m³ ūdens vai apkalpo vismaz 50 000 cilvēku;</p> <p>7. “prioritāri objekti” ir lieli objekti, kuros ar ūdeni saistītiem riskiem potenciāli tiktu pakļauti daudzi lietotāji, piem., slimnīcas, veselības aprūpes iestādes, ēkas, kurās var apmesties, brīvības atņemšanas iestādes un kempingi, un kurus identificē dalībvalstis;</p> <p>8. “neaizsargātas un marginalizētas grupas” ir cilvēki, kuri diskriminācijas dēļ vai tāpēc, ka tiem trūkst iespēju izmantot tiesības, resursus vai iespējas, ir izolēti no sabiedrības un salīdzinājumā ar pārējo sabiedrību lielākā mērā pakļauti riskiem, kas saistīti ar veselību, drošību, izglītības trūkumu, kaitīgām praksēm, vai citiem riskiem.</p>	<p>5. “vidējs ūdens piegādātājs” ir skaidri identificējams ūdens piegādātājs, kas dienā piegādā vismaz 500 m³ ūdens vai apkalpo vismaz 50 000 un līdz 500 000 cilvēku;</p> <p>6. “liels ūdens piegādātājs” ir skaidri identificējams ūdens piegādātājs, kas dienā piegādā vismaz 1 250 m³ ūdens vai apkalpo vismaz 500 000 un līdz 1 500 000 cilvēku;</p> <p>7. “ļoti liels ūdens piegādātājs” ir skaidri identificējams ūdens piegādātājs, kas dienā piegādā vismaz 5 000 m³ ūdens vai apkalpo vismaz 1 500 000 cilvēku;</p> <p>8. “prioritāri objekti” ir lieli objekti, kuros ar ūdeni saistītiem riskiem potenciāli tiktu pakļauti daudzi lietotāji, piem., slimnīcas, veselības aprūpes iestādes, ēkas, kurās var apmesties, brīvības atņemšanas iestādes un kempingi, un kurus identificē dalībvalstis;</p> <p>9. “neaizsargātas un marginalizētas grupas” ir cilvēki, kuri diskriminācijas dēļ vai tāpēc, ka tiem trūkst iespēju izmantot tiesības, resursus vai iespējas, ir izolēti no sabiedrības un salīdzinājumā ar pārējo sabiedrību lielākā mērā pakļauti riskiem, kas saistīti ar veselību, drošību, izglītības trūkumu, kaitīgām praksēm, vai citiem riskiem.</p> <p>10. atsevišķs piegādes objekts, kas piegādā vidēji mazāk par 10 m³ dienā vai apgādā mazāk par 50 personām, ja vien ūdens piegāde nav komerciāla vai sabiedriska darbība.</p>

Pamatojums

Jāievieš starpposma kategorija “lieli ūdens piegādātāji” (no 500 000 līdz 1 500 000 cilvēku). Komiteja iesaka 2. panta 3.–6. punktā norādīt uz ūdens piegādātājiem, kas pēc to būtības ir viena un tādējādi skaidri identificējama apgādes vienība. Tas jā dara, jo šajos punktos nav runa par izkaisītām, nesaistītām apgādes struktūrām, kas pieder vienam piegādātājam. Tā kā 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā tiek minēti piegādes objekti, kas piegādā mazāk par 10 m³ dienā vai apgādā mazāk par 50 personām, šādu piegādes objektu definīcija būtu jāiekļauj 2. pantā, lai nodrošinātu, ka teksts ir pilnīgs.

9. grozījums

5. panta 1. punkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nosaka vērtības I pielikumā noteiktajiem parametriem, kas piemērojami dzeramajam ūdenim, un šīs vērtības nav mazāk stingras kā pielikumā noteiktās vērtības.	Dalībvalstis nosaka vērtības I pielikumā noteiktajiem parametriem, kas piemērojami dzeramajam ūdenim, un šīs vērtības nav mazāk stingras kā pielikumā noteiktās vērtības. Saistībā ar mērītāja parametriem, kas noteikti I pielikuma C daļā, jāievēro, ka vērtības var izmantot tikai kā indikatīvas norādes un tikai 12. pantā noteikto pienākumu izpildes kontrolei.

Pamatojums

Direktīvas 98/83/EK I pielikuma C daļā minētie mērītāja parametri jaunās direktīvas priekšlikumā ir svītroti, jo tiem neesot nekādas saistības ar veselības aizsardzību. Būtu tomēr jāuzskata, ka smarža un garša ir higiēnas prasības, kas jāattiecinā uz ūdens kvalitāti, un smarža un garša ietekmē patērētāju vēlmi dzert ūdensvada ūdeni.

10. grozījums

7. panta 1. punkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka uz dzeramā ūdens piegādi, apstrādi un sadali attiecina riska izvērtēšanā balstītu pieeju, ko veido šādi elementi:	Dalībvalstis nodrošina, ka uz dzeramā ūdens piegādi, apstrādi un sadali saskaņā ar PVO Dzeramā ūdens kvalitātes nostādnēm un Eiropas standartu EN 15975-2 attiecina riska izvērtēšanā balstītu pieeju, kas ir atbilstoša, proporcionāla un vietējam līmenim piemērota un ko veido šādi elementi:
a) dzeramā ūdens ieguvei izmantoto ūdensobjektu apdraudējumu novērtējums saskaņā ar 8. pantu;	a) dzeramā ūdens ieguvei izmantoto ūdensobjektu apdraudējumu novērtējums saskaņā ar 8. pantu;
b) ūdens piegādātāju veikts piegādes risku novērtējums nolūkā monitorēt piegādātā ūdens kvalitāti saskaņā ar 9. pantu un II pielikuma C daļu;	b) ūdens piegādātāju veikts piegādes risku novērtējums nolūkā monitorēt piegādātā ūdens kvalitāti saskaņā ar 9. pantu un II pielikuma C daļu;
c) vietējās sadales risku novērtējums saskaņā ar 10. pantu.	c) vietējās sadales risku novērtējums saskaņā ar 10. pantu.
	Dalībvalstis, ņemot vērā valstu institucionālo un tiesisko regulējumu, kā arī subsidiaritātes principu, nodrošina skaidru un līdzsvarotu pienākumu sadalījumu, lai novērtētu ar ūdens piegādātājiem saistīto apdraudējumu un risku.

Pamatojums

Lai nodrošinātu, ka saskaņā ar atzītām starptautiskām procedūrām tiek izmantota riska izvērtēšanā balstīta pieeja, jāsniedz atsauce uz prasītajiem pamatstandartiem, PVO nostādnēm, kurās izklāstīta ūdens drošuma plāna pieeja, un Eiropas standartu EN 15975-2 (*Dzeramā ūdens piegādes drošība – vadlīnijas riska un krīžu pārvaldībai*).

Uz risku balstītas pieejas galvenajam principam vajadzētu būt proporcionalitātei. Papildu ekonomisko un tehnisko izmaksu dēļ parametriem jābūt atbilstīgiem un vietējam līmenim piemērotiem. Nav pierādījumu, kas liecinātu, ka ierosinātie intervāli un parametru saraksts nodrošinās augstāku veselības aizsardzības līmeni.

Eiropas Komisija ievieš uz risku balstītu analīzi, ko izmanto ūdens sateces baseinos, dzeramā ūdens ražošanas, sadales un ēku iekšējās iekārtās, paredzot iespēju dalībvalstīm to papildināt. Pienākumu sadale joprojām ir jāprecizē, jo īpaši attiecībā uz dzeramā ūdens apgādes uzņēmumu lomu.

11. grozījums

8. panta 1. punkta d) apakšpunkta iv) punkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
citi relevanti piesārņotāji, piem., mikroplastmasa, vai upju baseiniem specifiski piesārņotāji, ko dalībvalstis noteikušas, balstoties uz cilvēka darbības ietekmes pārskatu, kurš sagatavots saskaņā ar Direktīvas 2000/60/EK 5. pantu, un informāciju par būtiskiem noslogojumiem, kura savākta saskaņā ar minētās direktīvas II pielikuma 1.4. punktu.	citi relevanti piesārņotāji, piem., mikroplastmasa (daļiņas, kuru izmērs ir no 1 nm līdz 5 mm un kurās ir augsts polimēru saturs), vai upju baseiniem specifiski piesārņotāji, ko dalībvalstis noteikušas, balstoties uz cilvēka darbības ietekmes pārskatu, kurš sagatavots saskaņā ar Direktīvas 2000/60/EK 5. pantu, un informāciju par būtiskiem noslogojumiem, kura savākta saskaņā ar minētās direktīvas II pielikuma 1.4. punktu.

Pamatojums

Mikroplastmasa ir viens no lieliem piesārņojuma avotiem, kas dalībvalstīm būtu jāmonitorē. Ierosināto definīciju izmanto Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūra.

12. grozījums

8. panta 4. punkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Gadījumos, kad ūdens piegādātājam atļauj samazināt monitoringa biežumu, kā minēts 2. punkta b) apakšpunktā, dalībvalstis turpina apdraudējumu novērtējumā ietvertajā ūdensobjektā šos parametrus regulāri monitorēt.	Gadījumos, kad ūdens piegādātājam atļauj samazināt monitoringa biežumu, kā minēts 3. punkta b) apakšpunktā, dalībvalstis turpina apdraudējumu novērtējumā ietvertajā ūdensobjektā šos parametrus regulāri monitorēt.

Pamatojums

Atsauce būtu jāprecizē: te runa ir par 3. punkta b) apakšpunktu.

13. grozījums

10. panta 1. punkta c) apakšpunkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p><i>verifikācija, vai saskarē ar dzeramo ūdeni esošo būv-izstrādājumu ekspluatācijas īpašības pietiekamā mērā atbilst raksturlielumiem, kas saistīti ar Regulas (ES) Nr. 305/2011 I pielikuma 3. punkta e) apakšpunktā noteiktajām būvdarbu pamatprasībām.</i></p>	

Pamatojums

Komiteja iesaka šo apakšpunktu neiekļaut direktīvā, jo Regula (ES) Nr. 305/2011 neparedz saskaņotu higiēnas un veselības aizsardzības pamatprasību (I pielikums, 3. punkta e) apakšpunkts) attiecībā uz izstrādājumiem, proti, attiecībā uz izstrādājumu un verifikācijas standartiem, un tādējādi netiek saskaņots, kādas ekspluatācijas īpašības jānorāda tām vielām, kas nonāk dzeramajā ūdenī, un tas nozīmē, ka uz minēto regulu nevar atsaukties un pamatoties, ja ir jānovērš draudi cilvēka veselībai. Skatīt arī 5. un 6. grozījumu.

14. grozījums

10. panta 2. punkta c) apakšpunkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p><i>sadarbībā ar ūdens piegādātājiem veic citus pasākumus, piem., izmanto piemērotus ūdens kondicionēšanas paņēmienus, ar kuriem maina piegādājamā ūdens veidu vai īpašības, lai pilnīgi novērstu vai mazinātu risku, ka piegādātais ūdens varētu neatbilst noteiktajām parametru vērtībām;</i></p>	

Pamatojums

Šis pasākums, kas paredz, ka piegādātāji pirms ūdens piegādes vietējās sadales sistēmā ūdeni pārveido tā, lai tas atbilstu I pielikuma C daļā minētajām parametru vērtībām, nav īstenojams. Drīzāk vietējās sadales sistēmas tehniski un no izmantoto materiālu viedokļa ir jāveido tā un šīs sistēmas ir jāekspluatē tā, lai tiktu ievērotas I pielikuma C daļā minētās parametru vērtības.

15. grozījums

10. panta 2. punkta d) apakšpunkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
patērētājus pienācīgi informē un konsultē par ūdens patēriņa un izmantošanas nosacījumiem un to, ar kādiem pasākumiem varētu novērst riska atkārtošanos;	patērētājus pienācīgi informē un konsultē par ūdens patēriņa un izmantošanas nosacījumiem un to, ar kādiem pasākumiem varētu novērst neatbilstības riska atkārtošanos;

Pamatojums

Būtu jāprecizē, par kādu risku ir runa.

16. grozījums

12. panta 3. punkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Neatkarīgi no tā, vai ir radušās neatbilstības parametru vērtībām, dalībvalstis nodrošina, ka jebkura dzeramā ūdens, kas rada iespējamās briesmas cilvēka veselībai, piegāde tiek aizliegta vai lietošana stingri ierobežota un ka tiek veikti visi citi korektīvie pasākumi, kas nepieciešami, lai aizsargātu cilvēka veselību.	Neatkarīgi no tā, vai ir radušās neatbilstības parametru vērtībām, dalībvalstis nodrošina, ka jebkura dzeramā ūdens, kas rada iespējamās briesmas cilvēka veselībai, piegāde tiek aizliegta vai lietošana stingri ierobežota un ka tiek veikti visi citi korektīvie pasākumi, kas nepieciešami, lai aizsargātu cilvēka veselību.
<i>Dalībvalstis automātiski uzskata, ka jebkāda I pielikuma A un B daļā noteiktajām parametru vērtībām piemērojamo minimālo prasību neizpilde rada iespējamās briesmas cilvēka veselībai.</i>	

Pamatojums

Tas, ka katra neatbilstība parametru vērtībām piemērojamām minimālajām prasībām (piem., viena vienīga koliforma baktērija, duļķainība vai ķīmiskā parametra pārsniegšana par apmēram 10 %) pati par sevi un automātiski tiek uzskatīta par iespējamām briesmām, liecina par pārmērīgu regulēšanu. Pirmkārt, PVO, vērtējot parametru vērtību ietekmi uz veselību, izmanto preventīvu pieeju veselības apdraudējumam (skatīt arī jauno 16. apsvērumu un svītrototo Direktīvas 98/83/EK 9. pantu) un uzsvāru neliek uz tūlītēju iespējamu veselības apdraudējumu. Šeit vērojama pretruna ar PVO pieeju. Otrkārt, koliformas baktērijas un arī duļķainība – tie ir tikai divi piemēri – liecina par iespējamu kontamināciju dekantēšanas dēļ. Jāapzinās, ka katra neatbilstība parametru vērtībām ir saistīta ar prasību informēt patērētājus. Ļoti iespējams, ka tādā veidā tiks izraisīta patērētāju nedrošība un bailes un mazināsies viņu uzticēšanās dzeramajam ūdenim un tādēļ pieaugs pudelēs pildītā ūdens patēriņš. Tas ir pretrunā direktīvas pamatmērķiem. Jāņem arī vērā, ka attiecīgajā gadījumā ne vienmēr, piemēram, tehnisku iemeslu dēļ, būs iespējams nekavējoties veikt pasākumus. (Skatīt 17. grozījumu, kurā ierosināts nesvītrot Direktīvas 98/83/EK 9. pantu ("Izņēmumi")).

17. grozījums

Pēc 12. panta pievienot jaunu pantu "Izņēmumi"

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>xx. pants – "Izņēmumi" (Direktīvas 98/83/EK 9. pants)</p> <p>1. Dalībvalstis var pieļaut parametru vērtībām izņēmumus, kas minēti I pielikuma B daļā vai noteikti saskaņā ar 5. panta 2. punktu, līdz maksimālam apmēram, ko tās nosaka, ar nosacījumu, ka izņēmumi neapdraud cilvēku veselībai un dzeramo ūdeni attiecīgajā apgabalā nevar piegādāt nekādā citā veidā.</p> <p>Izņēmumus nosaka uz iespējami īsāku laiku un ne vairāk kā uz trīs gadu laikposmu, kura beigās tiek izveidots pārskats, lai noteiktu, vai ir gūti pietiekami panākumi. Ja dalībvalsts domā no jauna piešķirt izņēmuma statusu, tā Komisijai iesniedz pārskatu un sava lēmuma pamatojumu par jaunā izņēmuma statusa piešķiršanu. Šāds jauns izņēmums nedrīkst pārsniegt trīs gadu laikposmu.</p> <p>2. Izņēmuma apstākļos dalībvalsts var lūgt trešo izņēmuma statusu uz laikposmu, kas nepārsniedz trīs gadus. Komisija sniedz atzinumu par šādiem lūgumiem trīs mēnešu laikā.</p> <p>3. Izņēmumā, ko piešķir saskaņā ar 1. un 2. punktu, precīzē šādus datus:</p> <p>a) izņēmuma pamatojumu;</p> <p>b) attiecīgo parametru, iepriekšējos attiecīgā monitoringa rezultātus un izņēmuma maksimālās pieļaujamās vērtībās;</p> <p>c) ģeogrāfisko apgabalu, katru dienu piegādātā ūdens daudzumu, attiecīgo iedzīvotāju skaitu un to, vai tas ietekmēs kādu būtisku pārtikas ražošanas uzņēmumu;</p> <p>d) atbilstošu monitoringa shēmu ar palielinātu monitoringa biežumu, ja tas ir nepieciešams;</p> <p>e) nepieciešamās korektīvās rīcības plāna kopsavilkumu, ieskaitot darbu grafiku un izmaksu tāmi, kā arī noteikumu par pārskatīšanu;</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p><i>f) vajadzīgo izņēmuma statusa ilgumu.</i></p> <p><i>4. Ja kompetentās iestādes neatbilstību parametru vērtībām uzskata par niecīgu un saskaņā ar 12. panta 2. punktu veiktā rīcība ir pietiekama, lai izlabotu problēmu 30 dienu laikā, 3. punkta prasības nav jāpiemēro.</i></p> <p><i>Tādā gadījumā kompetentās iestādes vai citas attiecīgās struktūras nosaka tikai maksimālās pieļaujamās attiecīgā parametra vērtības un laiku, kas dots, lai izlabotu problēmu.</i></p> <p><i>5. Izmantot 4. punktu vairs nevar, ja kopā vairāk nekā 30 dienas pēdējo 12 mēnešu laikā ir konstatēta neatbilstība kādai parametru vērtībai konkrētajā ūdens piegādes veidā.</i></p> <p><i>6. Dalībvalstis, kuras izmanto izņēmumus, kas minēti šinī pantā, nodrošina, ka iedzīvotāji, kurus skar šādi izņēmumi, ir pienācīgi informēti par attiecīgā izņēmuma veidu un par nosacījumiem, kas to reglamentē. Turklāt dalībvalstis vajadzības gadījumā nodrošina, ka īpaši tiek brīdinātas noteiktas iedzīvotāju grupas, kurām izņēmums var radīt īpašu apdraudējumu.</i></p> <p><i>Šie pienākumi neattiecas uz 4. punktā aprakstītajiem gadījumiem, ja kompetentās iestādes nenolemj citādi.</i></p> <p><i>7. Izņemot izņēmumus, kas piešķirti saskaņā ar 4. punktu, dalībvalstis divu mēnešu laikā informē Komisiju par katru izņēmumu attiecībā uz atsevišķiem ūdens piegādes objektiem, kas pārsniedz vidēji 500 m³ dienā vai apgādā vairāk nekā 5 000 cilvēku, ieskaitot 3. punktā minēto informāciju.</i></p> <p><i>8. Šis pants neattiecas uz dzeramo ūdeni, ko tirgo pudelēs vai kannās.</i></p>

Pamatojums

Ja neatbilstība parametra vērtībai nerada iespējamās briesmas veselībai, Komiteja iesaka līdz šim spēkā esošās Direktīvas 98/83/EK 9. panta normas atkal iekļaut direktīvas priekšlikumā. Šāda neatbilstība ne vienmēr rada tiešas briesmas veselībai, un PVO, vērtējot parametru vērtību ietekmi uz veselību, izmanto preventīvu pieeju veselības apdraudējumam (skatīt arī jauno 16. apsvērumu un svītrotu Direktīvas 98/83/EK 9. pantu).

18. grozījums

13. pants

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Piekluve dzeramajam ūdenim</p> <p>1. Neskarot Direktīvas 2000/60/EK 9. pantu, dalībvalstis veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai to teritorijā uzlabotos ikviena cilvēka piekluve dzeramajam ūdenim un taktu popularizēta tā lietošana. Tie ietver visus šos pasākumus:</p> <p>a) apzināt, kādiem cilvēkiem nav piekļuves dzeramajam ūdenim un kādi ir piekļuves trūkuma iemesli (piem., piederība pie neaizsargātas un marginalizētas grupas), izvērtēt, kādos veidos dzeramo ūdeni varētu darīt šiem cilvēkiem pieklūstamāku, un tos informēt par iespējām pieslēgties sadales tīkliem vai citām iespējām gūt piekļuvi šādam ūdenim;</p> <p>b) sabiedriskās vietās gan ārā, gan iekštelpās ierīkot un uzturēt aprīkojumu, ar ko var brīvi saņemt dzeramo ūdeni;</p> <p>c) popularizēt dzeramo ūdeni,</p> <p>i) rīkojot kampaņas, kurās iedzīvotāji tiek informēti par šāda ūdens kvalitāti;</p> <p>ii) aicinot šādu ūdeni nodrošināt pārvaldes iestādēs un publiskā sektora ēkās;</p> <p>iii) aicinot šādu ūdeni bez maksas nodrošināt restorānos, ēdnīcās un ēdināšanas iestādījumos.</p>	<p>Piekluve dzeramajam ūdenim</p> <p>1. Neskarot Direktīvas 2000/60/EK 9. pantu, dalībvalstis veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai to teritorijā uzlabotos ikviena cilvēka piekluve dzeramajam ūdenim un taktu popularizēta tā lietošana. Nemot vērā tādu aspektu kā lauku un salu kopienu ģeogrāfiskā nošķirtībā, tie ietver visus šos pasākumus:</p> <p>a) apzināt, kādiem cilvēkiem nav piekļuves dzeramajam ūdenim un kādi ir piekļuves trūkuma iemesli (piem., piederība pie neaizsargātas un marginalizētas grupas), izvērtēt, kādos veidos dzeramo ūdeni varētu darīt šiem cilvēkiem pieklūstamāku, un tos informēt par iespējām pieslēgties sadales tīkliem vai citām iespējām gūt piekļuvi šādam ūdenim;</p> <p>b) sabiedriskās vietās gan ārā, gan iekštelpās ierīkot un uzturēt aprīkojumu, ar ko var brīvi saņemt dzeramo ūdeni, paredzot īpašu ierīču uzstādīšanu, lai nepieļautu ūdens izšķērdēšanu;</p> <p>c) popularizēt dzeramo ūdeni,</p> <p>i) rīkojot kampaņas, kurās iedzīvotāji tiek informēti par šāda ūdens kvalitāti;</p> <p>ii) aicinot šādu ūdeni nodrošināt pārvaldes iestādēs un publiskā sektora ēkās;</p> <p>iii) aicinot šādu ūdeni bez maksas nodrošināt restorānos, ēdnīcās un ēdināšanas iestādījumos.</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>2. Balstoties uz informāciju, kas iegūta saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu, dalībvalstis veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai panāktu, ka neaizsargātām un marginalizētām grupām ir piekļuve dzeramajam ūdenim.</p> <p>Ja šīm grupām nav piekļuves dzeramajam ūdenim, dalībvalstis tās nekavējoties informē par to lietotā ūdens kvalitāti un par to, kā izvairīties no nelabvēlīgas ietekmes uz cilvēka veselību iespējamās šā ūdens kontaminācijas dēļ.</p>	<p>2. Balstoties uz informāciju, kas iegūta saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu, dalībvalstis sadarbībā ar attiecīgajām reģionālajām un vietējām publiskajām iestādēm veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai panāktu, ka neaizsargātām un marginalizētām grupām ir piekļuve dzeramajam ūdenim.</p> <p>Īpaši jācenšas nodrošināt, ka vietējās pašvaldības var ietekmēt pasākumus, kas nodrošina ūdens pieejamību. Jāpaver arī iespēja izmantot privātus ūdensapgādes avotus ar nosacījumu, ka tie tiek uzraudzīti un atbilst kvalitātes prasībām.</p> <p>Ja šīm grupām nav piekļuves dzeramajam ūdenim, dalībvalstis tās nekavējoties informē par to lietotā ūdens kvalitāti un par to, kā izvairīties no nelabvēlīgas ietekmes uz cilvēka veselību iespējamās šā ūdens kontaminācijas dēļ.</p>

Pamatojums

Dzeramā ūdens pieejamībai būtībā ir arī vispārēja nozīme. Daudzās dalībvalstīs saskaņā ar tiesību normām pašvaldības ir atbildīgas par iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar dzeramo ūdeni. Būtu jāparedz, ka dalībvalstis var pašas risināt problēmas, ja tās ir saistītas ar dzeramā ūdens kvalitāti un pieejamību. Tomēr papildu šķēršļiem, uz kuriem norāda noteiktas vietējas un reģionālās pašvaldības, un ar tiem saistītajai finansiālajai ietekmei būtu jāpievērš uzmanība, iesaistot attiecīgās pašvaldības un tādā veidā nodrošinot neaizsargātām iedzīvotāju grupām vienlīdzīgas iespējas piekļūt dzeramajam ūdenim.

19. grozījums

I pielikums, B daļa – Parametri: pesticīdi – Piezīmes

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>“Pesticīdi” ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> — organiskie insekticīdi, — organiskie herbicīdi, — organiskie fungicīdi, — organiskie nematocīdi, — organiskie akaricīdi, — organiskie algicīdi, — organiskie rodenticīdi, — organiskie slimicīdi, — radniecīgi produkti (arī augšanas regulatori) <p>un to attiecīgie metabolīti pēc Regulas (EK) Nr. 1107/2009 3. panta 32. punktā sniegtās definīcijas.</p>	<p>“Pesticīdi” ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> — organiskie insekticīdi, — organiskie herbicīdi, — organiskie fungicīdi, — organiskie nematocīdi, — organiskie akaricīdi, — organiskie algicīdi, — organiskie rodenticīdi, — organiskie slimicīdi, — radniecīgi produkti (arī augšanas regulatori) <p>un to attiecīgie metabolīti pēc Regulas (EK) Nr. 1107/2009 3. panta 32. punktā sniegtās definīcijas.</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Parametra vērtību katram pesticīdam piemēro atsevišķi.	Parametra vērtību katram pesticīdam piemēro atsevišķi.

Pamatojums

Regulā (EK) Nr. 1107/2009 minēti "attiecīgie" metabolīti, un arī pielikuma 2018. gada 1. februāra priekšlikumam ES direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti tulkojumā angļu valodā ir norādīts "(..) and their relevant metabolites (..)". Ieteikts dokumenta vācu valodas versijā grozīt vārda "relevant" ("attiecīgie") tulkojumu. [Grozījums neattiecas uz teksta tulkojumu latviešu valodā – tulkotāja piezīme.]

20. grozījums

Jauns I pielikums, D daļa

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	D daļa. Mērītāja parametri Priekšlikumā atkal iekļaut tabulu, kas bija Direktīvas 98/83/EK I pielikuma C daļā.

Pamatojums

Direktīvas 98/83/EK I pielikuma C daļā minētie mērītāja parametri jaunās direktīvas priekšlikumā ir svītroti, jo tiem neesot nekādas saistības ar veselības aizsardzību. Būtu tomēr jāuzskata, ka smarža un garša ir higiēnas prasības, kas jāattiecinā uz ūdens kvalitāti, un smarža un garša ietekmē patērētāju vēlmi dzert ūdensvada ūdeni. Citi parametri ir saistīti ar noteiktām iekārtām un pēc būtības tehniski, piemēram, minēts dzelzs, mangāns un duļķainība, norādot uz koroziju, kā arī TOC parametrs un pH saistībā ar dezinfekcijas līdzekļu lietošanu. Komiteja iesaka mērītāja parametru tabulu atkal iekļaut I pielikuma D daļā. III pielikuma B daļā iekļautā 1. tabula, kas attiecas uz veiktspējas kritērijiem, būtu atbilstoši jāgroza, ņemot vērā mērītāja parametrus.

21. grozījums

Grozījums attiecībā uz Komisijas dokumentu COM(2017) 753 final – 1. daļa

14. pants

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Informācija sabiedrībai	Informācija sabiedrībai
1. Dalībvalstis nodrošina, ka visām apgādātajām personām tiešsaistē pieejama pietiekama un pienācīgi atjaunināta informācija par dzeramo ūdeni saskaņā ar IV pielikumu.	1. Dalībvalstis nodrošina, ka visām apgādātajām personām tiešsaistē pieejama pietiekama un pienācīgi atjaunināta informācija par dzeramo ūdeni saskaņā ar IV pielikumu.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>2. Dalībvalstis nodrošina, ka visas apgādātās personas regulāri un vismaz reizi gadā vispiemērotākajā formā (piem., rēķinā vai viedlietotnēs) bez īpaša pieprasījuma saņem šādu informāciju:</p> <p>a) informācija par dzeramā ūdens tarifa izmaksu struktūru uz vienu kubikmetru (gan fiksētajām, gan mainīgajām izmaksām), kurā norādītas vismaz ar šādiem elementiem saistītās izmaksas:</p> <p><i>i) pasākumi, ko ūdens piegādātāji veic apdraudējumu novērtēšanai saskaņā ar 8. panta 5. punktu;</i></p> <p><i>ii) dzeramā ūdens apstrāde un sadale;</i></p> <p><i>iii) notekūdeņu savākšana un attīrīšana;</i></p> <p><i>iv) saskaņā ar 13. pantu veiktie pasākumi, ja ūdens piegādātāji tādus veikuši;</i></p> <p>b) piegādātā dzeramā ūdens cena litrā un kubikmetrā;</p> <p>c) vismaz reizi gadā vai norēķinu periodā – mājsaimniecības patērētais ūdens daudzums, kā arī gada patēriņa tendences;</p> <p>d) mājsaimniecības gada ūdens patēriņa salīdzinājums ar tādas pašas kategorijas mājsaimniecības vidējo patēriņu;</p> <p>e) saite uz vietni, kurā sniegta IV pielikumā norādītā informācija.</p> <p>Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, kuros precizēts saskaņā ar pirmo daļu sniedzamās informācijas formāts un tās sniegšanas kārtība. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 20. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.</p> <p>3. Šā panta 1. un 2. punkts neskar Direktīvu 2003/4/EK un 2007/2/EK.</p>	<p>2. Dalībvalstis nodrošina, ka visas apgādātās personas regulāri un vismaz reizi gadā vispiemērotākajā formā (piem., rēķinā vai viedlietotnēs) bez īpaša pieprasījuma saņem šādu informāciju:</p> <p>a) informācija par dzeramā ūdens tarifa izmaksu struktūru uz vienu kubikmetru (gan fiksētajām, gan mainīgajām izmaksām);</p> <p>b) piegādātā dzeramā ūdens cena litrā un kubikmetrā;</p> <p>c) vismaz reizi gadā vai norēķinu periodā – mājsaimniecības patērētais ūdens daudzums, kā arī gada patēriņa tendences;</p> <p>d) mājsaimniecības gada ūdens patēriņa salīdzinājums ar tādas pašas kategorijas mājsaimniecības vidējo patēriņu;</p> <p>e) saite uz vietni, kurā sniegta IV pielikumā norādītā informācija.</p> <p>Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, kuros precizēts saskaņā ar pirmo daļu sniedzamās informācijas formāts un tās sniegšanas kārtība. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 20. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.</p> <p>3. Šā panta 1. un 2. punkts neskar Direktīvu 2003/4/EK un 2007/2/EK.</p>

Pamatojums

14. pantā noteiktās prasības ir pārāk tālejošas. Mājsaimniecības būtu galvenokārt jāinformē par dzeramā ūdens kvalitāti. Informācija (par notekūdeņiem, attīrīšanas posmiem, kas ir komercnoslēpums, un par citiem aspektiem), kas nav saistīta ar dzeramā ūdens kvalitāti, nav jāsniedz.

22. grozījums

Grozījums attiecībā uz Komisijas dokumentu COM(2017) 753 final – 1. daļa

IV pielikums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
SABIEDRĪBAI TIEŠSAISTĒ SNIEDZAMĀ INFORMĀCIJA	SABIEDRĪBAI TIEŠSAISTĒ SNIEDZAMĀ INFORMĀCIJA
Patērētājiem tiešsaistē ir pieejama šāda lietotājiem draudzīgi noformēta un īpaši pielāgota informācija:	Patērētājiem tiešsaistē ir pieejama šāda lietotājiem draudzīgi noformēta un īpaši pielāgota informācija:
<p>(1) relevantā ūdens piegādātāja identifikācija;</p> <p>(2) visjaunākie I pielikuma A un B daļā norādīto parametru monitoringa rezultāti, arī paraugošanas biežums un paraugošanas punktu atrašanās vieta, par apgādāto personu interesējošo apgabalu, kā arī saskaņā ar 5. pantu noteiktā parametra vērtība. Monitoringa rezultāti nedrīkst būt senāki</p> <p>a) par vienu mēnesi, ja attiecīgais piegādātājs ir ļoti liels ūdens piegādātājs;</p> <p>b) par sešiem mēnešiem, ja attiecīgais piegādātājs ir liels ūdens piegādātājs;</p> <p>c) par vienu gadu, ja attiecīgais piegādātājs ir mazs ūdens piegādātājs;</p> <p>(3) ja tiek pārsniegtas saskaņā ar 5. pantu noteiktās parametru vērtības, informācija par iespējamajām briesmām cilvēka veselībai un ar to saistītie ieteikumi par veselību un patēriņu vai hipersaite uz vietni, kurā šāda informācija pieejama;</p> <p>(4) relevantā piegādes risku novērtējuma kopsavilkums;</p> <p>(5) informācija par šādiem indikatorparametriem un ar tiem saistītajām parametru vērtībām:</p> <p>a) krāsainība;</p> <p>b) pH (ūdeņraža jonu koncentrācija);</p>	<p>(1) relevantā ūdens piegādātāja identifikācija;</p> <p>(2) visjaunākie I pielikuma A un B daļā norādīto parametru monitoringa rezultāti, arī paraugošanas biežums un paraugošanas punktu atrašanās vieta, par apgādāto personu interesējošo apgabalu, kā arī saskaņā ar 5. pantu noteiktā parametra vērtība. Monitoringa rezultāti nedrīkst būt senāki</p> <p>a) par vienu mēnesi, ja attiecīgais piegādātājs ir ļoti liels ūdens piegādātājs;</p> <p>b) par sešiem mēnešiem, ja attiecīgais piegādātājs ir liels ūdens piegādātājs;</p> <p>c) par vienu gadu, ja attiecīgais piegādātājs ir mazs ūdens piegādātājs;</p> <p>(3) ja tiek pārsniegtas saskaņā ar 5. pantu noteiktās parametru vērtības, informācija par iespējamajām briesmām cilvēka veselībai un ar to saistītie ieteikumi par veselību un patēriņu vai hipersaite uz vietni, kurā šāda informācija pieejama;</p> <p>(4) relevantā piegādes risku novērtējuma kopsavilkums;</p> <p>(5) informācija par šādiem indikatorparametriem un ar tiem saistītajām parametru vērtībām:</p> <p>a) krāsainība;</p> <p>b) pH (ūdeņraža jonu koncentrācija);</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>c) elektrovadītspēja;</p> <p>d) dzelzs saturs;</p> <p>e) mangāna saturs;</p> <p>f) smarža;</p> <p>g) garša;</p> <p>h) cietība;</p> <p>i) minerāli, ūdenī izšķīdušie anjoni/katjoni:</p> <ul style="list-style-type: none"> — borāts BO_3^-; — karbonāts CO_3^{2-}; — hlorīds Cl^-; — fluorīds F^-; — hidroģēnkarbonāts HCO_3^-; — nitrāts NO_3^-; — nitrīts NO_2^-; — fosfāts PO_4^{3-}; — silikāts SiO_2; — sulfāts SO_4^{2-}; — sulfīds S_2^-; — alumīnijs Al; — amonijs NH_4^+; — kalcijs Ca; — magnijs Mg; — kālijs K; — nātrijs Na. 	<p>c) elektrovadītspēja;</p> <p>d) dzelzs saturs;</p> <p>e) mangāna saturs;</p> <p>f) smarža;</p> <p>g) garša;</p> <p>h) cietība;</p> <p>i) minerāli, ūdenī izšķīdušie anjoni/katjoni:</p> <ul style="list-style-type: none"> — borāts BO_3^-; — karbonāts CO_3^{2-}; — hlorīds Cl^-; — fluorīds F^-; — hidroģēnkarbonāts HCO_3^-; — nitrāts NO_3^-; — nitrīts NO_2^-; — fosfāts PO_4^{3-}; — silikāts SiO_2; — sulfāts SO_4^{2-}; — sulfīds S_2^-; — alumīnijs Al; — amonijs NH_4^+; — kalcijs Ca; — magnijs Mg; — kālijs K; — nātrijs Na.
<p>Šīs parametru vērtības un citu nejonizēto savienojumu un mikroelementu vērtības var norādīt kopā ar atsaucē vērtību un/vai paskaidrojumu;</p>	<p>Šīs parametru vērtības un citu nejonizēto savienojumu un mikroelementu vērtības var norādīt kopā ar atsaucē vērtību un/vai paskaidrojumu;</p>
<p>(6) ieteikumi patērētājiem, arī par to, kā samazināt ūdens patēriņu;</p>	<p>(6) ieteikumi patērētājiem, arī par to, kā samazināt ūdens patēriņu;</p>
<p>(7) ja ūdens piegādātājs ir ļoti liels ūdens piegādātājs, šāda ikgadēja informācija:</p>	<p>(7) ja ūdens piegādātājs ir ļoti liels ūdens piegādātājs, šāda ikgadēja informācija:</p>
<p>a) ūdens sistēmas vispārīgie efektivitātes rādītāji, arī noplūžu rādītāji un energopatēriņš uz piegādātā ūdens kubikmetru;</p>	<p>a) informācija par ūdens piegādātāja pārvaldību un vadību, arī valdes sastāvu;</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>b) informācija par ūdens piegādātāja pārvaldību un vadību, arī valdes sastāvu;</p> <p>c) gadā piegādātais ūdens daudzums un tendences;</p> <p>d) informācija par patērētājiem pārdotā ūdens tarifu uz kubikmetru, arī fiksētajām un mainīgajām izmaksām, norādot vismaz izmaksas, kas saistītas ar energopatēriņu uz kubikmetru piegādātā ūdens, ar pasākumiem, ko ūdens piegādātāji veic 8. panta 4. punktā prasītā apdraudējumu novērtējuma sagatavošanai, ar dzeramā ūdens apstrādi un sadali un ar notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, un izmaksas, kas saistītas ar 13. pantā norādītajiem pasākumiem, ja ūdens piegādātāji tādus veikuši;</p> <p>e) investīcijas, kas piegādātājam šķiet vajadzīgas ūdens pakalpojumu sniegšanas finansiālās ilgtspējas nodrošināšanai (arī infrastruktūras uzturēšanai), un faktiski saņemtās vai atgūtās investīcijas;</p> <p>f) izmantotie ūdens apstrādes un dezinfekcijas pavedi;</p> <p>g) kopsavilkums un statistiska informācija par patērētāju sūdzībām un to, cik laicīgi un adekvāti reaģēts uz problēmām;</p>	<p>b) gadā piegādātais ūdens daudzums un tendences;</p> <p>c) informācija par patērētājiem pārdotā ūdens tarifu uz kubikmetru, arī fiksētajām un mainīgajām izmaksām, norādot vismaz izmaksas, kas saistītas ar energopatēriņu uz kubikmetru piegādātā ūdens;</p> <p>d) investīcijas, kas piegādātājam šķiet vajadzīgas ūdens pakalpojumu sniegšanas finansiālās ilgtspējas nodrošināšanai (arī infrastruktūras uzturēšanai), un faktiski saņemtās vai atgūtās investīcijas;</p>
<p>(8) pēc pieprasījuma – piekļuve līdz 10 gadus veciem vēsturiskajiem datiem par 2. un 3. punktā norādīto informāciju.</p>	<p>(8) pēc pieprasījuma – piekļuve līdz 10 gadus veciem vēsturiskajiem datiem par 2. un 3. punktā norādīto informāciju.</p>

Pamatojums

14. pantā paredzētajās prasībās, kas attiecas uz ļoti lielu piegādātāju pienākumu katru gadu informēt patērētājus, jāiekļauj arī prasība sniegt gan informāciju par cilvēku patēriņam paredzētā ūdens kvalitāti, gan arī pārredzamu informāciju par piegādes apjomiem un ar to saistīto izmaksu struktūru. Jāsniedz arī informācija par to investīciju, kas saistītas ar ūdens pakalpojumu sniegšanu, izmaksām, jo tās ietekmē izmaksas, kuras jāsedz patērētājiem. Pārējās prasības attiecībā uz informēšanu nav tieši saistītas ar ūdens piegādi patērētājiem. Pienācīgi būtu jāņem vērā papildu informācija, kas attiecas uz ļoti nozīmīgām infrastruktūras jomām, kuras ietekmē sabiedrības drošību. Sniedzot informāciju par ūdensapgādes pakalpojumiem, tāda informācija, kas nav tieši saistīta ar piegādātā ūdens kvalitāti un kvantitāti un attiecīgo nepieciešamo izmaksu struktūru, patērētājiem nebūtu jāsniedz. Informāciju par notekūdeņu attīrīšanu nedrīkst tieši pielīdzināt informācijai par dzeramā ūdens izmantošanu, jo tas maldinātu patērētājus un rastos papildus jautājumi. Informācija, kas kopumā attiecas uz ļoti nozīmīgo infrastruktūru un sabiedrības spēju funkcionēt, nebūtu publiski jāatklāj, lai izvairītos no nelabvēlīgas ietekmes uz šādu infrastruktūru.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu pārstrādāt Padomes Direktīvu 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti, lai atbilstoši jaunākajām zinātniskajām un tehniskajām atziņām patērētājiem ES dalībvalstīs nodrošinātu kvalitatīvi augstvērtīgu dzeramo ūdeni;
2. atbalsta Eiropas Komisijas mērķus aizsargāt dzeramā ūdens kvalitāti no cilvēka veselībai kaitējošas ietekmes un to panākt ar monitoringu un minimālajām prasībām, kas saskaņā ar direktīvu būs jāievēro. Taču būtiska loma būs dalībvalstu reģionālajam un vietējam līmenim, kam ar monitoringu, novēšanas pasākumiem un korektīvajiem pasākumiem būs jāpanāk un jānodrošina patērētājiem augsts dzeramā ūdens kvalitātes līmenis, kā to pieprasa direktīva;
3. īpaši atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumus, kas saistīti ar Eiropas pilsoņu iniciatīvu "Tiesības uz ūdeni", kuras mērķis ir nodrošināt vispārēju piekļuvi tādām būtiskām publiskām pakalpojumiem kā tīrs un veselīgs dzeramais ūdens, un to, ka paredzēti īpaši pasākumi ar mērķi uzlabot neaizsargātu un marginalizētu grupu iespējas piekļūt šādam ūdenim;
4. uzskata: lai varētu nodrošināt ilgtspējīgu apgādi ar dzeramo ūdeni, ir vajadzīgas obligātas prasības, kas piemērojamas svarīgāko un profilaktisko ar veselību saistīto kvalitātes standartu minimumam un parametru vērtībām. Šādas prasības ir vajadzīgas, jo šis minimums un vērtības nosaka minimālos mērķus, kas attiecas uz vides kvalitātes standartiem, kuri ir vajadzīgi saskaņā ar principu "piesārņotājs maksā" un piesardzības principu. Ievērojot patērētāju intereses, pasākumi, kas saskaņā ar Eiropas Savienības vides politikas mērķiem (LESD 191. panta 2. punkts) un it īpaši saskaņā ar spēkā esošo Ūdens pamatdirektīvu uzsvāru liek uz virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu tīrības nodrošināšanu, ir pirmais būtiskais solis, kurš vajadzības gadījumā ir jāpapildina ar piesārņojuma likvidēšanu cikla pēdējā posmā (*end-of-pipe*);
5. uzskata, ka dzeramā ūdens kvalitāte būtu cieši jāsaista ar Ūdens pamatdirektīvas prasībām, it īpaši tās 7. pantu. Šajā saistībā būtiska loma ir dalībvalstu reģionālā un vietējā līmeņa iestāžu un ūdens piegādātāju sadarbībai un tā ir jāatbalsta, lai varētu apzināt dzeramā ūdens resursu apsaimniekošanā radušos draudus, novērst šos draudus, likvidējot to rašanās cēloņus, un ar attiecīgiem pasākumiem vērsties pret šiem draudiem. Šāda rīcība ir jāatbalsta, jo mērķis ir, ievērojot piesardzības principu, nodrošināt patērētājiem ilgtspējīgu un augstu dzeramā ūdens kvalitāti. Eiropas Komisija ievieš uz risku balstītu analīzi, ko izmanto ūdens sateces baseinos, dzeramā ūdens ražošanas, sadales un ēku iekšējās iekārtās, paredzot iespēju dalībvalstīm to precizēt. Pienākumu sadale joprojām ir jāprecizē, jo īpaši attiecībā uz dzeramā ūdens apgādes uzņēmumu lomu. Vēlams, lai tas notiktu dalībvalstu līmenī, lai pienācīgi ņemtu vērā valstu tiesisko regulējumu un subsidiaritātes principu;
6. piekrīt Eiropas Komisijai, kas uzskata: lai varētu nodrošināt augstu dzeramā ūdens kvalitāti, tāds pasākums kā riska izvērtēšanā balstītā pieeja negatīvas ietekmes novēršanai ir jāveido vispusīgāk un efektīvāk, nekā tas paredzēts Dzeramā ūdens direktīvā 98/83/EK. Par galvenajiem ūdensapgādes instrumentiem pamatoti izraudzīta PVO ūdens drošuma plāna pieeja, DIN EN 15975-2 vispārējie pamatprincipi attiecībā uz dzeramā ūdens ieguvei izmantoto ūdensobjektu apdraudējumu novērtējumu, ūdens piegādātāju veikta piegādes risku novērtēšana un vietējās sadales risku novērtēšana. Gaidāms, ka atkarībā no vietējiem un reģionālajiem apstākļiem riska novērtēšana un riska pārvaldība pavērs iespēju paaugstināt apgādes ar dzeramo ūdeni efektivitāti un tādā veidā nodrošināt patērētājiem augstu dzeramā ūdens kvalitāti. Paredzēts, ka dalībvalstīm un it īpaši to reģionālajam un vietējam līmenim ir jānodrošina patērētājiem dzeramā ūdens kvalitāte. Svarīgi ir nodrošināt, ka riska izvērtēšanā balstītā pieeja atbilst attiecīgās valsts apstākļiem;
7. atzīmē, ka augsti vides standarti un ilgtspējīga zemes apsaimniekošana ir būtiski faktori, kas ietekmē ūdens vidi un dzeramā ūdens kvalitāti. Tāpēc visiem pārvaldes līmeņiem arī turpmāk būtu jāatbalsta pasākumi, kas saistīti ar zemes attīrīšanu un difūzā piesārņojuma ierobežošanu it īpaši lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē;

8. lai varētu pārbaudīt kvalitāti visiem materiāliem un ķīmiskajām vielām, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni – piemēram, sadales tīkla caurules vai pulverizētas ogles, ko izmanto attīrīšanā –, ir vajadzīgs tiesiskais regulējums ar veselības un higiēnas kritērijiem. Tā kā šāda Eiropas līmeņa regulējuma nav, prasības dalībvalstīs atšķiras. Direktīvas priekšlikums nesniedz risinājumu, kas ļautu novērst šā regulējuma saskaņotības trūkumu. Komiteja uzskata, ka ir svarīgi Dzeramā ūdens direktīvā iekļaut testēšanas sistēmu, lai dzeramā ūdens kvalitātes aizsardzības labad garantētu to produktu un materiālu kvalitāti, kuri nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni;

9. uzsver, ka būtiska nozīme ir centieniem analizēt un sniegt informāciju par progresu un panākumiem draudu un riska novērtēšanā un ar piesārņojuma cēloņiem saistītu pasākumu īstenošanā. No tā izrietošajai ziņošanai par dzeramo ūdeni un patērētāju informēšanai ir jābūt mērķtiecīgai un efektīvai, un Eiropas Komisijai atbilstoši jāīsteno sava plānotā iecere ziņošanas pienākumus pielāgot jaunajām direktīvas prasībām. Ir jābūt skaidram, ka visam dzeramajam ūdenim jāatbilst minimālajiem dzeramā ūdens kvalitātes standartiem saskaņā ar prasībām un ka informācija, kas sniegta atbilstoši direktīvai, tādējādi nedrīkst radīt konkurenci starp ūdens piegādātājiem, jo daudzos gadījumos patērētāji nevar izvēlēties starp dažādiem piegādātājiem. Ūdens kā sabiedriska labums nedrīkst radīt konkurenci;

10. Komisija ierosina paplašināt informācijas sniegšanu patērētājiem, iekļaujot tādus aspektus, kas neattiecas uz dzeramā ūdens kvalitāti, piemēram, tarifi, zudumi noplūdes dēļ un organizācija. Komiteja uzskata, ka tas neiekļaujas Dzeramā ūdens direktīvā, kura koncentrējas uz ūdens kvalitāti un sabiedrības veselības aizsardzību. Dalībvalstīm jābūt iespējai pašām sniegt informāciju par citiem jautājumiem. Informācija par dzeramā ūdens kvalitāti – kā tas jau tagad notiek – ir jāsniedz, izmantojot dzeramā ūdens apgādes uzņēmumu tīmekļa vietnes, lai nodrošinātu, ka tā tiek atjaunināta un attiecas uz konkrēto apgādes apgabalu. Tāpēc informācijas sniegšana patērētājiem jākoncentrē uz ūdens kvalitāti un sabiedrības veselības aizsardzību;

11. ar bažām norāda uz nesen veikta pētījuma ⁽¹⁾ rezultātiem, proti, vairāk nekā 70 % no Eiropā iegūtajiem un vairāk nekā 80 % visā pasaulē iegūtajiem krāna ūdens paraugiem satur mikroplastmasu, un atbalsta aicinājumu Eiropas Komisijai apsvērt iespēju aizliegt mikroplastmasu, kura ar nolūku ir pievienota produktiem un kurai ir iespējamas dzīvotspējīgas alternatīvas ⁽²⁾;

12. atbalsta Eiropas Komisijas mērķi visiem ES iedzīvotājiem nodrošināt piekļuvi dzeramajam ūdenim un to, ka šā mērķa sasniegšanu Eiropas Komisija uzticējusi dalībvalstīm. Dzeramā ūdens pieejamība ir būtisks sniegto sabiedrisko pakalpojumu elements. Ar dabaszinātnēm saistītu un tehnisku iemeslu dēļ konkurence ūdensapgādes tīklā nav iespējama, un šāda konkurence nav iespējama arī ētisku iemeslu dēļ;

13. uzskata: tā kā būtībā iecerēts uzlikt dalībvalstīm pienākumu īstenot pasākumus, kas nodrošina brīvu dzeramā ūdens pieejamību un izmantošanas iespējas, kā arī dzeramā ūdens pieejamību visās publiskajās vietās un neaizsargātu un marginalizētu iedzīvotāju grupu piekļuvi dzeramajam ūdenim, noteiktos gadījumos/noteiktās valstīs var rasties jautājums, vai ir ievērots subsidiaritātes un proporcionalitātes princips. Šajā saistībā jānorāda, ka mērķi jau tiek pietiekami sasniegti valstu, reģionālajā un vietējā līmenī, jo šajos līmeņos pietiekams regulējums jau ir spēkā. Tāpēc var rasties šaubas par to, cik lielā mērā ir vajadzīga papildu rīcība ES līmenī un cik lielā mērā ES līmenī varētu panākt mērķu labāku sasniegšanu;

Īpašas piezīmes

14. norāda, ka uz piegādes objektiem, kas piegādā mazāk par 10 m³ ūdens dienā vai apgādā mazāk par 50 personām, direktīvas noteikumi neattiecas, ja vien ūdens piegāde nav komerciāla vai sabiedriska darbība. Komiteja uzskata, ka direktīva paredzētā dzeramā ūdens kvalitāte un veselības aizsardzības līmenis ir jānodrošina arī tiem patērētājiem, kuri saņem ūdeni no šiem piegādes objektiem. Komiteja aicina nepieļaut zemāku veselības aizsardzības līmeni un uzskata, ka Komisijai tāpēc būtu proporcionāli jāregulē arī šie objekti un jāievieš dalībvalstīm paredzēti izņēmumi direktīvas noteikumiem, ja paredzams, ka to dēļ netiks pārsniegtas noteiktās vērtības;

⁽¹⁾ Orb Media ziņojums, kura pamatā ir Minesotas Universitātes un Ņujorkas Štata universitātes pētījumi, 2018. gada marts.

⁽²⁾ Atkārtoti uzsvērts EP ENVE komitejas aicinājums, kas iekļauts 2018. gada 27. marta ziņojuma projektā (2018/2035 (INI)).

15. uzskata, ka to ūdens piegādātāju, kas dienā piegādā mazāk nekā 500 m³ ūdens, ziņošanas pienākumiem un kontroles biežumam jābūt samērīgām un lietderīgām. Būtu jāparedz, ka dalībvalstis var ieviest atkāpes no noteikumiem, ja paredzams, ka to dēļ netiks pārsniegtas noteiktās vērtības;

16. aicina 2. pantā definēt un uzskaitīt visus to piegādātāju lielumus, uz kuriem attiecas direktīva;

17. uzskata, ka PVO "Dzeramā ūdens kvalitātes nostādņem" ir jābūt vienīgajam pamatam, uz kā balstās parametru vērtību ietekmes uz veselību novērtēšana. Parametru vērtību pamatā ir zinātnes dati un atziņas, šīs vērtības atbilst piesardzības principam un nodrošina augstu veselības aizsardzības līmeni, proti, to, ka dzeramo ūdeni var lietot bez bažām visas dzīves garumā;

18. norāda, ka Eiropas Komisijas priekšlikumā nav definēts jēdziens "piesardzīgas etalonvērtības". Novērtējums saistībā ar PVO "Dzeramā ūdens kvalitātes nostādņem" netiek skaidri pamatots, un tas var izraisīt patērētāju nedrošību par dzeramā ūdens kvalitāti un negatīvi ietekmēt cilvēku vēlmi dzert ūdensvada ūdeni;

19. kritiski vērtē to, ka direktīvas priekšlikumā minētās parametru vērtības ir zemākas nekā PVO ieteiktās. Tas ir pretrunā pieejai attiecībā uz citiem regulētajiem parametriem, kuru pamatā ir PVO vadvērtības. Šāda rīcība izraisa patērētāju nedrošību un bažas ne tikai par veselības aizsardzības pamatlīmeņiem, bet arī par to, ko nozīmē vielas ietekme uz veselību. Iespējas par abiem aspektiem saprotami informēt patērētājus ir ierobežotas. Patērētāju uzticības mazināšanās var turpmāk veicināt pudelēs pildīta ūdens patēriņa pieaugumu. Tas būtu pretrunā direktīvas priekšlikuma mērķim;

20. uzsver, ka pieaug bažas par dzeramajā ūdenī esošās mikroplastmasas iespējami kaitīgo ietekmi; lai arī ir nepieciešami turpmāki pētījumi, lai noteiktu šo vielu ietekmes precīzu izpausmi un izstrādātu uzticamas un efektīvas mērījumu metodes, RK uzskata, ka ir svarīgi dot iespēju dalībvalstīm un ūdens piegādātājiem, cik vien iespējams, uzraudzīt mikroplastmasas klātbūtni, un aicina Eiropas Komisiju atbalstīt attiecīgu pētniecības darbu;

21. nepiekrīt viedoklim, ka neatbilstība parametru vērtībām saskaņā ar 12. panta 3. punktu vienmēr automātiski jātraktē kā briesmas. Veselības apdraudējums katrā atsevišķajā gadījumā drīzāk ir atkarīgs no vērtības pārsniegšanas apmēra, un proporcionalitātes principam atbilstošā un profilaktiskā ar veselību saistītā PVO pieeja, kas ņem vērā attiecīgās vielas radītā piesārņojuma apmēru, kura klātbūtne ūdenī ir pieļaujama, nodrošina, ka parametra vērtības pārsniegšanas gadījumā apgādi ar dzeramo ūdeni ierobežotā laika periodā var turpināt, nenodarot kaitējumu veselībai. Piesardzības princips ir būtisks Direktīvas 98/83/EK elements, un priekšlikumā direktīvai paredzēts no tā turpmāk atteikties. Praksē parametra vērtības pārsniegšanas gadījumos dzeramā ūdens piegādātāji bieži nemaz nespēj veikt tūlītējus un pilnībā efektīvus pasākumus vai nekavējoties piedāvāt citas apgādes iespējas. Tādā gadījumā patērētāji varētu secināt, ka dzeramā ūdens kvalitāte ir nepietiekama, un, patērētāju ticībai mazinoties, varētu pieaugt pudelēs pildīta ūdens patēriņš. Tas būtu pretrunā direktīvas priekšlikuma mērķim. Tādēļ Komiteja aicina Eiropas Komisiju direktīvas priekšlikumā atkal iekļaut Direktīvas 98/83/EK 9. pantu ("Izņēmumi");

22. tā kā trūkst Eiropas un valstu līmeņa norāžu par azbesta uzraudzību sabiedriskās vietās pieejamā dzeramajā ūdenī, atbilstīgi veselības profilaktiskās aizsardzības principiem būtu jātransponē I pielikumā norādītie rādītāju parametri. Tajos ir iekļauti iekārtām raksturīgi un tehniski parametri un parametru vērtības, kas var novērst azbesta šķiedru iespējamu nokļūšanu apkārtējā vidē ūdens korozīvās iedarbības dēļ. Līdztekus jāparedz stimuli, kuru mērķis ir aizstāt azbestcimenta caurules ar citu piemērotu materiālu, ņemot vērā seismiskās aktivitātes izraisītu nogrūvumu un citu faktoru radītas problēmas;

23. neatbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu I pielikumā svītrot mērītāja parametrus un aicina Komisiju priekšlikuma I pielikumā atkal iekļaut Direktīvas 98/83/EK I pielikuma C daļā minētos mērītāja parametrus. Mērītāja parametri nodrošina higiēnas prasības attiecībā uz tādiem dzeramā ūdens kvalitātes aspektiem kā smarža, garša un apstrādes procesi. Neatbilstība mērītāja parametra vērtībai ietekmē ūdens kvalitāti un patērētāju vēlmi dzert ūdensvada ūdeni, un, ja tā mazinās, var pieaugt pudelēs pildīta ūdens patēriņš. Tas būtu pretrunā direktīvas priekšlikuma mērķim;

24. neatbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu prasības attiecībā uz materiāliem, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni, turpmāk regulēt Būvizstrādājumu regulā (ES) Nr. 305/2011. Dzeramajā ūdenī var nonākt gan būvizstrādājumu, gan citu izmantotu materiālu izdalītas vielas. Šāds priekšlikums pazeminātu patērētājiem vajadzīgo dzeramā ūdens kvalitāti un augsto veselības aizsardzības līmeni, jo ar Regulu (ES) Nr. 305/2011 pagaidām netiek veikta vajadzīgā saskaņošana, proti, netiek saskaņota higiēnas un veselības aizsardzības pamatprasība (I pielikums, 3. punkta e) apakšpunkts) attiecībā uz materiāliem un izstrādājumiem, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni. Joprojām trūkst saskaņotu standartu attiecībā uz verifikācijas kritērijiem un ekspluatācijas īpašībām saistībā ar veselības aizsardzības prasībām, un tieši ražotājiem tik vajadzīgās ekspluatācijas īpašību deklarācijas nav iespējams izstrādāt un iesniegt. Turklāt saistībā ar tirgū nonākušiem būvizstrādājumiem, kam piešķirta CE zīme, jānorāda, ka nav skaidrs, vai ekspluatācijas īpašību deklarācija (piemēram, par mehānisko izturību) liecina arī par to, ka dzeramajā ūdenī nonākušās vielas nerada draudus cilvēka veselībai;

25. saistībā ar Dzeramā ūdens direktīvu uzskata, ka visi materiāli un izstrādājumi, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni, būtu jāverificē un jāregulē saskaņā ar ES Dzeramā ūdens direktīvas prasībām, ievērojot minimizēšanas principu un piesardzības principu. Tā varēs nodrošināt, ka nepazeminās ar dzeramā ūdens kvalitāti saistītais veselības aizsardzības līmenis. Pārbaudītu informāciju par vielu nonākšanu dzeramajā ūdenī tomēr nodrošina sistēma, par ko vienojušās četras dalībvalstis un kas nodrošina pārbaudītu un paziņotu pamatu, lai Eiropā ieviestu vienotu sistēmu to materiālu un izstrādājumu verifikācijai un novērtēšanai, kas nonāk saskarē ar dzeramo ūdeni.

Briselē, 2018. gada 16. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu”

(2018/C 361/09)

Ziņotājs:	Mauro D'ATTIS (IT/PPE), Rokafjoritas (Mesīnas province) komūnas padomes loceklis
Atsauces dokuments:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu
	COM(2017) 660 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

3. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Šīs direktīvas mērķis ir novērst atlikušos šķēršļus, kas kavē dabasgāzes iekšējā tirgus izveides pabeigšanu, jo gāzes cauruļvadiem uz trešām valstīm un no tām netiek piemēroti Savienības tirgus noteikumi. Ar šo direktīvu ieviestie grozījumi nodrošinās, ka noteikumi, kas piemērojami gāzes pārvades cauruļvadiem, kuri savieno divas vai vairākas dalībvalstis, ir piemērojami arī Savienības teritorijā esošiem cauruļvadiem no trešām valstīm un uz tām. Tādējādi tiks nodrošināta tiesiskā regulējuma konsekvence Savienībā, vienlaikus izvairoties no konkurences kropļojumiem iekšējā enerģijas tirgū. Tas uzlabos arī pārredzamību un sniegs juridisko noteiktību attiecībā uz tirgus dalībniekiem, jo īpaši gāzes infrastruktūras investoriem un tīkla lietotājiem piemērojamo tiesisko regulējumu.</p>	<p>Šīs direktīvas mērķis ir novērst iespējamos atlikušos šķēršļus, kas kavē dabasgāzes iekšējā tirgus izveides pabeigšanu, jo gāzes cauruļvadiem uz trešām valstīm un no tām netiek piemēroti Savienības tirgus noteikumi. Ar šo direktīvu ieviestie grozījumi nodrošinās, ka noteikumi, kas piemērojami gāzes pārvades cauruļvadiem, kuri savieno divas vai vairākas dalībvalstis, ir piemērojami arī Savienības teritorijā esošiem cauruļvadiem no trešām valstīm un uz tām, tostarp dalībvalstu teritoriālajiem ūdeņiem un ekskluzīvajām ekonomikas zonām. Tādējādi tiks nodrošināta tiesiskā regulējuma konsekvence Savienībā, vienlaikus izvairoties no konkurences kropļojumiem iekšējā enerģijas tirgū. Tas uzlabos arī pārredzamību un sniegs juridisko noteiktību attiecībā uz tirgus dalībniekiem, jo īpaši gāzes infrastruktūras investoriem un tīkla lietotājiem piemērojamo tiesisko regulējumu.</p>

Pamatojums

Reģionu komiteja uzskata: ievērojot nepieciešamības, proporcionalitātes un subsidiaritātes principus un ņemot vērā ES vispārējo mērķi, proti, gāzes piegādes drošību, Trešās direktīvas noteikumu paplašināšana – ar attiecīgajām sekām – nebūtu jāierobežo, attiecinot tikai uz gadījumiem, kad tas uzskatāms par absolūti nepieciešamu.

2. grozījums

4. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Ņemt vērā to, ka iepriekš nav bijuši konkrēti Savienības noteikumi, kas piemērojami gāzes cauruļvadiem uz trešām valstīm un no tām, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai piešķirt atkāpes no dažiem Direktīvas 2009/73/EK noteikumiem attiecībā uz cauruļvadiem, kas ir pabeigti šīs direktīvas spēkā stāšanās dienā. Nošķiršanas (kas nav īpašumtiesību nošķiršana) modeļu piemērošanas datums būtu jāpielāgo attiecībā uz gāzes cauruļvadiem uz trešām valstīm un no tām.</p>	<p>Ņemt vērā to, ka iepriekš nav bijuši konkrēti Savienības noteikumi, kas piemērojami gāzes cauruļvadiem uz trešām valstīm un no tām, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai piešķirt atkāpes no dažiem Direktīvas 2009/73/EK noteikumiem attiecībā uz cauruļvadiem, kas ir pabeigti šīs direktīvas spēkā stāšanās dienā. Par visām tādām atkāpēm ziņo Komisijai. Nošķiršanas (kas nav īpašumtiesību nošķiršana) modeļu piemērošanas datums būtu jāpielāgo attiecībā uz gāzes cauruļvadiem uz trešām valstīm un no tām.</p>

Pamatojums

Pašsaprotams.

3. grozījums

1. pants

1. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(1) direktīvas 2. panta 17. punktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“(17) “starpsavienojums” ir pārvades līnija, kas šķērso vai aptver robežu starp dalībvalstīm vai starp dalībvalstīm un trešām valstīm līdz Savienības jurisdikcijas robežai;”</p>	<p>(1) direktīvas 2. panta 17. punktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“(17) “starpsavienojums” ir pārvades līnija, kas šķērso vai aptver robežu starp dalībvalstīm vai – vienīgi tad, ja tehniskā konstantā ikdienas jauda esošajam infrastruktūras kopumam, kas savieno Eiropas Savienību ar trešo valsti, no kuras sākas attiecīgā infrastruktūra (kas pabeigta pēc šīs direktīvas pieņemšanas dienas), kā to apliecina Aģentūra, jau šobrīd (vai kopā ar attiecīgo jauno infrastruktūru) pārsniedz 40 % no kopējās tehniskās konstantās ikdienas jaudas infrastruktūrai (iekļaujot sašķidrinātas dabasgāzes termināļus Eiropas Savienībā), kas savieno Eiropas Savienību vai attiecīgo riska grupu, kā noteikts Regulas (ES) 2017/1938 I pielikumā, ar trešām valstīm, kā to apliecina Aģentūra – starp dalībvalstīm un trešo valsti;”</p>

Pamatojums

Attiecībā uz 3. apsvērumu: 40 % ir sliekšnis, ko parasti piemēro saskaņā ar Komisijas praksi, kā to apstiprina Eiropas Tiesa, lai noteiktu dominējošu stāvokli (šāda prezumpcija ir atspēkojama). Turklāt šī pieeja arī vairāk atbilst LESD 194. panta 2. punkta otrajai daļai un 3. panta 2. punktam attiecībā uz dažādām Eiropas Komisijas un dalībvalstu kompetencēm enerģētikas jomā, kā arī subsidiaritātes principam. Riska grupas, kas noteiktas Regulas (ES) 2017/1938 I pielikumā, joprojām ir ES gāzes piegādes sistēmas drošības pamatā, jo tās ir paredzētas, lai risinātu būtiskus transnacionālus riskus. Projekts *Nord Stream* jo īpaši var ietekmēt divas riska grupas (Ukrainu un Baltkrieviju).

4. grozījums

1. pants

4. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(4) direktīvas 36. pantu groza šādi: a) 3. punktā pievieno šādu otro teikumu: “Ja attiecīgā infrastruktūra ir dalībvalsts un vienas (vai vairāku) trešās valsts jurisdikcijā, valsts regulatīvā iestāde pirms lēmuma pieņemšanas apspriežas ar attiecīgajām trešo valstu iestādēm.”; b) 4. punkta otrajā daļā pievieno šādu otro teikumu: “Ja attiecīgā infrastruktūra ir arī vienas vai vairāku trešo valstu jurisdikcijā, dalībvalstu regulatīvās iestādes pirms lēmuma pieņemšanas apspriežas ar attiecīgajām trešo valstu iestādēm, lai attiecībā uz konkrēto infrastruktūru nodrošinātu, ka šīs direktīvas noteikumi tiek konsekventi piemēroti līdz Savienības jurisdikcijas robežai.”;</p>	<p>(4) direktīvas 36. pantu groza šādi: a) 1. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu: “a) ieguldījumiem jāveicina konkurence gāzes piegādes jomā un jāuzlabo piegādes drošība, attiecībā uz infrastruktūrām uz un no trešām valstīm ņemot vērā arī attiecīgā piedāvājuma struktūru un eksporta/importa cauruļvadu pieejamību šādās trešās valstīs;”; b) 3. punktā pievieno šādu otro teikumu: “Ja attiecīgā infrastruktūra ir dalībvalsts un vienas (vai vairāku) trešās valsts jurisdikcijā, valsts regulatīvā iestāde pirms lēmuma pieņemšanas apspriežas ar attiecīgajām trešo valstu iestādēm.”; c) 4. punkta otrajā daļā pievieno šādu otro teikumu: “Ja attiecīgā infrastruktūra ir arī vienas vai vairāku trešo valstu jurisdikcijā, dalībvalstu regulatīvās iestādes pirms lēmuma pieņemšanas apspriežas ar attiecīgajām trešo valstu iestādēm, lai attiecībā uz konkrēto infrastruktūru nodrošinātu, ka šīs direktīvas noteikumi tiek konsekventi piemēroti līdz Savienības jurisdikcijas robežai.”;</p>

Pamatojums

Šis grozījums paredz atbrīvojuma iespējamās ietekmes labākā un detalizētākā novērtēšanā arī vairāk ņemt vērā ārvalstīs pastāvošos (preces/jaudas) faktoros, kuri ir būtiski 36. pantā paredzētajā importa/eksporta infrastruktūru izvērtēšanā, proti, saistībā ar dominējošā stāvokļa esamību piegādes/transporta līmenī.

5. grozījums

1. pants

7. punkts

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(7) direktīvas 49. pantam pievieno šādu 9. punktu: "Attiecībā uz gāzes cauruļvadiem uz trešām valstīm un no tām, kas pabeigti pirms [PB: šīs direktīvas spēkā stāšanās datums], dalībvalstis var pieņemt lēmumu atkāpties no 9., 10., 11., 32. panta un 41. panta 6., 8. un 10. punkta attiecībā uz šādu cauruļvadu posmiem starp Savienības jurisdikcijas robežu un pirmo starpsavienojuma punktu ar nosacījumu, ka atkāpe neradīs kaitējumu konkurencei dabasgāzes iekšējā tirgū vai tā efektīvai darbībai Savienībā, vai piegādes drošībai Savienībā. Atkāpe ir ierobežota laika ziņā un var paredzēt nosacījumus, kas palīdz izpildīt iepriekš minētos nosacījumus. Ja attiecīgais gāzes cauruļvads atrodas vairāk nekā vienas dalībvalsts jurisdikcijā, lēmumu par atkāpi attiecībā uz šo cauruļvadu pieņem dalībvalsts, kuras jurisdikcijā atrodas pirmais starpsavienojuma punkts. Dalībvalstis viena gada laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā publicē visus lēmumus par atkāpi, kas piešķirta saskaņā ar šo punktu."</p>	<p>(7) direktīvas 49. pantam pievieno šādu 9. punktu: "Attiecībā uz gāzes cauruļvadiem uz trešām valstīm un no tām, kas pabeigti pirms [PB: šīs direktīvas spēkā stāšanās datums], dalībvalstis var pieņemt lēmumu atkāpties no 9., 10., 11., 32. panta un 41. panta 6., 8. un 10. punkta attiecībā uz šādu cauruļvadu posmiem starp Savienības jurisdikcijas robežu un pirmo starpsavienojuma punktu ar nosacījumu, ka atkāpe neradīs kaitējumu konkurencei dabasgāzes iekšējā tirgū vai tā efektīvai darbībai Savienībā, vai piegādes drošībai Savienībā. Atkāpe ir ierobežota laika ziņā, to beidz piemērot vēlākais ... [3 gadus pēc šīs grozījumu direktīvas spēkā stāšanās dienas] un uz to attiecas nosacījumi, kas palīdz izpildīt iepriekš minētos nosacījumus. Ja attiecīgais gāzes cauruļvads atrodas vairāk nekā vienas dalībvalsts jurisdikcijā, lēmumu par atkāpi attiecībā uz šo cauruļvadu pieņem dalībvalsts, kuras jurisdikcijā atrodas pirmais starpsavienojuma punkts. Kompetentā iestāde lēmumu tūlīt dara zināmu Komisijai, un iesniedz tai visu attiecīgo informāciju par lēmumu. Divu mēnešu laikā no paziņojuma saņemšanas Komisija var nolemt pieprasīt dalībvalstij grozīt vai atcelt lēmumu par atkāpes piešķiršanu. Dalībvalstis viena gada laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā publicē visus lēmumus par atkāpi, kas piešķirta saskaņā ar šo punktu."</p>

Pamatojums

Juridiskās drošības labad ir svarīgi noteikt skaidru termiņu atkāpēm.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atgādina, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām daudzos gadījumos ir galvenā atbildība enerģijas nodrošināšanā un/vai sadalē, plānošanā un vides aizsardzībā, energoapgādes drošības stiprināšanā, kā arī tās ir iedzīvotāju, uzņēmumu un valsts iestāžu sarunu partneres attiecībā uz energoapgādi;

2. atzīmē, ka dabasgāzes pieejamība pienācīgos daudzumos par saprātīgām cenām no uzticamiem piegādātājiem, izmantojot mūsdienīgu, drošu un noturīgu importa infrastruktūru, veido ilgtspējīga dzīves līmeņa pamatu vietējās un reģionālajās kopienās, kā arī ir būtisks resurss uzņēmējdarbībai, kas palīdz nodrošināt darbu un cieņu cilvēkiem, kuri dzīvo šajās kopienās, un ka Eiropas Savienība ir apņēmusies līdz 2050. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas par 80–95 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Enerģētikas ceļvedis 2050, COM(2011) 885 final.

3. norāda, ka turpmākajos gados ir sagaidāms ES dabasgāzes importa vajadzības pieaugums, ņemot vērā paredzamo iekšzemes pieprasījuma palielināšanos, no vienas puses, un ražošanas apjoma samazināšanos ES, no otras puses; uzsver, ka infrastruktūras projekti, kas nodrošina viena piegādātāja piekļuvi vairāk nekā 40 % ES vai attiecīgās riska grupas, kā noteikts Regulas (ES) 2017/1938 I pielikumā, importa jaudai – piemēram, *Nord Stream 2* –, apdraud energoapgādes drošību un iekšējā tirgus attīstību. Lai mazinātu riskus, pilnībā jāievēro Gāzes direktīvā noteiktās prasības, jo īpaši attiecībā uz trešo personu piekļuvi, nošķiršanu un pārredzamību, nediskriminējošiem un izmaksas atspoguļojošiem tarifiem;
4. uzsver, ka dabasgāzes iekšējā tirgus attīstības process Eiropas Savienībā turpinās un ir atkarīgs no izvēles iespējām, kam vajadzētu uzlabot preces tirgus likviditāti un piegādes avotu dažādošanu, kā arī importa jaudas attīstību, lai tādējādi arī samazinātu dabasgāzes cenas vietējo un reģionālo kopienu iedzīvotājiem;
5. norāda, ka dabasgāzes tirgum ir raksturīgs augsts savstarpējās atkarības līmenis starp preces tirgu un ar to saistītās kapacitātes tirgu: abos šajos tirgos darbojas viens un tas pats pieprasījums, proti, to piegādātāju pieprasījums, kuri nodrošina saikni starp izejvielas avotiem (gāzes ieguves vietām ES iekšienē vai ārpus tās un termināļiem sašķidrinātas dabasgāzes (LNG) šķidrināšanai) un ar to saistīto ES vietējo pieprasījumu;
6. tādēļ norāda, ka jaunie noteikumi (ņemot vērā tirgus īpatnības saistībā ar attiecīgās infrastruktūras attīstību ES enerģētikas savienībā, kuras mērķis ir droša, konkurētspējīga un ilgtspējīga enerģētika (mazoglekļa Eiropas izveide līdz 2050. gadam) un kas ir balstīta uz brīvā tirgus un solidaritātes principu) ir rūpīgi jāapsver ne tikai tūlītējā, bet arī ilgtermiņa perspektīvā;
7. norāda, ka tas ir jo īpaši nepieciešams, ņemot vērā ietekmi uz ieguldījumiem un rūpniecības iniciatīvām vietējās un reģionālajās kopienās, kurās cauruļvadi no trešām valstīm tiek izvietoti ES teritorijā;
8. norāda, ka vietējās un reģionālās kopienas var skart ietekme uz vidi, lai arī uz gāzes zemūdens cauruļvadiem attiecas stingri ES un starptautiski noteikumi vides jomā, tostarp Espo konvencija, un negadījumu īpatsvars dabasgāzes infrastruktūrās – salīdzinājumā ar citām enerģētikas infrastruktūrām – ir īpaši zems;

Īpašie ieteikumi

9. norāda, ka šādos apstākļos, lai sasniegtu iepriekš minētos mērķus, Eiropas Savienībai ir nepieciešama: i) gāze no trešām valstīm (gan no pašreizējiem, gan potenciālajiem piegādātājiem, ar kuriem būtu jāveicina attiecīgā saikne) un ii) neatkarība no konkrētiem ražotājiem/valstīm, ņemot vērā, ka jebkurā likumdošanas iniciatīvā tai ir jāņem vērā abi minētie nosacījumi;
10. atkārtoti pauž viedokli⁽²⁾, ka jaunie Eiropas energoprojekti jāorientē uz enerģijas piegādes dažādošanu un tie nedrīkst apdraudēt tranzītvalstu – tostarp Eiropas kaimiņattiecību politikas valstu – stāvokli;
11. atzīst, ka dažas nesenās infrastruktūras iniciatīvas, kas saistītas ar dabasgāzes importu, jo īpaši *Nord Stream 2*, lai arī palīdzot palielināt piegādes maršrutu apjomus, varētu būt problēma saistībā ar piegādes drošību dažās citās dalībvalstīs un jo īpaši dažām vietējām un reģionālajām kopienām, un norāda, ka šādas problēmas ir jārisina, pamatojoties uz solidaritātes un iekšējā tirgus principiem ES un reģionālajā līmenī, kā arī riska izvērtēšanu attiecīgo ES tiesību aktu skatījumā gan no apgādes drošības, gan no pašu iekārtu drošības viedokļa;
12. norāda, ka šajā sakarā jo īpaši ir bijušas bažas par dažu trešo valstu dabasgāzes piegādātāju dominējošā stāvokļa nostiprināšanos, kas rada cenu izkropļojumus, un iespējamiem draudiem, ko tādas iniciatīvas kā *Nord Stream 2* varētu izraisīt attiecībā uz trešās valstīs esošu ES enerģijas avotu nepieciešamo dažādošanu;
13. tāpēc Komiteja atzinīgi vērtē šo Komisijas likumdošanas iniciatīvu, vienlaikus uzsverot, cik liela nozīme ir saskaņā ar Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu⁽³⁾ nepieciešamajam ietekmes novērtējumam;

⁽²⁾ CIVEX-VI/011.

⁽³⁾ Iestāžu nolīgums starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par labāku likumdošanas procesu (OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.).

14. norāda, ka šī jautājuma risināšanā vienmēr būtu jāņem vērā ES globālās intereses un enerģētikas savienības izveide kā visu dalībvalstu prioritāte, kā arī nepieciešamība ievērot ne tikai solidaritātes principu, bet arī proporcionalitātes un subsidiaritātes principus, no kuriem pēdējo vienas ES dalībvalsts Senāts uzskata par apdraudētu;
15. norāda, ka šādā perspektīvā un ņemot vērā iepriekš minēto saikni starp jaudu (importa infrastruktūru) un precī (dabaszāzi), priekšroka būtu jādod tādiem risinājumiem, kas novērs atturēšanos no ieguldījumiem jaunās importa infrastruktūrās (piemēram, atklātā jūrā izveidota infrastruktūra no Tuvajiem Austrumiem uz Grieķiju, kas varētu palīdzēt dažādot piegādes avotus Eiropas dienvidaustrumos esošajās dalībvalstīs) un vai kas sarežģī esošās infrastruktūras pārvaldību, jo minētais varētu radīt paradoksālas sekas – samazinot importa iespējas, palielināt ES atkarību no pašreizējiem piegādātājiem;
16. norāda, ka, pieņemot iepriekš aprakstīto pieeju, kas nekavē jaunus ieguldījumus un neuzliek pārmērīgu papildu slogu ekspluatācijā jau esošas importa infrastruktūras pārvaldībai, varētu mazināt bažas par ierosinātās direktīvas iespējamu negatīvu un neparedzētu ietekmi uz tirgu un uz tirgus dalībniekiem, kā tas bija minēts Komisijas uzsāktās apspriešanās gaitā;
17. jo īpaši atgādina, ka saistībā ar minēto jautājumu tāda ieinteresētā organizācija kā apvienība Eurogas ir sūdzējusies par šādiem aspektiem: i) priekšlikuma atpakaļejošā spēka ietekme uz esošajā infrastruktūrā jau veikto ieguldījumu drošību (ņemot vērā, ka tiesiskais regulējums un laika grafiks tiktu grozīti *ex post*) un ieguldītāju tiesisko paļāvību; ii) politiskās un juridiskās grūtības (saskaņā ar starptautiskajām tiesībām) pārskatīt attiecīgos spēkā esošos starpvaldību nolīgumus ar trešām valstīm bez to piekrišanas; un iii) draudi, ko iepriekš minētie jautājumi un problēmas, kas rodas arī attiecībā uz jauniem gāzes cauruļvadiem, nākotnē varētu radīt piegādes drošībai ES;
18. ņemot vērā iepriekš minēto un vadoties no subsidiaritātes, proporcionalitātes un solidaritātes principiem kā nedalāma veseluma, ierosina grozījumus, kas: i) dod iespēju ES iestādēm nepieļaut vai atrisināt problēmas, ar kurām dažas dalībvalstis varētu saskarties tādu citu dalībvalstu infrastruktūras iniciatīvu rezultātā, kuru dēļ var nostiprināties dominējošs stāvoklis vai mazināties ES no trešo valstu avotiem piegādājamās enerģijas dažādošana, kā minēts iepriekš 10. punktā; ii) novērs draudus ES energoapgādes drošībai kopumā; un iii) nodrošina atbilstību ES spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam un starptautiskajām saistībām;
19. šajā sakarā aicina Komisiju saistībā ar ierosinātās direktīvas teritoriālās darbības jomas paplašināšanu attiecībā uz ūdeņiem pārbaudīt, vai ir nodrošināta vajadzīgā atbilstība (un attiecīgi pielāgot šādu paplašinājumu) ANO Montegobejas Jūras tiesību konvencijai (UNCLOS);
20. uzsver, ka iepriekš minētā pieeja ļauj vajadzīgos politiskos risinājumus saskaņotā veidā apvienot ar nepieciešamību ievērot attiecīgās juridiskās saistības, kas izriet no ES iekšējiem tiesību aktiem par kapitāla apriti un starptautiskajiem tiesību aktiem (UNCLOS, PTO, noteikumiem ieguldījumu aizsardzības jomā);
21. uzsver centienus, ko RK – pildot savus uzdevumus šajā jomā – ir iecerējusi, lai rastu ES risinājumus šeit izklāstītajām problēmām, un pauž cerību, ka tādos pašus centienus īstenos arī citas ES iestādes, kas tiek aicinātas pieņemt grozījumus.

Briselē, 2018. gada 16. maijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburģa
LUKSEMBURGA

LV